

**Ocena sytuacji na wielkopolskim rynku pracy
i realizacji zadań w zakresie polityki rynku pracy
w 2015 roku**

Poznań, marzec 2016 r.

Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu

ul. Kościelna 37

60-537 Poznań

tel. 61 846 38 19

e-mail: wup@wup.poznan.pl

wuppoznan.praca.gov.pl

ISSN 1730-7392

Spis treści

1. Uwarunkowania społeczno-gospodarcze w 2015 roku i ich wpływ na rynek pracy	5
1.1. Demografia - z uwzględnieniem prognozy zmian demograficznych do 2030 roku.....	6
1.2. Pracodawcy na rynku pracy.....	7
1.3. Zatrudnieni w sektorze przedsiębiorstw	7
2. Charakterystyka zmian w stanie i strukturze bezrobocia w Wielkopolsce na tle kraju	7
2.1. Poziom bezrobocia w trakcie roku	7
2.2. Napływ i odpływ z bezrobocia	10
2.2.1. Grupowe zwolnienia pracowników.....	12
2.2.2. Bezrobotni rejestrujący się po okresie zatrudnienia poza granicami Polski	14
2.3. Bezrobotne kobiety.....	16
2.4. Bezrobocie na wsi.....	17
2.5. Bezrobotni z prawem do zasiłku	17
2.6. Bezrobotni według wieku.....	18
2.6.1. Bezrobotni do 30 roku życia.....	20
2.6.2. Bezrobotni powyżej 50 roku życia.....	21
2.7. Bezrobotni według poziomu wykształcenia	22
2.8. Długotrwale bezrobotni	23
2.9. Niepełnosprawni.....	24
2.10. Bezrobotni według zawodów i specjalności.....	25
3. Aktywizacja osób bezrobotnych w powiatowych urzędach pracy.....	27
3.1. Specyfika ofert pracy w Wielkopolsce	27
3.1.1. Oferty pracy według rodzaju działalności gospodarczej.....	29
3.1.2. Oferty pracy według zawodów. Wyniki barometru zawodów.....	31
3.1.3. Rejestracja cudzoziemców z zamiarem zatrudnienia na terytorium Rzeczypospolitej polskiej – bez konieczności uzyskania zezwolenia na pracę. Tendencje z uwzględnieniem powodów zwiększenia rejestracji wg subregionów	36
3.2. Aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu	37
3.2.1. Wykorzystanie i analiza nowych instrumentów aktywizacji zawodowej.....	38
3.3. Poradnictwo zawodowe (w tym szkolenia z zakresu umiejętności poszukiwania pracy)	39
3.4. Działania aktywizacyjne w ramach umowy z agencją zatrudnienia jako forma aktywizacji osób bezrobotnych	41
4. Współpraca w ramach regionalnej polityki rynku pracy.....	42
4.1. Rola Samorządów.....	42
4.2. Zadania wynikające ze Strategii Zatrudnienia dla Województwa Wielkopolskiego na lata 2014-2020.....	43
4.3. Plan Działań na Rzecz Zatrudnienia w Województwie Wielkopolskim na 2015 rok..	44
4.4. Wojewódzka Rada Rynku Pracy w Poznaniu	45

4.5. Agencje zatrudnienia	46
4.6. Akademickie biura karier i gminne centra informacji	47
4.7. Instytucje szkoleniowe	48
4.8. Partnerstwo na Rzecz Rozwoju Wielkopolskiego Rynku Pracy	48
4.9. Wielkopolskie Obserwatorium Rynku Pracy II /Wydział badań i Analiz Rynku Pracy	49
4.10. Badania socjologiczne, opracowania i raporty	50
4.10.1. Zrealizowane przez Wielkopolskie Obserwatorium Rynku Pracy II/Wydział Badań i Analiz Rynku Pracy.....	50
4.10.2. Inne badania, opracowania i raporty, w tym zlecone przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej. Barometr zawodów oraz Badanie satysfakcji klienta	50
5. Realizacja programów rynku pracy	52
5.1. Programy rządowe finansowane z Funduszu Pracy	52
5.2. Projekty współfinansowane z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego	53
5.2.1 Ewaluacja Europejskiego Funduszu Społecznego w 2015 roku.....	66
5.2.2. Działania informacyjno-promocyjne Europejskiego Funduszu Społecznego w 2015 roku.....	67
6. Podział i wykorzystanie Funduszu Pracy w tym Krajowego Funduszu Szkoleniowego	71
6.1. Zasady podziału Funduszu Pracy w 2015 roku	71
6.2. Fundusz Pracy i struktura jego wydatków	71
6.3. Wydatki z Funduszu Pracy na aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu	72
6.4. Krajowy Fundusz Szkoleniowy	73
7. Inne zadania realizowane na rynku pracy przez Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu	73
7.1. Świadczenie działań aktywizacyjnych przez agencję zatrudnienia.....	73
7.2. Realizacja założeń Gwarancji dla Młodzieży.....	74
7.3 Fundusz Gwarantowanych świadczeń pracowniczych.....	75
7.3.1. Ochrona roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy.....	75
7.3.2. Dochodzenie zwrotu wypłaconych świadczeń.....	76
7.3.3. Przyznawanie i wypłata świadczeń na rzecz ochrony miejsc pracy.....	78
7.4. Poradnictwo Zawodowe	79
7.5. Zatrudnienie obywateli polskich w ramach umów i porozumień międzynarodowych oraz w ramach EURES	81
7.6. Koordynacja systemów zabezpieczenia społecznego.....	82
7.6.1. Transfer zasiłku dla bezrobotnych z Polski	83
7.6.2. Transfer zasiłku dla bezrobotnych do Polski	84
7.6.3. Sumowanie okresów ubezpieczenia lub zatrudnienia.....	84
8. Podsumowanie	86
9. Wnioski.....	90

1. UWARUNKOWANIA SPOŁECZNO-GOSPODARCZE W 2015 ROKU I ICH WPŁYW NA RYNEK PRACY

W 2015 roku stopa rejestrowanego bezrobocia w województwie wielkopolskim wyniosła 6,2%. Jest to najlepszy wynik od 7 lat i najlepszy w skali kraju. Co ważne liczba osób bezrobotnych była o ponad 23 tys. tj. o ok 20% mniejsza niż przed rokiem. To efekt dość dobrej koniunktury gospodarczej, dzięki której przedsiębiorstwa miały dużo zamówień od odbiorców zarówno z kraju, jak i z zagranicy. W efekcie firmy dobrze prosperowały i zatrudniały dodatkowych pracowników.

Wartość produkcji sprzedanej przemysłu wzrosła o 3,9%, a produkcji budowlano-montażowej o 7,2%. Przeciętne zatrudnienie było wyższe niż w 2014 roku o 4,1%. Do powiatowych urzędów pracy w całej Wielkopolsce trafiło więcej o ok 30 tys. niż przed rokiem ofert pracy. Pozwoliło to prawie 100 tys. bezrobotnym w Wielkopolsce podjąć pracę, z czego ponad 25% stanowiły osoby do 25 roku życia.

Na znaczącą poprawę sytuacji na rynku pracy niewątpliwie wpływ miały też zmiany wprowadzone ustawą o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, zwiększające możliwości stosowania działań aktywizacyjnych, w szczególności ludzi młodych, dzięki czemu kilkanaście tysięcy bezrobotnych znalazło swoje miejsce na rynku pracy.

W 2015 roku 6 042 osoby powróciły z pracy za granicą i zarejestrowały się jako osoby bezrobotne, tj. o 150 więcej niż rok wcześniej.

Wykres 1.1. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych i stopa bezrobocia w Wielkopolsce w latach 2011-2015 (według stanu na 31 grudnia danego roku)

1.1. DEMOGRAFIA - Z UWZGLĘDNIENIEM PROGNOZY ZMIAN DEMOGRAFICZNYCH DO 2030 ROKU

W końcu 2014 roku województwo wielkopolskie zamieszkiwało 3 472 579 osób, z czego 51,2% stanowiły kobiety. Na 100 mężczyzn przypadało 105,5 kobiet. Ponad połowę populacji stanowili mieszkańcy miast – 55,1%.

W strukturze ludności pod względem wieku pogłębiły się tendencje przejawiające się spadkiem udziału ludności w wieku przedprodukcyjnym o 1,6 punktu procentowego i wzrostem w wieku poprodukcyjnym o 2,1 punktu procentowego. Ludność w wieku produkcyjnym stanowiła 63,1% ogółu, tj. o 0,5 punktu procentowego mniej niż w 2013 roku.

Wykres 1.2. Ludność Wielkopolski według wieku w latach 2010-2014

*dane z Narodowego Spisu Powszechnego przeprowadzonego w 2011 roku

Zmiany demograficzne są charakterystyczne dla całej Polski, te zachodzące w Wielkopolsce wskazują, iż struktura ludności z zastojowej przejdzie w regresywną, czyli taką, która charakteryzuje się niską liczbą urodzeń przy równoczesnym wydłużaniu się przeciętnego dalszego trwania życia. Wiąże się to ze wzrostem udziału ludności starszej w ogólnej liczbie ludności przy spadku udziału ludności w niższych kategoriach wiekowych.

Sytuacja ta będzie miała swoje bezpośrednie przełożenie na sytuację na rynku pracy, ponieważ zmianie ulegną proporcje w grupach wiekowych. Zgodnie z wynikami prognozy demograficznej, stworzonej w ramach projektu Wielkopolskiego Obserwatorium Rynku Pracy realizowanego przez Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu, do 2035 roku obserwowany będzie:

- spadek liczby ludności w wieku produkcyjnym – średnio o 0,4% rocznie,

- wzrost liczby ludności w wieku poprodukcyjnym – średnio o 2,1% rocznie,
- wzrost liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym do około 2020 roku, a w późniejszym okresie jej spadek – średnio o 1,7% rocznie.

1.2. PRACODAWCY NA RYNKU PRACY

W końcu 2015 roku liczba podmiotów gospodarczych w Wielkopolsce wyniosła 409 865 i była o 5 446, tj. o 1,3% wyższa niż w końcu 2014 roku. W regionie w 2014 roku ogółem funkcjonowało 404 419 przedsiębiorstw, w tym mikro 385 072 (95,2%) oraz małych 15 823 (3,9%).

W roku 2015 tempo przyrostu podmiotów nieco osłabło w porównaniu z rokiem poprzednim o 0,3 punktu procentowego, a w liczbach bezwzględnych przyrost był niższy o 1534 podmioty.

W ogólnej liczbie podmiotów spółek handlowych było 45 060 tj. o 4 574 więcej, w tym z udziałem kapitału zagranicznego 7 127.

1.3. ZATRUDNIENI W SEKTORZE PRZEDSIĘBIORSTW

W całym roku 2015 przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw w Wielkopolsce wyniosło 662,7 tys. osób tj. o 4,1% więcej niż przed rokiem.

Największy wzrost zatrudnienia odnotowały sekcje: administrowanie i działalność wspierająca – o 16,1% oraz transport i gospodarka magazynowa 9,6%, a największy spadek górnictwo i wydobywanie – o 22,7% oraz zakwaterowanie i gastronomia – o 10,4%.

W strukturze zatrudnienia niezmiennie dominują dwie sekcje: przetwórstwo przemysłowe, gdzie koncentruje się 43,0% ogółu zatrudnionych w sektorze przedsiębiorstw oraz handel i naprawa pojazdów samochodowych - prawie 30,0%.

Na poziomie działów gospodarki nadal największym zatrudnieniem wyróżniają się przedsiębiorstwa handlu detalicznego i hurtowego oraz podmioty zajmujące się produkcją artykułów spożywczych i mebli.

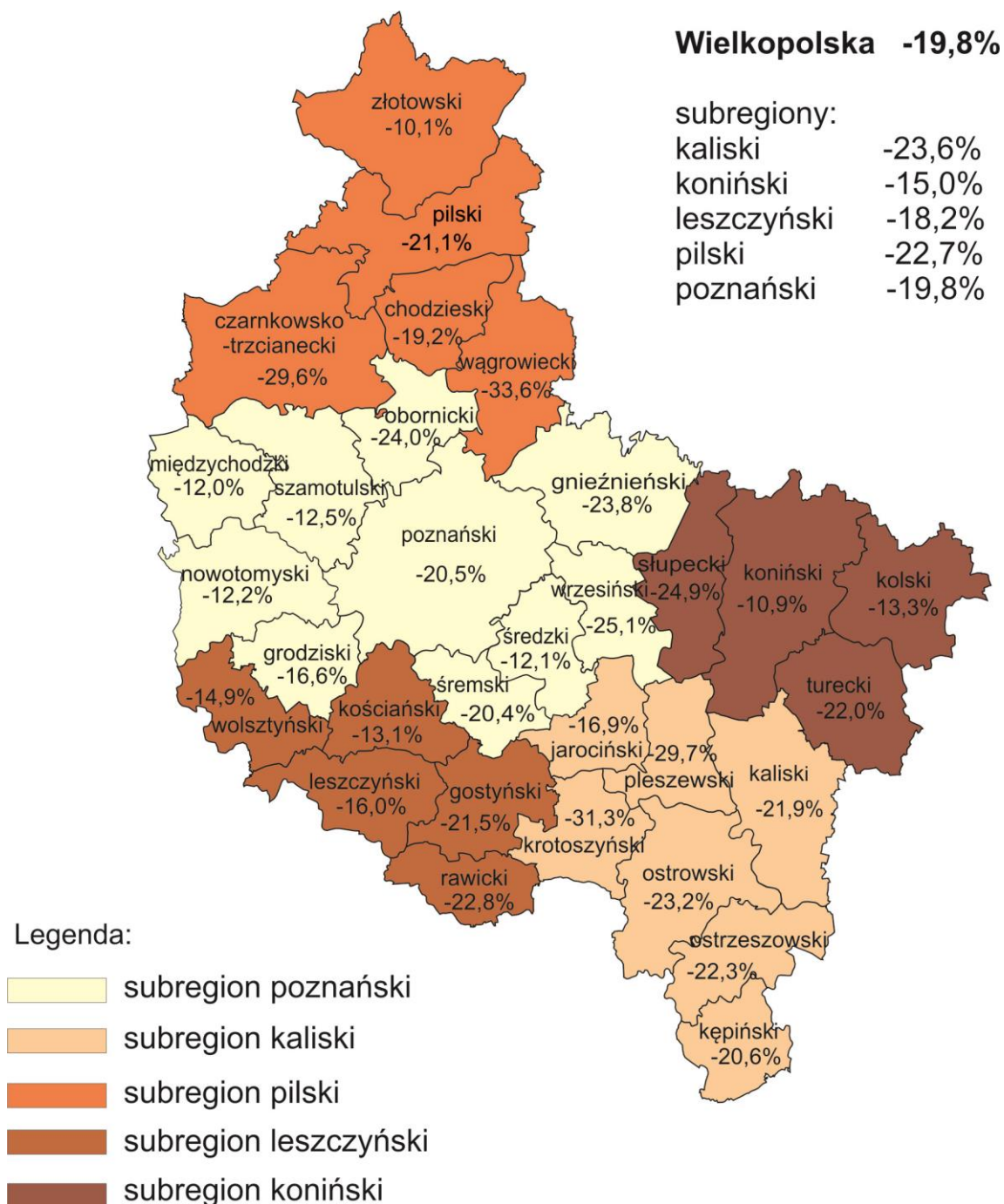
2. CHARAKTERYSTYKA ZMIAN W STANIE I STRUKTURZE BEZROBOCIA W WIELKOPOLSCE NA TLE KRAJU

2.1. POZIOM BEZROBOCIA W TRAKCIE ROKU

Na koniec grudnia 2015 roku status bezrobotnego lub poszukującego pracy posiadało 95 180 osób, tj. o 23 242 osoby (19,6%) mniej niż w roku poprzednim. Osoby bezrobotne stanowiły

dominującą część tej populacji (93 311 osób – o 23 099 osób, tj. o 19,8%, mniej niż w roku poprzednim).

Zmiany w liczbie bezrobotnych w latach 2014-2015

Dane obrazujące wielkość i kierunek zmian liczby osób bezrobotnych, zarówno w subregionach, jak i w powiatach Wielkopolski, charakteryzowały się widocznym różnicowaniem. I tak:

- największy spadek liczby osób bezrobotnych miał miejsce w subregionach: kaliskim (o 23,6%) oraz piłskim (o 22,7%), natomiast najmniejszy w subregionie konińskim (o 15,0%),

- największy spadek bezrobocia na poziomie 30% – 34% zanotowano w powiatach: czarnkowsko-trzcianeckim, krotoszyńskim pleszewskim i wągrowieckim, natomiast najmniejszy spadek w powiatach złotowskim i konińskim (odpowiednio o 10,1%, 10,9%).

Stopa bezrobocia dla województwa wielkopolskiego na koniec grudnia 2015 roku, w stosunku do analogicznego okresu 2014 roku, zmalała o 1,4 punktu procentowego i wynosiła 6,2%.

We wszystkich powiatach województwa wielkopolskiego zanotowano spadek tego wskaźnika, przy czym najwyższy w powiecie wągrowieckim (-4,7 punktu procentowego), a najniższy w m. Poznań (-0,5 punktu procentowego). W pozostałych 28 na 35 powiatów różnice przekroczyły jeden punkt procentowy.

Wykres 2.1. Stopa bezrobocia rejestrowanego w powiatach województwa wielkopolskiego – stan na koniec 2014 i 2015 roku

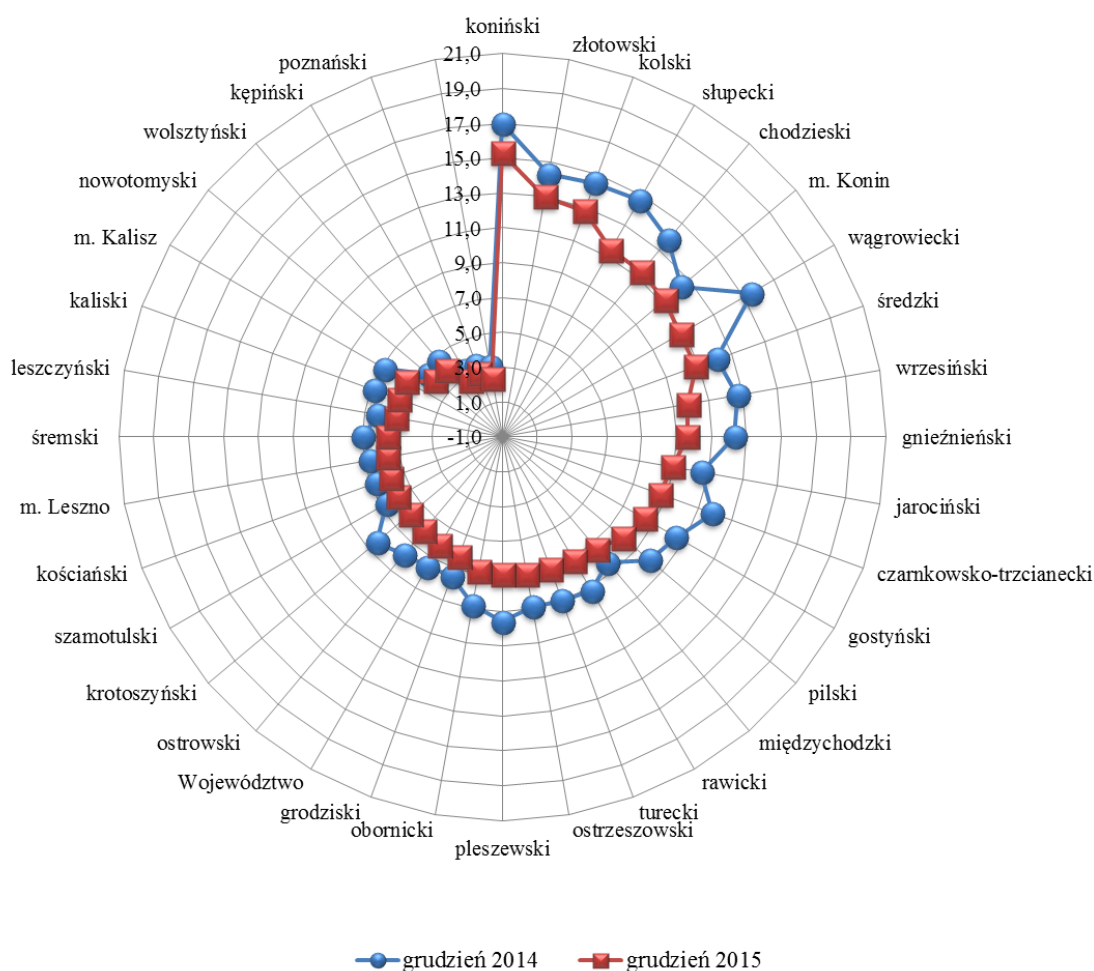

Tabela 2.1 Stopa bezrobocia w powiatach województwa wielkopolskiego w latach 2014-2015

lp.	powiaty	XII 2014	XII 2015	wzrost/spadek 2015-2014
1.	m. Poznań	3,1	2,4	-0,7
2.	poznański	3,4	2,9	-0,5
3.	kępiński	3,4	2,7	-0,7
4.	nowotomyski	4,6	4,0	-0,6
5.	wolsztyński	4,7	4,0	-0,7
6.	kaliski	6,8	5,3	-1,5
7.	m. Kalisz	6,8	5,4	-1,4
8.	leszczyński	6,3	5,2	-1,1
9.	śremski	7,0	5,6	-1,4
10.	m. Leszno	6,7	5,7	-1,0
11.	kościański	6,7	5,8	-0,9
12.	krotoszyński	8,4	5,9	-2,5
13.	szamotulski	6,7	5,9	-0,8
14.	ostrowski	7,8	6,0	-1,8
15.	grodziski	7,5	6,3	-1,2
16.	obornicki	8,8	6,8	-2,0
17.	pleszewski	9,6	6,9	-2,7
18.	ostrzeszowski	8,9	7,0	-1,9
19.	turecki	9,0	7,1	-1,9
20.	rawicki	9,2	7,2	-2,0
21.	międzychodzki	8,4	7,4	-1,0
22.	pilski	10,0	8,0	-2,0
23.	gostyński	10,5	8,4	-2,1
24.	czarnkowsko -trzcianecki	11,8	8,6	-3,2
25.	jarociński	10,6	8,9	-1,7
26.	gnieźnieński	12,3	9,6	-2,7
27.	wrzesiński	12,7	9,8	-2,9
28.	średzki	12,5	10,8	-1,7
29.	wągrowiecki	15,5	10,8	-4,7
30.	m. Konin	12,4	11,2	-1,2
31.	chodzieski	13,8	11,4	-2,4
32.	słupecki	14,7	11,4	-3,3
33.	kolski	14,5	12,8	-1,7
34.	złotowski	14,3	13,0	-1,3
35.	koniński	17,0	15,3	-1,7
	województwo	7,6	6,2	-1,4

2.2. NAPŁYW I ODPŁYW Z BEZROBOCIA

W 2015 roku w wielkopolskich urządach pracy zarejestrowało się 12% mniej osób bezrobotnych niż się wyrejestrowało, co w efekcie przełożyło się na zmniejszenie liczby osób bezrobotnych w rejestrach urzędów pracy Wielkopolski.

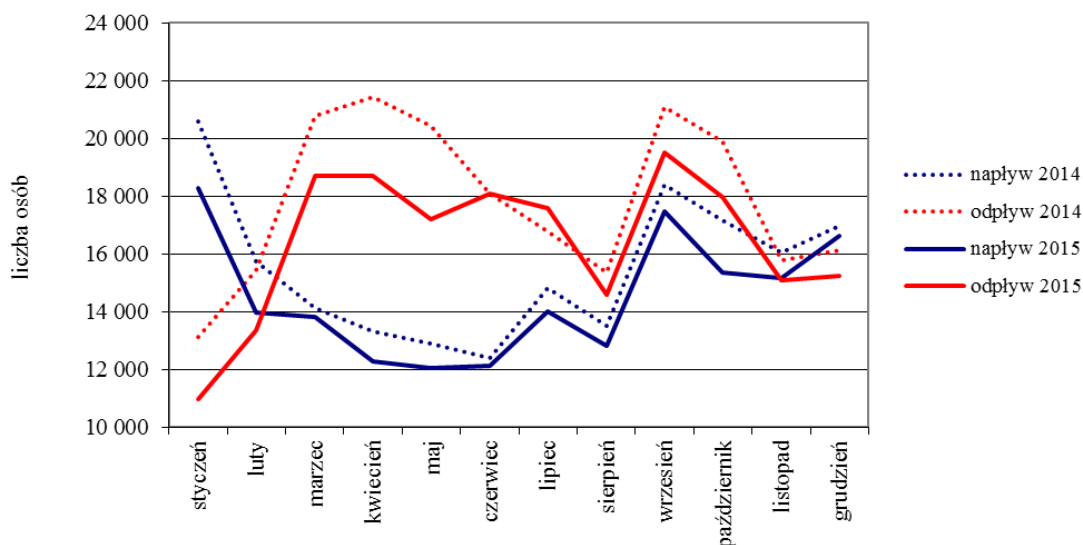
Zmiany zachodzące w wielkości rejestrowań i wyrejestrowań w poszczególnych miesiącach wskazywały na sezonowość tych zjawisk. Najwięcej osób rejestrowało się w pierwszym i czwartym kwartale roku. Natomiast w okresie od kwietnia do czerwca oraz w sierpniu 2015 r. liczba bezrobotnych uległa zmniejszeniu.

W 2015 roku liczba bezrobotnych rejestrujących się w ciągu roku wyniosła łącznie 173 860 osób i w porównaniu z rokiem 2014 była niższa o 11 973 osoby, tj. o 6,4%.

Z grupy osób, które zarejestrowały się w urzędach pracy w 2015 roku, 20,4% stanowiły osoby rejestrujące się po raz pierwszy, natomiast 79,6% to osoby rejestrujące się po raz kolejny. Udział kolejnych rejestracji w ogólnej ich liczbie wzrósł o 0,4 punktu procentowego.

Główną przyczyną ponownych rejestracji była utrata zatrudnienia, często sezonowego, w kraju i za granicą. Po raz kolejny rejestrowały się także osoby kończące uczestnictwo w organizowanych przez urzędy pracy programach aktywizujących. Notuje się również tendencję wzrostową (o 1,3 punktu procentowego) odsetka osób poprzednio pracujących, w ogólnej liczbie rejestracji, do poziomu 86,1%.

Wykres 2.2. Napływ i odpływ osób bezrobotnych w latach 2014-2015

Zmniejszyła się liczba osób nowo rejestrujących się, które zostały zwolnione z przyczyn dotyczących zakładu pracy. W 2015 roku zarejestrowane z tego powodu były 11892 osoby, co stanowiło 6,8% ogółu rejestracji.

Prawie co druga osoba rejestrująca się w powiatowych urzędach pracy (47,8%) była osobą młodą do 30 roku życia, liczną grupę stanowiły również osoby długotrwale bezrobotne (30,3%). Liczba bezrobotnych wyrejestrowanych w ciągu 2015 roku wyniosła łącznie 196 959 osób i w porównaniu z rokiem 2014 była niższa o 17 296 osób, tj. o 8,1%.

Główne przyczyny odpływu z rejestrów powiatowych urzędów pracy Wielkopolski były następujące:

- podjęcia pracy przez 99 074 osoby, tj. 50,3% ogółu wyłączeń, co w stosunku do roku 2014 stanowiło spadek o 8 249 osób, tj. o 7,7%,
- niepotwierdzenie gotowości do podjęcia pracy przez 39 835 osób, tj. 20,2% ogółu wyłączeń. Liczba ta zmalała w stosunku do roku poprzedniego o 13 042 osoby, tj. o 24,7%. Jednocześnie zmalał jej udział w łącznej liczbie odpływów (o 4,5 punktu procentowego),
- rozpoczęcie szkoleń, staży, przygotowania zawodowego dorosłych oraz prac społecznie użytecznych przez 24 649 osób, czyli o 1 623 osoby, tj. o 7,0% więcej niż w 2014 roku.

Z ewidencji bezrobotnych wyłączono 89 324 osoby do 30 roku życia (45,4% ogółu wyłączeń), z których pracę podjęło 45 150 osób, tj. 50,5%. Ponadto wyrejestrowano 67 176 osób długotrwale bezrobotnych (34,1% ogółu wyłączeń), z których 27 836 osób, tj. 41,4%, zostało wykreślonych z ewidencji z powodu podjęcia pracy.

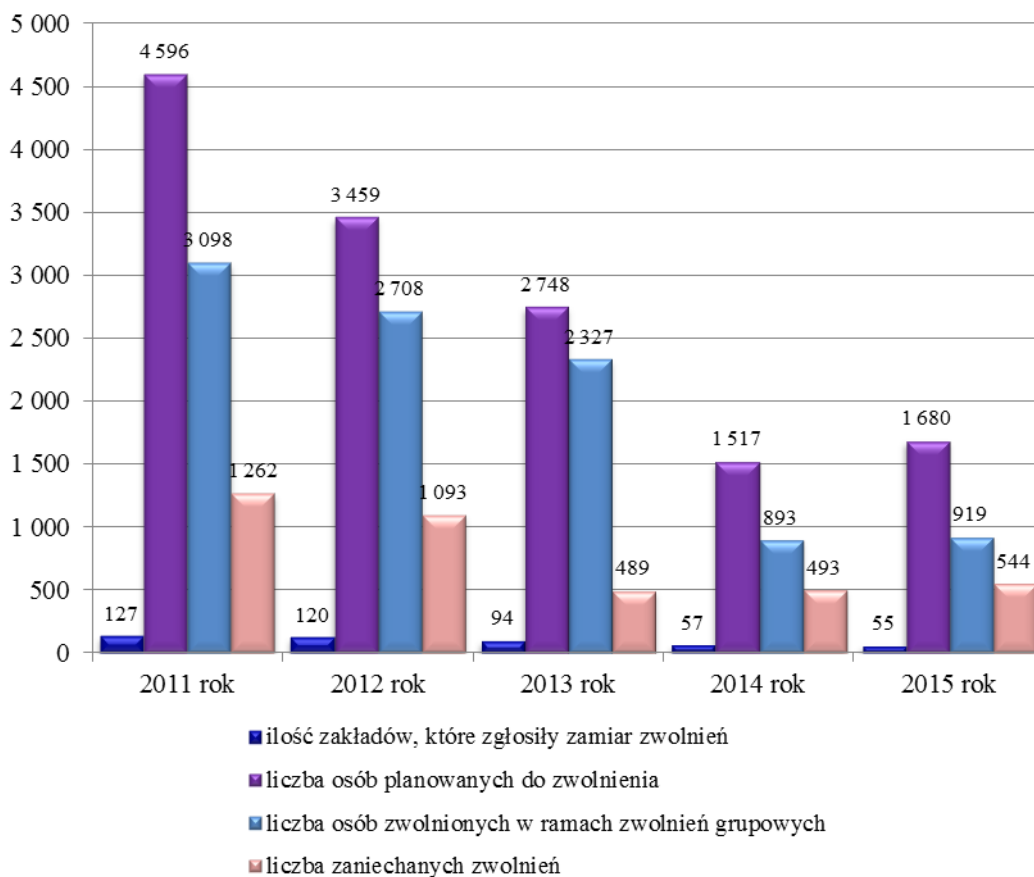
2.2.1. GRUPOWE ZWOLNIENIA PRACOWNIKÓW

W 2015 roku pracodawcy zgłosili do wielkopolskich powiatowych urzędów pracy zamiar dokonania zwolnień grupowych 1 680 osób, tj. o 163 osób (10,7%) więcej niż w roku poprzednim. Największe nasilenie zgłoszeń zwolnień grupowych wystąpiło w powiatach: poznańskim, czarnkowsko-trzcianeckim, kaliskim, śremskim i krotoszyńskim.

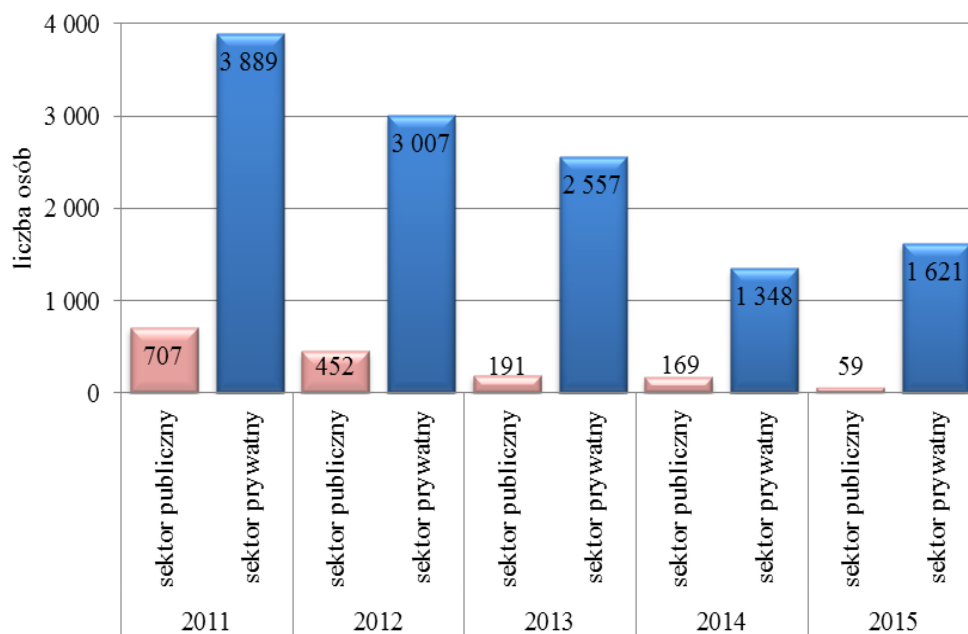
Zamiar zwolnień zgłosiło 55 zakładów pracy, czyli o 2 zakłady mniej niż w roku poprzednim i dotyczyło to w większości firm prywatnych.

W 2015 roku w wyniku zwolnień grupowych pracę straciło 919 osób, z czego najwięcej w powiatach: poznańskim - 481 osób, konińskim - 141 osób, śremskim - 75 osób oraz kaliskim - 72 osoby.

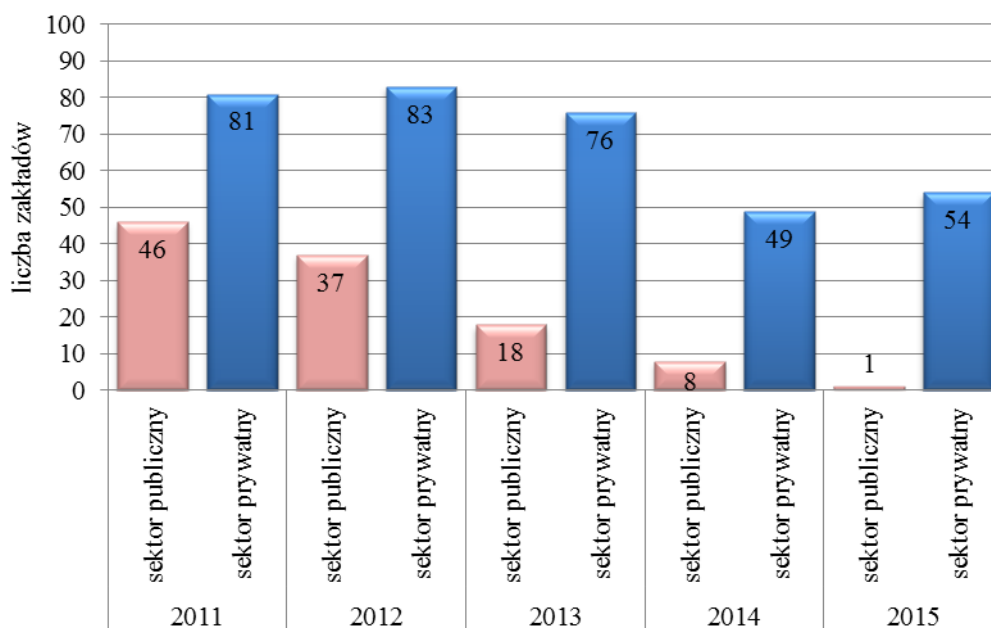
Wykres 2.3. Zwolnienia grupowe w Wielkopolsce w latach 2011-2015

Wykres 2.4. Zgłoszenia zwolnień w latach 2011-2015 (liczba osób), w podziale na sektory publiczny i prywatny.

Wykres 2.5. Zgłoszenia zwolnień w latach 2011-2015 (liczba zakładów), w podziale na sektory publiczny i prywatny

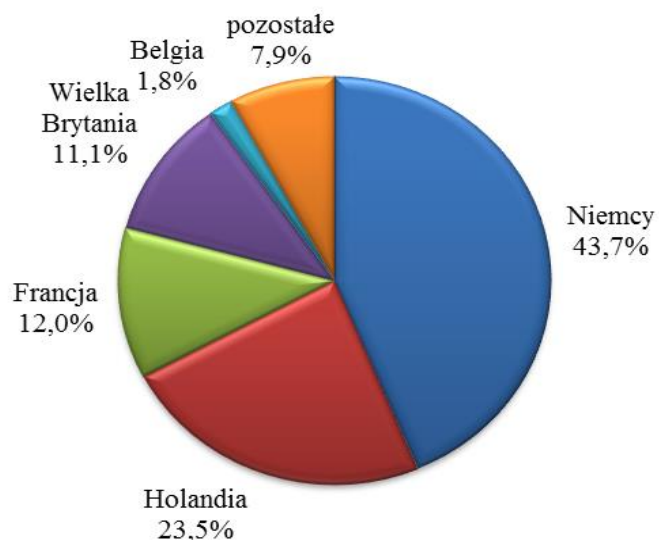
Największą liczbę osób zwolniły firmy zajmujące się odlewnictwem staliwa - 119 osób, działalnością portali internetowych - 100 osób, produkcją piwa - 78 osób oraz produkcją gotowych wyrobów tekstylnych - 75 osób.

2.2.2. BEZROBOTNI REJESTRUJĄCY SIĘ PO OKRESIE ZATRUDNIENIA POZA GRANICAMI POLSKI

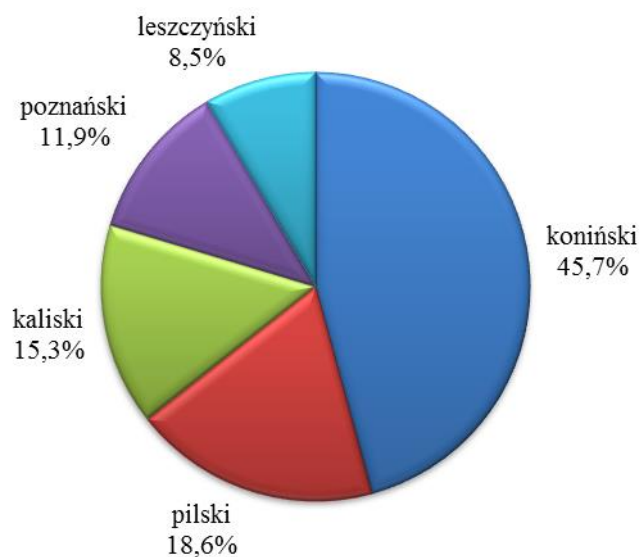
W 2015 roku w urzędach pracy województwa wielkopolskiego, zarejestrowały się 6 042 osoby powracające po okresie zatrudnienia poza granicami Polski. Liczba ta stanowi 3,5% (w 2014 roku - 3,2%) wszystkich osób, które w minionym roku zarejestrowały się w powiatowych urzędach pracy województwa wielkopolskiego.

Osoby rejestrujące się w wielkopolskich powiatowych urzędach pracy pracowały przede wszystkim wcześniej w Niemczech, Holandii, Francji, Wielkiej Brytanii i Belgii. Pozostałe były zatrudnione m.in. w Irlandii, Norwegii, Danii, Hiszpanii, Szwajcarii, Włoszech, Szwecji, Finlandii, Czechach, na Cyprze, Islandii i w USA.

Wykres 2.6. Udział procentowy osób rejestrujących się w powiatowych urzędach pracy po okresie zatrudnienia za granicą w 2015 roku (wg państw)

Wykres 2.7. Udział procentowy osób rejestrujących się po okresie zatrudnienia za granicą w 2015 roku do ogółu rejestrujących się w województwie (wg subregionów)

Największy udział osób bezrobotnych powracających do Polski po zakończeniu zatrudnienia za granicą do ogółu powracających notowany był w subregionach: konińskim – 45,7%, pilskim – 18,6% i kaliskim – 15,3%. Najwięcej osób powracających z zagranicy, zanotowano w powiatach: konińskim – 19,4%, kolskim – 12,2%, słupeckim – 7,8% i złotowskim – 7,4%.

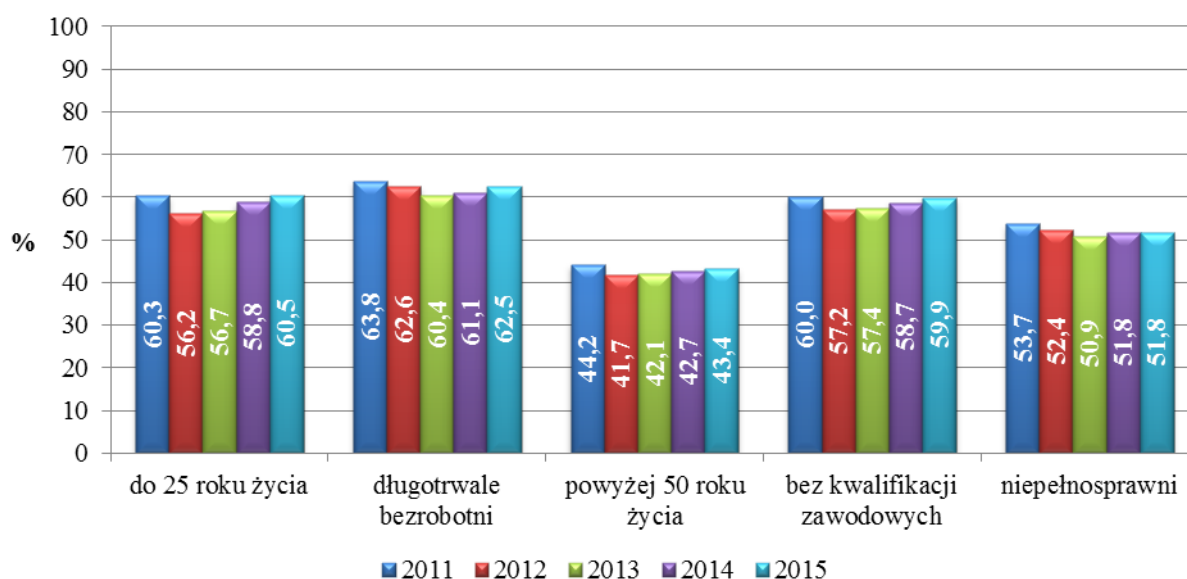
2.3. BEZROBOTNE KOBIETY

Według danych z końca 2015 roku, kobiety stanowiły 57,7% ogółu osób bezrobotnych w województwie wielkopolskim (53 807 osób). W porównaniu z rokiem poprzednim, ich udział w rejestrach urzędów pracy, wzrósł o 1,1 punktu procentowego.

Wśród osób bezrobotnych, kobiety dominowały w takich kategoriach, jak:

- posiadające co najmniej 1 dziecko do 6 roku życia (85,1%),
- bez doświadczenia zawodowego (66,3%),
- korzystające ze świadczeń pomocy społecznej (64,3%),
- osoby do 25 roku życia (60,5%),
- osoby do 30 roku życia (63,4%),
- długotrwale bezrobotne (62,5%),
- osoby bezrobotne bez kwalifikacji zawodowych (59,9%),
- niepełnosprawni (51,8%),
- osoby powyżej 50 roku życia (43,4%)

Wykres 2.8. Udział bezrobotnych kobiet w wybranych kategoriach osób bezrobotnych w latach 2011-2015

Ponadto wysoki udział kobiet zaznacza się wśród bezrobotnych:

- z wykształceniem średnim (67,7%) i wyższym (69,9%),
- w wieku do 34 roku życia (64,7%),
- zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy powyżej 24 miesięcy (65,2%),
- ze stażem pracy do 1 roku (65,2%) oraz bez stażu pracy (66,5%),

Co czwarta bezrobotna kobieta (24,6%) nie podjęła zatrudnienia po urodzeniu dziecka.

2.4. BEZROBOCIE NA WSI

Na koniec grudnia 2015 roku zarejestrowane w powiatowych urzędach pracy jako bezrobotne były 44 862 osoby zamieszkałe na wsi. Stanowiły one 48,1% ogółu bezrobotnych. Udział tej grupy w rejestrach urzędów pracy w porównaniu z latami poprzednimi pozostaje na podobnym poziomie. Kobiety stanowiły w tej grupie 59,4%, wobec 57,7% udziału kobiet w ogólnej liczbie bezrobotnych. Prawo do zasiłku posiadał prawie co siódmy zarejestrowany mieszkaniec wsi, tj. 15,2% ogółu osób bezrobotnych zamieszkałych na wsi.

W grupie ogółu mieszkańców wsi osoby bezrobotne w wieku do 34 roku życia stanowiły 53,6%, w przedziale wiekowym 35-44 było to 45,5%, natomiast w wieku powyżej 45 roku życia udział ten wyniósł 42,4%.

Osoby młode, tj. do 34 roku życia, mieszkające na wsi stanowią najbardziej mobilną część tej populacji. Mimo utrudnień komunikacyjnych, częściej szukają pracy poza miejscem swojego zamieszkania oraz korzystają z pośrednictwa urzędu pracy przy szukaniu zatrudnienia.

Bezrobotni mieszkańcy wsi posiadali niższe wykształcenie niż ogół zarejestrowanych osób bezrobotnych. Wykształcenie wyższe posiadało 9,2% ogółu bezrobotnych z tej grupy, a poniżej średniego 61,7% tej populacji. Wśród ogółu bezrobotnych w Wielkopolsce wartości te wynosiły odpowiednio 12,2% i 56,4%.

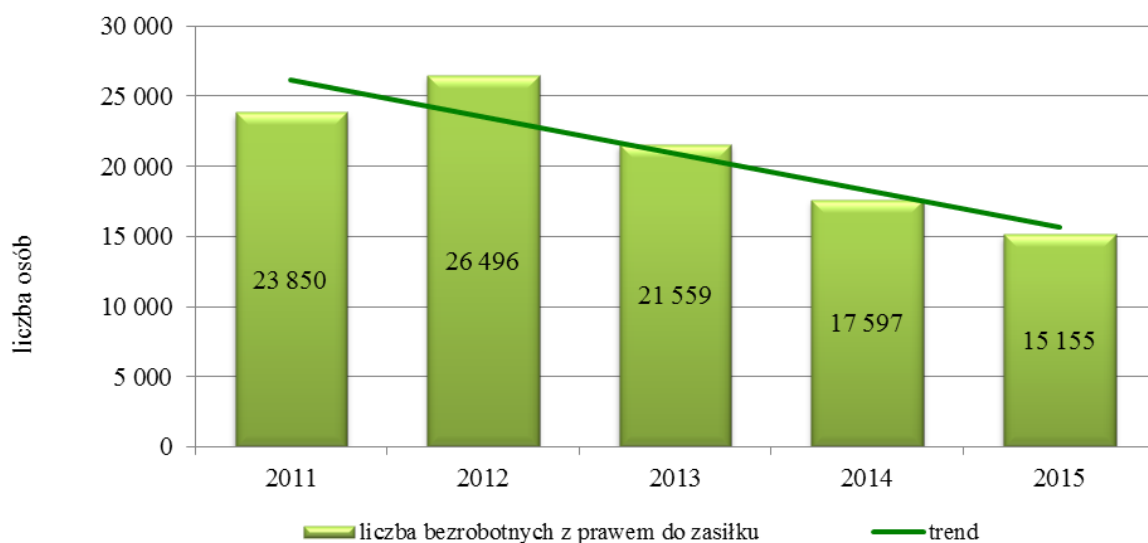
2.5. BEZROBOTNI Z PRAWEM DO ZASIŁKU

W końcu 2015 roku prawo do zasiłku posiadała co szósta osoba bezrobotna – 15 155 osób, tj. 16,2% ogółu osób bezrobotnych. W porównaniu z rokiem poprzednim nastąpił spadek tej grupy osób bezrobotnych o 2 442 osoby, tj. o 13,9%.

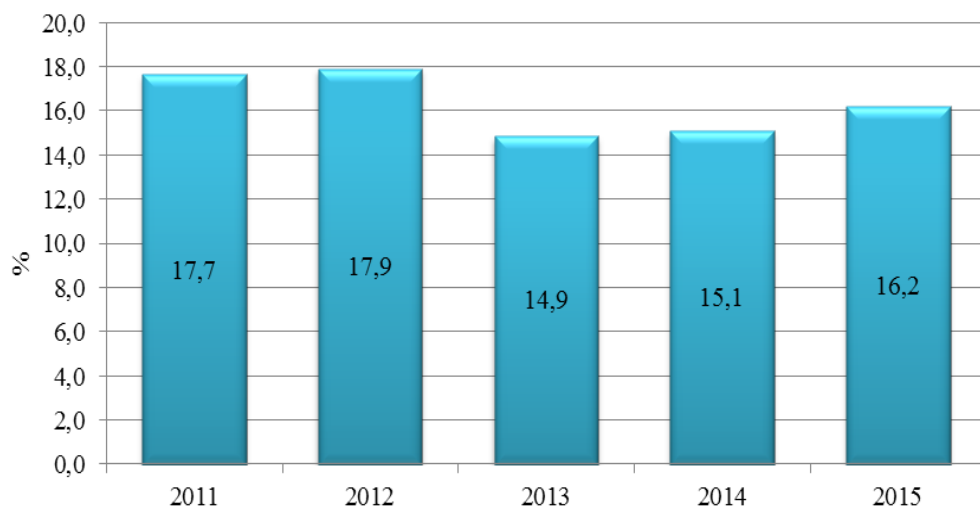
Zasiłek stanowił wsparcie finansowe dla co siódmego (13,8%) przedstawiciela populacji osób bezrobotnych w szczególnej sytuacji na rynku pracy.

W 2015 roku, w porównaniu z rokiem poprzednim, zanotowano wyższy o 1,1 punktu procentowego udział osób uprawnionych do zasiłku w ogólnej liczbie osób bezrobotnych.

Wykres 2.9. Bezrobotni Wielkopolskie z prawem do zasiłku w latach 2011-2015

Wykres 2.10. Udział osób bezrobotnych z prawem do zasiłku w ogólnej liczbie osób bezrobotnych w latach 2011-2015

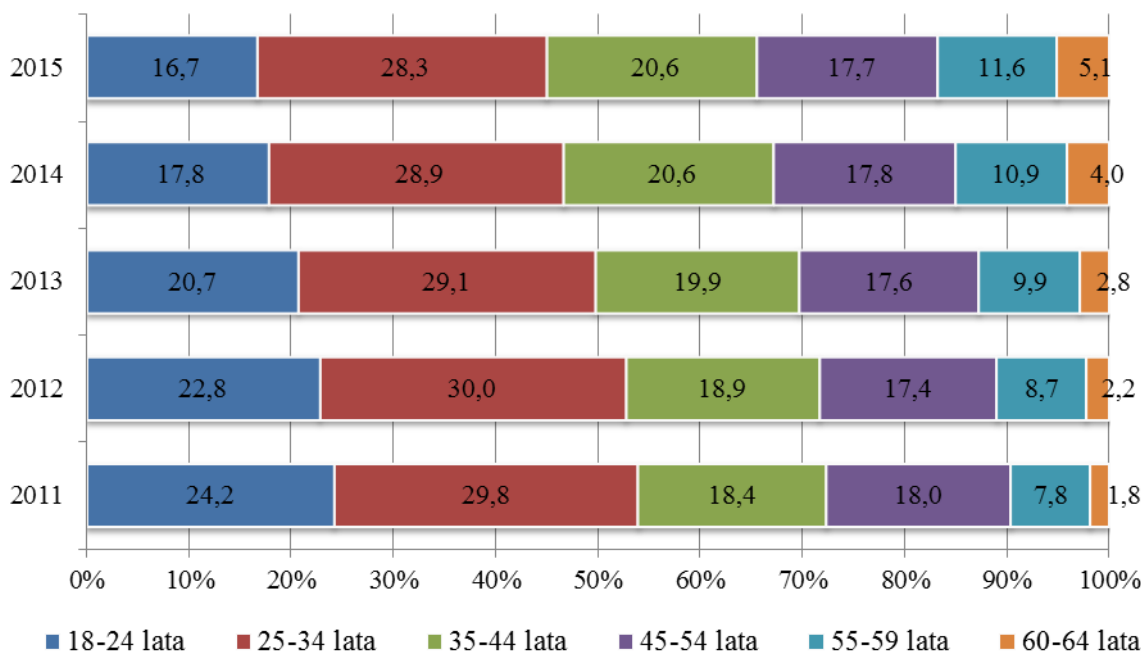

2.6. BEZROBOTNI WEDŁUG WIEKU

Od lat osoby bezrobotne w wieku do 34 roku życia stanowią dominującą grupę w rejestrach urzędów pracy Wielkopolski, a jej udział w ogólnej liczbie bezrobotnych każdego roku przekraczał 50%. Od 2014 roku notuje się spadek tego udziału, tj. do 46,7% w 2014 roku i 45% w 2015 roku. Przyczyną tego spadku, było przede wszystkim zmniejszenie się udziału w rejestrach grupy najmłodszych osób bezrobotnych, od 18 do 24 roku życia.

W latach 2011-2015 odsetek ten zmalał o 24,2% do 16,7%. Istotny wpływ na spadek udziału tej grupy bezrobotnych w 2015 roku, miała kontynuacja działań urzędów pracy na rzecz osób młodych do 29 roku życia w ramach programu Gwarancje dla Młodzieży, który zaproponowała Komisja Europejska, dostrzegając coraz wyższy poziom bezrobocia ludzi młodych w Europie. Gwarancje dla Młodzieży są jednym z elementów Pakietu na rzecz zatrudnienia młodzieży. Działania w ramach GdM mają zapewnić młodym ludziom w wieku do 29 lat - którzy nie mają zatrudnienia, ani nie uczestniczą w kształceniu lub szkoleniu (NEET) - dobrej jakości oferty zatrudnienia, dalszego kształcenia, przyuczenia do zawodu lub stażu w ciągu 4 miesięcy od zakończenia kształcenia formalnego lub utraty pracy. Działania na rzecz aktywizacji zawodowej ludzi młodych do 29 roku życia finansowane były m. in. z rezerwy Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

Wykres 2.11. Bezrobotni według wieku w latach 2011-2015

W latach 2011-2015 odnotowano wzrost udziału osób bezrobotnych w wieku powyżej 45 roku życia w ogólnej liczbie osób zarejestrowanych w urzędach pracy z 27,6 do 34,4%.

2.6.1. BEZROBOTNI DO 30 ROKU ŻYCIA

Na koniec 2015 roku w powiatowych urzędach pracy województwa wielkopolskiego zarejestrowanych było 29 341 osób do 30 roku życia. Udział kobiet w tej kategorii osób wynosił 63,4% (18 604 osoby).

Ponad połowa osób bezrobotnych do 30 roku życia, tj. 57,4%, posiadała wykształcenie średnie (41,1%) i wyższe (16,4%) a co piąta osoba zawodowe (22,4%) oraz gimnazjalne i niższe (20,2%). Blisko 2/3 bezrobotnych kobiet do 30 roku życia (62,5%) miało wykształcenie średnie lub wyższe.

Co czwarta osoba bezrobotna do 30 roku życia (27,1%) nie miała żadnego stażu zawodowego, bądź pozostawała w rejestrze urzędu powyżej roku (22,1%). Natomiast 64,4% osób bezrobotnych do 30 roku życia zarejestrowanych było w urzędach pracy przez okres nie dłuższy niż 6 miesięcy. Ponad połowę (53,2%) osób młodych do 30 roku życia stanowiły osoby do 25 roku życia, niżej wykształcone. Wykształcenie co najmniej średnie posiadało 52,3% osób, wobec 57,4% dla osób bezrobotnych do 30 roku życia.

Tabela 2.2. Struktura bezrobocia wśród osób do 25 roku życia w latach 2014-2015 *

Wyszczególnienie		2014 rok		2015 rok		wzrost/spadek%
		liczba bezrobotnych	procentowy udział do ogółu bezrobotnych	liczba bezrobotnych	procentowy udział do ogółu bezrobotnych	
czas pozostawania bez pracy	do 1 m-ca	3 066	14,8	2 847	18,2	- 7,1
	1-3 m-cy	5 820	28,1	4 938	31,7	- 15,2
	3-6 m-cy	4 624	22,3	3 251	20,8	- 29,7
	6-12 m-cy	2 637	12,7	1 870	12,0	- 29,1
	12-24 m-cy	2 874	13,9	1 575	10,1	- 45,2
	pow. 24 m-cy	1 709	8,2	1 118	7,2	- 34,6
wykształcenie	wyższe	1 800	8,7	1 233	7,9	- 31,5
	połicealne i śr. zawod.	5 520	26,6	4 086	26,2	- 26,0
	śr. ogólnokształcące	3 677	17,7	2 845	18,2	- 22,6
	zasadnicze zawodowe	5 522	26,7	4 180	26,8	- 24,3
	gimnazjalne i poniżej	4 211	20,3	3 255	20,9	- 22,7
staż pracy	do 1 roku	5 240	25,3	4 345	27,8	- 17,1
	1-5 lat	6 949	33,5	5 445	34,9	- 21,6
	5-10 lat	314	1,5	230	1,5	- 26,8
	bez stażu	8 227	39,7	5 579	35,8	- 32,2
Ogółem		20 730	100,0	15 599	100,0	- 24,8

* brak danych dotyczących bezrobotnych do 30 roku życia za rok 2014

2.6.2. BEZROBOTNI POWYŻEJ 50 ROKU ŻYCIA

Liczba osób bezrobotnych powyżej 50 roku życia według stanu na koniec grudnia 2015 roku wynosiła 24 537 osób i zmniejszyła się o 3 888 osób, tj. o 13,7%, w porównaniu ze stanem na koniec roku poprzedniego. Ich udział w ogólnej liczbie osób bezrobotnych zwiększył się o 1,9 punktu procentowego (2014 – 24,4%, 2015 – 26,3%).

Jest to grupa bezrobotnych, w której przeważają osoby z niższym wykształceniem. 34,8% bezrobotnych powyżej 50 roku życia posiada wykształcenie gimnazjalne i poniżej, a co trzecia osoba wykształcenie zasadnicze zawodowe (36,1%).

Prawie połowa (43,6%) osób reprezentujących tę grupę pozostawała w rejestrach urzędów pracy ponad rok, przy czym co czwarta (26,8%) pozostaje bez zatrudnienia ponad dwa lata. 32,1% osób bezrobotnych powyżej 50 roku życia posiada staż zawodowy w przedziale 20-30 lat, a 23,7% osób w tym wieku od 10-20 lat. Równocześnie jednak 12,1% osób posiada staż pracy nieprzekraczający pięciu lat, a 3,8% osób nie posiada żadnego udokumentowanego stażu pracy.

Tabela 2.3. Struktura bezrobocia wśród osób powyżej 50 roku życia w latach 2014-2015

Wyszczególnienie		2014 rok		2015 rok		% wzrost/spadek	
		liczba bezrobotnych	procentowy udział do ogółu bezrobotnych	liczba bezrobotnych	procentowy udział do ogółu bezrobotnych		
czas pozostawania bez pracy	do 1 m-ca	2 341	8,2	2 043	8,3	-	12,7
	1-3 m-cy	4 488	15,8	4 071	16,6	-	9,3
	3-6 m-cy	3 869	13,6	3 368	13,8	-	12,9
	6-12 m-cy	5 107	18,0	4 349	17,7	-	14,8
	12-24 m-cy	5 455	19,2	4 128	16,8	-	24,3
	pow. 24 m-cy	7 165	25,2	6 578	26,8	-	8,2
wykształcenie	wyższe	1 188	4,2	1 089	4,4	-	8,3
	policealne i śr. zawod.	5 603	19,7	4 868	19,8	-	13,1
	śr. ogólnokształcące	1 350	4,7	1 195	4,9	-	11,5
	zasadnicze zawodowe	10 354	36,5	8 846	36,1	-	14,6
	gimnazjalne i poniżej	9 930	34,9	8 539	34,8	-	14,0
staż pracy	do 1 roku	1 585	5,6	1 384	5,6	-	12,7
	1-5 lat	1 751	6,2	1 589	6,5	-	9,3
	5-10 lat	2 256	7,9	2 103	8,6	-	6,8
	10-20 lat	6 662	23,4	5 815	23,8	-	12,7
	20-30 lat	9 510	33,5	7 887	32,1	-	17,1
	30 lat i więcej	5 613	19,7	4 818	19,6	-	14,2
	bez stażu	1 048	3,7	941	3,8	-	10,2
Ogółem	28 425	100,0	24 537	100,0	-	13,7	

Udział kobiet w tej grupie osób bezrobotnych wyniósł w 2015 roku 43,4% i wzrósł w stosunku do roku poprzedniego o 0,7 punktu procentowego. W omawianej w tym rozdziale populacji kobiety były lepiej wykształcone niż mężczyźni. Według stanu na koniec 2015 roku 62% kobiet i 77,6% mężczyzn bezrobotnych z tej grupy posiadało wykształcenie zawodowe i niższe.

Spośród kobiet 44,1% pozostawało bezrobotnymi powyżej 12 miesięcy, natomiast dłużej niż rok nie pracowało 43,3% mężczyzn z tej grupy.

Opisany powyżej okres pozostawania bez zatrudnienia osób powyżej 50 roku życia, jak też posiadany przez nich poziom wykształcenia, przyczynia się do trudności na rynku pracy. Jednocześnie osoby te czują się dyskryminowane przez pracodawców, co nasila pasywność ich postaw na rynku pracy.

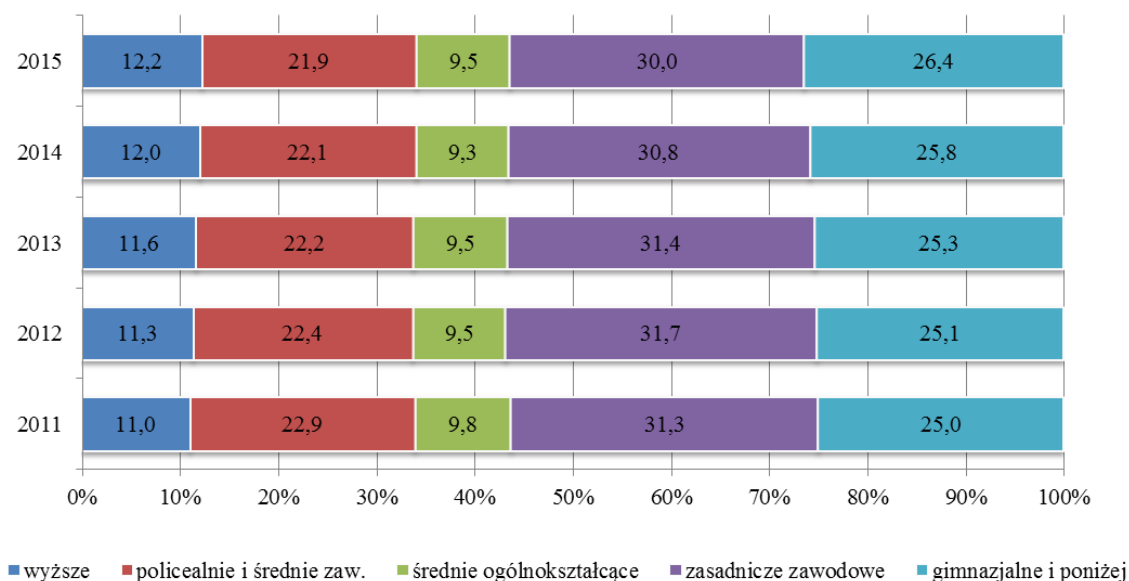
2.7. BEZROBOTNI WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA

W 2015 roku, podobnie jak w latach poprzednich, wśród bezrobotnych przeważały osoby z wykształceniem poniżej średniego.

W 2015 roku prawie co trzecia osoba bezrobotna posiadała wykształcenie zawodowe. Udział osób mających takie wykształcenie w rejestrach bezrobotnych od pięciu lat nieznacznie maleje, choć ciągle wartość tego wskaźnika nie jest mniejsza niż 30%. Co czwarta osoba (26,4%) zarejestrowana posiadała wykształcenie gimnazjalne i poniżej. W rejestrach osób z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym udział od lat pozostaje na podobnym poziomie (w granicach od 21,9% – 22,9%).

W 2015 roku prawie co druga osoba bezrobotna miała co najmniej średnie wykształcenie 43,6%. Obecność coraz większej liczby osób z wykształceniem wyższym w ewidencji urzędów pracy w 2015 roku – 12,2% może świadczyć o niedostatecznym uwzględnianiu przy wyborze kierunku edukacji zapotrzebowania rynku pracy na poszczególne zawody. Rezultatem tego jest obserwowany obecnie na rynku pracy brak pracowników o wysokich kwalifikacjach technicznych przy równoczesnych znacznych nadwyżkach absolwentów kierunków humanistycznych. Powyższe tendencje są także wynikiem wzrostu poziomu wykształcenia w społeczeństwie, gdyż coraz większy odsetek osób posiada wykształcenie wyższe i trend ten będzie się utrzymywał.

Wykres 2.12. Bezrobotni wg wykształcenia w latach 2011-2015

2.8. DŁUGOTRWALE BEZROBOTNI

W rejestrach urzędów pracy w końcu 2015 roku znajdowało się 45 801 osób długotrwale bezrobotnych, stanowiły one 49,1% ogólnej liczby osób bezrobotnych. Udział ten w stosunku do 2014 roku zmalał o 2,6 punktu procentowego.

Wśród osób długotrwale bezrobotnych 36,8% stanowiły osoby do 34 roku życia. Ponad 60% ogółu osób z tej kategorii legitymuje się wykształceniem poniżej średniego (62,2%). Blisko 70% osób długotrwale bezrobotnych pozostawało w ewidencji urzędów pracy co najmniej 12 miesięcy (68,8%), przy czym dla kobiet udział ten był wyższy i wynosił 70,8%. Ponad 13% osób długotrwale bezrobotnych nie posiadało stażu pracy (13,3%).

Długotrwale bezrobocie ma szereg negatywnych aspektów, w szczególności utrwała ono syndrom tzw. „wyuczonyj bezradności”, a zdobyte wcześniej umiejętności zawodowe dezaktualizują się. Wobec szczególnie trudnej sytuacji osób długotrwale bezrobotnych na rynku pracy, powiatowe urzędy pracy promują aktywizację tej grupy bezrobotnych poprzez programy finansowane zarówno z Funduszu Pracy, jak i ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego.

Tabela 2.4. Struktura bezrobocia wśród osób długotrwale bezrobotnych w latach 2014-2015

Wyszczególnienie		2014 rok		2015 rok		% wzrost/spadek
		liczba bezrobotnych	procentowy udział do ogółu bezrobotnych	liczba bezrobotnych	procentowy udział do ogółu bezrobotnych	
czas pozostawania bez pracy	do 1 m-ca	2 312	3,8	2 054	4,5	-11,2
	1-3 m-cy	4 753	7,9	4 323	9,4	-9,0
	3-6 m-cy	4 342	7,2	3 291	7,2	-24,2
	6-12 m-cy	6 131	10,2	4 598	10,1	-25,0
	12-24 m-cy	20 205	33,6	13 391	29,2	-33,7
	pow. 24 m-cy	22 480	37,3	18 144	39,6	-19,3
wiek	18-24 lat	7 406	12,3	4 620	10,1	-37,6
	25-34 lat	16 892	28,1	12 253	26,8	-27,5
	35-44 lat	13 502	22,4	10 435	22,8	-22,7
	45-54 lat	12 108	20,1	9 362	20,4	-22,7
	55-59 lat	7 415	12,3	6 158	13,4	-17,0
	60-64 lat	2 900	4,8	2 973	6,5	2,5
wykształcenie	wyższe	5 626	9,3	4 241	9,3	-24,6
	policealne i śr. zawod.	12 376	20,6	9 364	20,4	-24,3
	śr. ogólnokształcące	4 951	8,2	3 700	8,1	-25,3
	zasadnicze zawodowe	19 232	31,9	14 309	31,2	-25,6
	gimnazjalne i poniżej	18 038	30,0	14 187	31,0	-21,3
staż pracy	do 1 roku	9 755	16,2	7 655	16,7	-21,5
	1-5 lat	14 588	24,2	10 800	23,6	-26,0
	5-10 lat	8 877	14,8	6 836	14,9	-23,0
	10-20 lat	10 107	16,8	7 705	16,8	-23,8
	20-30 lat	6 591	10,9	5 094	11,1	-22,7
	30 lat i więcej	2 056	3,4	1 646	3,6	-19,9
	bez stażu	8 249	13,7	6 065	13,3	-26,5
Ogółem	60 223	100,0	45 801	100,0	-23,9	

2.9. NIEPEŁNOSPRAWNI

Liczba bezrobotnych osób niepełnosprawnych w województwie wielkopolskim na koniec 2015 roku wynosiła 7 249, tj. 7,8% ogólnej liczby osób bezrobotnych i było to o 0,5 punktu procentowego więcej niż w 2014 roku. W grupie tej przeważały kobiety, które stanowiły 51,8% ogółu bezrobotnych osób niepełnosprawnych.

Wśród zarejestrowanych niepełnosprawnych przeważały osoby w wieku 45-54 lat (28,3%). Natomiast udział osób młodych do 34 roku życia w tej populacji stanowił 19,7%. 42,2% osób niepełnosprawnych pozostawało w rejestrach osób bezrobotnych powyżej 12 miesięcy.

Blisko 5,8% osób z tej grupy posiadało wykształcenie wyższe, a co czwarta osoba wykształcenie na poziomie średnim i policealnym (26,8%). Większość osób niepełnosprawnych posiadała wykształcenie zawodowe (37,1%) oraz gimnazjalne i poniżej (30,3%).

Tabela 2.5. Struktura bezrobocia wśród osób niepełnosprawnych w latach 2014-2015

Wyszczególnienie		2014 rok		2015 rok		% wzrost/spadek
		liczba bezrobotnych	procentowy udział do ogółu bezrobotnych	liczba bezrobotnych	procentowy udział do ogółu bezrobotnych	
czas pozostawania bez pracy	do 1 m-ca	670	7,9	652	9,0	-2,7
	1-3 m-cy	1 410	16,5	1 253	17,3	-11,1
	3-6 m-cy	1 322	15,5	1 013	14,0	-23,4
	6-12 m-cy	1 552	18,2	1 274	17,6	-17,9
	12-24 m-cy	1 549	18,2	1 293	17,8	-16,5
	pow. 24 m-cy	2 021	23,7	1 764	24,3	-12,7
wiek	18-24 lat	523	6,2	442	6,1	-15,5
	25-34 lat	1 144	13,4	988	13,6	-13,6
	35-44 lat	1 486	17,4	1 248	17,2	-16,0
	45-54 lat	2 589	30,4	2 052	28,3	-20,7
	55-59 lat	2 020	23,7	1 730	23,9	-14,4
	60-64 lat	762	8,9	789	10,9	3,5
wykształcenie	wyższe	477	5,6	418	5,8	-12,4
	policealne i śr. zawod.	1 647	19,3	1 445	19,9	-12,3
	śr. ogólnokształcące	557	6,5	499	6,9	-10,4
	zasadnicze zawodowe	3 252	38,2	2 687	37,1	-17,4
	gimnazjalne i poniżej	2 591	30,4	2 200	30,3	-15,1
staż pracy	do 1 roku	895	10,5	811	11,2	-9,4
	1-5 lat	1 298	15,2	1 151	15,9	-11,3
	5-10 lat	1 104	13,0	982	13,5	-11,1
	10-20 lat	1 941	22,8	1 624	22,4	-16,3
	20-30 lat	1 855	21,7	1 488	20,5	-19,8
	30 lat i więcej	758	8,9	679	9,4	-10,4
	bez stażu	673	7,9	514	7,1	-23,6
Ogółem	8 524	100,0	7 249	100,0	-15,0	

2.10. BEZROBOTNI WEDŁUG ZAWODÓW I SPECJALNOŚCI

Lista zawodów w największym stopniu generujących bezrobocie od lat jest niezmienna, notowano tylko okresowe zmiany ich pozycji.

Dnia 28 sierpnia 2014 r. ogłoszono ujednoliconą, nową klasyfikację zawodów i specjalności, wprowadzoną rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej (aktualnie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej) z dnia 7 sierpnia 2014 roku w sprawie klasyfikacji zawodów i specjalności na potrzeby rynku pracy oraz zakresu jej stosowania (Dz. U. z 2014 r., poz. 1145), która weszła w życie 1 stycznia 2015 roku.

W tabeli i na wykresie zamieszczono informacje dotyczące kształtowania się w latach 2011-2015 wielkości liczbowych opisujących bezrobocie w jedenastu zawodach reprezentowanych przez najliczniejsze grupy bezrobotnych (więcej niż tysiąc osób zarejestrowanych na koniec 2015 roku). W analizowanym roku, w porównaniu z rokiem poprzednim, prawie we wszystkich tych profesjach nastąpił spadek wartości bezwzględnych (największy dla zawodów: sprzedawca – o 1 304 osoby, technik ekonomista – o 658 osób, ślusarz – o 589 osób, krawiec – 452 osoby i murarz – 397 osób). Jedynie w zawodzie kucharz zanotowano wzrost liczby osób bezrobotnych – o 782 osoby.

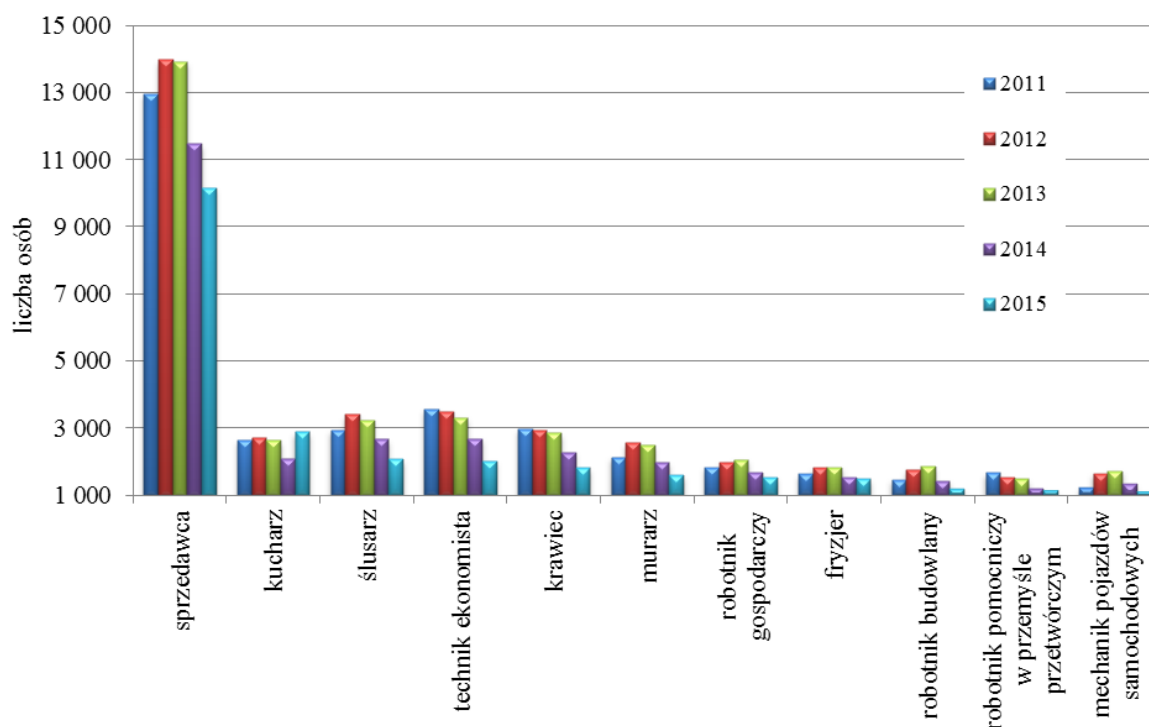
Tabela 2.6. Zawody najliczniej występujące wśród osób bezrobotnych porównanie lat 2011-2015

Lp.	nazwa zawodu	2011	2012	2013	2014	2015	2015-2014
1.	sprzedawca	12 970	13 979	13 925	11 467	10 163	-1 304
2.	kucharz	2 652	2 704	2 632	2 102	2 884	782
3.	ślusarz	2 953	3 399	3 242	2 662	2 073	-589
4.	technik ekonomista	3 564	3 490	3 311	2 679	2 021	-658
5.	krawiec	2 984	2 920	2 850	2 274	1 822	-452
6.	murarz	2 141	2 565	2 489	1 994	1 597	-397
7.	robotnik gospodarczy	1 838	1 991	2 052	1 669	1 537	-132
8.	fryzjer	1 628	1 825	1 836	1 553	1 495	-58
9.	robotnik budowlany	1 468	1 773	1 859	1 427	1 200	-227
10.	robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym	1 673	1 553	1 484	1 218	1 149	-69
11.	mechanik pojazdów samochodowych	1 230	1 649	1 727	1 348	1 117	-231

Wśród osób bezrobotnych niezmiennie dominują osoby z zawodem sprzedawcy, który w roku 2012 posiadała co jedenasta, w latach 2011, 2013 i 2014 co dziesiąta a w roku 2015 co dziewiąta osoba bezrobotna. Sytuacja ta wynika z faktu występowania bardzo dużej konkurencji na rynku pracy, bowiem wolne stanowiska w handlu nie zawsze obsadzone są osobami, które ukończyły szkołę w zawodzie sprzedawcy. Specyfika pracy w tym zawodzie nie wymaga kosztownego przyuczenia osób nieposiadających adekwatnego wykształcenia i doświadczenia. Podjęcie pracy na stanowisku sprzedawcy ułatwia także wysoka fluktuacja kadr, od lat notowana w tym zawodzie.

Na uwagę zasługuje fakt, że również od lat znaczną część bezrobotnych kobiet stanowią osoby reprezentujące jeden z czterech zawodów, tj.: sprzedawca, technik ekonomista, krawiec i kucharz.

Wykres 2.13. Zawody najliczniej występujące wśród bezrobotnych w latach 2011-2015

Znaczny udział w strukturze bezrobocia wg zawodów i specjalności niezmiennie mają osoby bezrobotne bez zawodu, mające wykształcenie średnie ogólnokształcące, gimnazjalne i poniżej, nieposiadające żadnych kwalifikacji zawodowych. Do grupy tej należy prawie co dziewiąta osoba bezrobotna (w 2014 roku co szósta osoba).

3. AKTYWIZACJA OSÓB BEZROBOTNYCH W POWIATOWYCH URZĘDACH PRACY

3.1. SPECYFIKA OFERT PRACY W WIELKOPOLSCE

W 2015 roku pracodawcy zgłosili do wielkopolskich urzędów pracy 121 866 ofert pracy, tj. o 25,8% więcej niż w 2014 roku. Wzrost liczby ofert to sygnał ożywienia gospodarczego, którego odzwierciedlenie stanowi wzrost zatrudnienia w sektorze przedsiębiorstw.

W 2015 roku oferty dotyczące pracy subsydiowanej stanowiły 22,4% wszystkich ofert. W porównaniu do roku poprzedniego udział ten zmalał o 1,0 punktu procentowego.

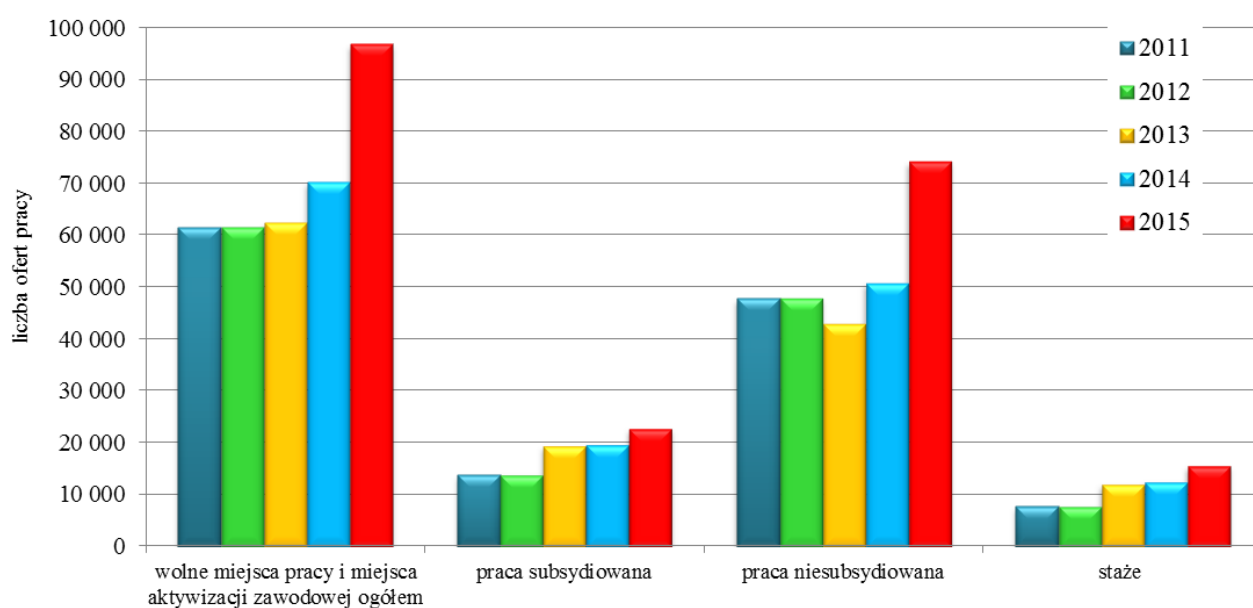
Udział ofert pracy niesubsydiowanej w ogólnej liczbie ofert pracy kształtował się w ostatnich latach następująco:

- w 2015 roku – 121 866, w tym niesubsydiowane 94 564, tj. 77,6%,
- w 2014 roku – 96 848, w tym niesubsydiowane 74 186, tj. 76,6%,
- w 2013 roku – 70 277, w tym niesubsydiowane 50 811, tj. 72,3%,

- w 2012 roku – 62 299, w tym niesubsydiowane 42 914, tj. 68,9%,
- w 2011 roku – 61 561, w tym niesubsydiowane 47 768, tj. 77,6%,

Zwiększenie liczby ofert pracy jest zatem spowodowane przede wszystkim zwiększeniem udziału ofert niesubsydiowanych w ogólnej ich liczbie. Należy przy tym zauważyć, że są w Wielkopolsce powiaty, w których udział ofert pracy niesubsydiowanej jest bardzo wysoki i przekracza 90%, ale można też wskazać takie powiaty (złotowski, chodzieski i koniński), w których dominują oferty pracy subsydiowanej.

Wykres 2.14 Oferty pracy w latach 2011-2015

Oferty pracy zgłoszone do powiatowych urzędów pracy w 2015 roku oraz udział procentowy ofert pracy niesubsydiowanej

Wielkopolska 121 866
oferty niesubsydiowane 77,6%

subregiony:

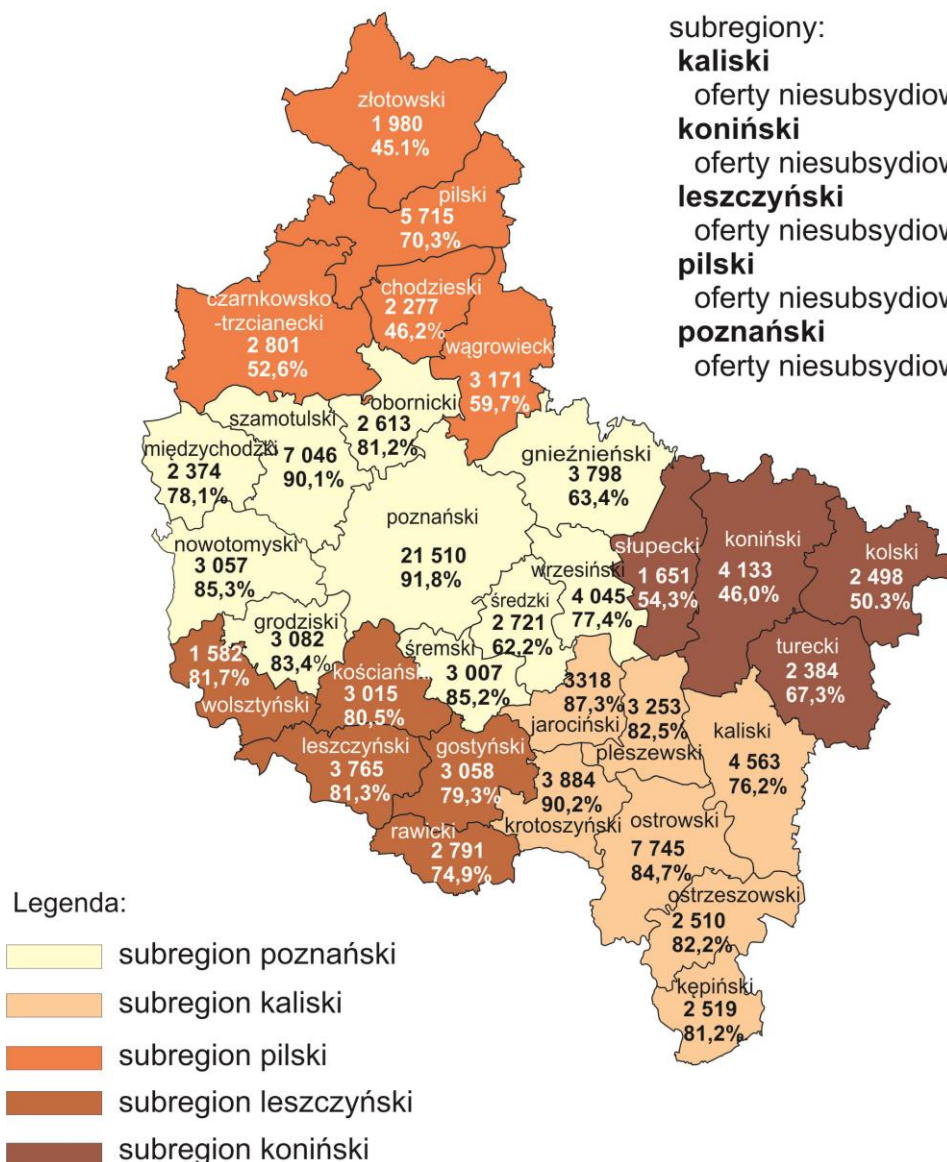
kaliski 27 792
oferty niesubsydiowane 83,6%

koniński 10 666
oferty niesubsydiowane 53,1%

leszczyński 14 211
oferty niesubsydiowane 79,5%

pilski 15 944
oferty niesubsydiowane 58,5%

poznański 53 253
oferty niesubsydiowane 84,6%

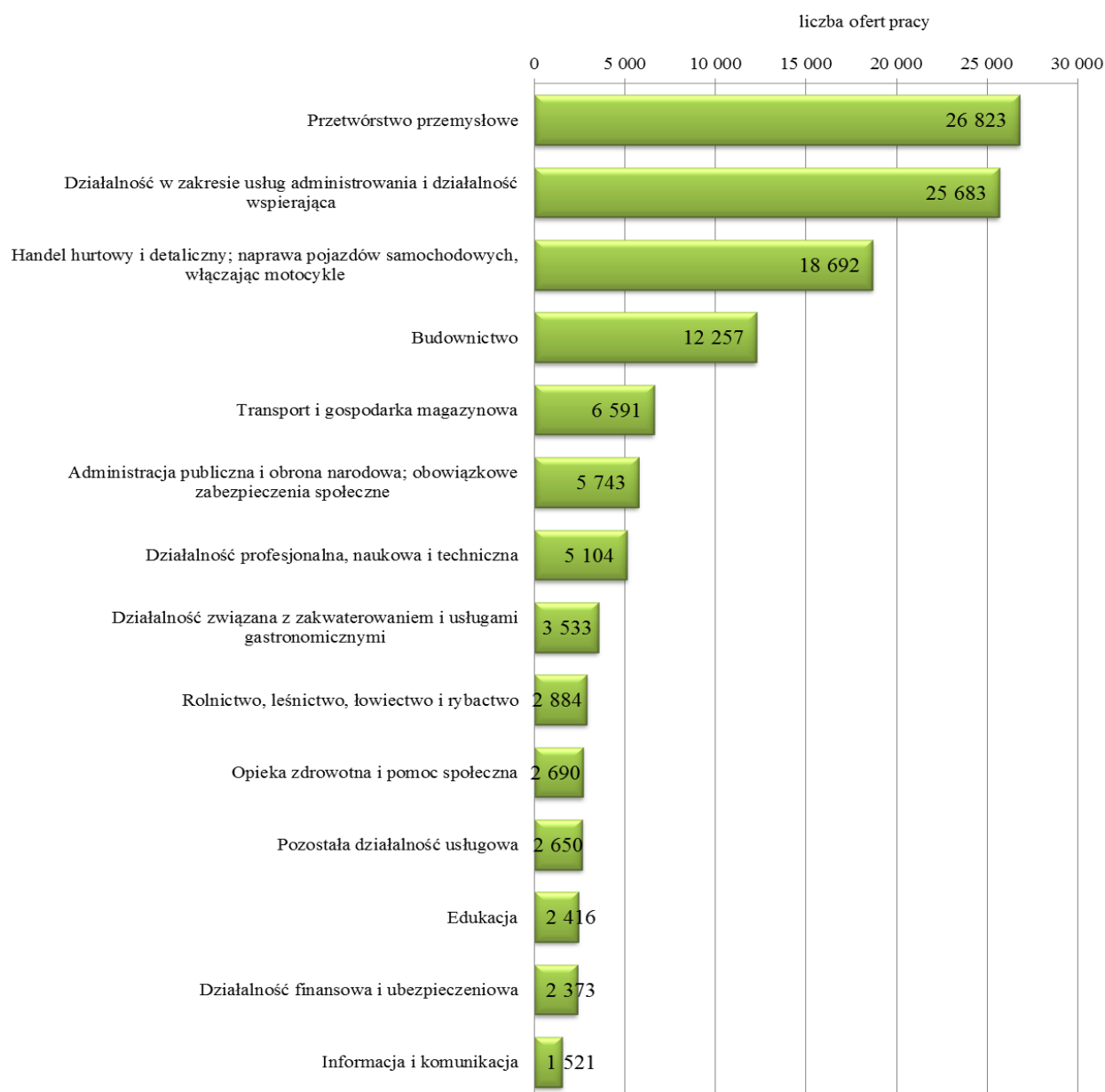
3.1.1. OFERTY PRACY WEDŁUG RODZAJU DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ

Najwięcej zgłoszonych wolnych miejsc pracy pochodziło z branży przetwórstwa przemysłowego – 26 823 oferty, działalności w zakresie usług administrowania i działalności wspierającej – 25 683, handlu – 18 692, budownictwa – 12 257, branży transportowej – 6 591, administracji publicznej – 5 743 oraz działalności naukowej i technicznej – 5 104 ofert.

W 2015 roku mniejsze zapotrzebowanie na pracowników, niż rok wcześniej, pracodawcy zgłosili jedynie w obszarze działalności związanej z kulturą rozrywką i rekreacją a także w działalności związanej z obsługą rynku nieruchomości (odpowiednio o 256 i 117 ofert pracy).

W sekcjach: działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca; transport i gospodarka magazynowa; działalność profesjonalna, naukowa i techniczna; działalność finansowa i ubezpieczeniowa; branża informacji i komunikacji, dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją, liczba ofert pracy w 2015 roku przewyższała liczbę zarejestrowanych w tym samym czasie w powiatowych urzędach pracy osób bezrobotnych, posiadających kwalifikacje zawodowe w tym zakresie.

Wykres 3.1. Zestawienie branż zgłaszających największe zapotrzebowanie na pracę w 2015 roku

3.1.2. OFERTY PRACY WEDŁUG ZAWODÓW. WYNIKI BAROMETRU ZAWODÓW

Zapotrzebowanie na pracowników wykonujących określone zawody, zgłaszane w 2015 roku przez pracodawców w powiatowych urzędach pracy, kształtowało się podobnie jak w latach ubiegłych. Widoczne było duże zapotrzebowanie przede wszystkim na zawody wymagające wykonywania pracy fizycznej. Jak co roku, najwięcej ofert było kierowanych dla sprzedawców i robotników gospodarczych. Potrzebowano również robotników budowlanych, pracowników przy pracach prostych, robotników pomocniczych w przemyśle przetwórczym, kierowców, sprzątaczkę, szwaczki, magazynierów, pracowników magazynowych, ślusarzy, pakowaczy, pracowników ochrony, spawaczy, monterów, stolarzy, kucharzy i murarzy. Zwraca uwagę niemalejące zapotrzebowanie na zawody związane z obsługą biura, takie jak technik prac biurowych i pozostali pracownicy obsługi biurowej oraz na zawody związane z handlem, takie jak przedstawiciel handlowy oraz doradca klienta. Zauważalny stał się wzrost zapotrzebowania na inwentaryzatorów.

Stanowiska pracy, na które pracodawcy najczęściej poszukiwali pracowników w 2015 roku, to (liczba ofert większa niż 1000):

▪ sprzedawca	7 361
▪ robotnik gospodarczy	4 694
▪ magazynier	4 660
▪ kierowca samochodu ciężarowego	4 318
▪ pracownicy przy pracach prostych	3 823
▪ pakowacz ręczny	2 961
▪ pomocniczy robotnik budowlany	2 735
▪ technik prac biurowych	2 597
▪ robotnik magazynowy	2 316
▪ pracownicy obsługi biurowej	1 877
▪ ślusarz	1 709
▪ pracownik ochrony fizycznej	1 690
▪ spawacz	1 640
▪ robotnicy wykonujący prace proste w przemyśle	1 623
▪ monterzy	1 540
▪ inwentaryzator	1 502
▪ kierowca ciągnika siodłowego	1 466
▪ szwaczka maszynowa	1 328
▪ murarz	1 324
▪ doradca klienta	1 305
▪ stolarz	1 252

▪ przedstawiciel handlowy	1 184
▪ kucharz	1 161
▪ sprzątaczką biurową	1 099
▪ pomocniczy robotnik w przemyśle przetwórczym	1 073

Spośród zawodów znajdujących się w statystykach wielkopolskich urzędów pracy wyodrębniono takie, dla których liczba ofert przewyższała liczbę nowo zarejestrowanych bezrobotnych i wynosiła co najmniej trzysta. Ponadto zawody te równocześnie charakteryzowały się wysokim wskaźnikiem zapotrzebowania (obliczonym jako stosunek liczby ofert pracy zgłoszonych w 2014 roku do urzędów pracy do liczby osób bezrobotnych nowo zarejestrowanych w tym samym okresie). Efektem było stworzenie listy 44 zawodów, na które zapotrzebowanie jest wyższe, niż ich podaż w rejestrach urzędów pracy.

Największy deficyt kandydatów do pracy odnotowano w zawodach związanych z pracą fizyczną, takich jak: spawacze, pracownicy ochrony, kierowcy samochodów ciężarowych i ciągników siodłowych, pracownicy rozkładający towar na półkach, kierowcy operatorzy wózków jezdniowych (widłowych), monterzy sprzętu gospodarstwa domowego, pracownicy prac dorywczych, zbrojarze, cieśle, magazynierzy, robotnicy magazynowi, pomoce i sprzątaczkę biurowe i hotelowe, brukarze, sortowacze, szwaczki, monterzy, pozostali gdzie indziej nie sklasyfikowani pracownicy przy pracach prostych, ubojowi, pomocniczy robotnicy w hodowli zwierząt, operatorzy urządzeń do przetwórstwa mięsa w hodowli zwierząt, rozbieracze-wykrawacze, pracownicy przygotowujący posiłki fast food, operatorzy obrabiarek, sterowanych numerycznie.

Na czołowych pozycjach listy zawodów deficytowych znalazły się również zawody z branż handlowej i finansowej, takie jak: specjalista ds. sprzedaży, kasjer handlowy, doradca klienta, doradca finansowy, asystent ds. księgowości i księgowy. Są to zawody wymagające określonych predyspozycji osobowych i zdolności perswazyjnych oraz rzetelnej wiedzy o sprzedawanym produkcie.

Zanotowano również zauważalny niedobór pracowników centrum obsługi telefonicznej (pracownicy call center), opiekunów osób starszych, spedytorów i inwentaryzatorów (tabela 3.1).

W zestawieniu obrazującym zawody, w których liczba bezrobotnych rejestrujących się w urzędach w 2015 roku była znacząco większa od zapotrzebowania zgłaszanego przez pracodawców, podobnie jak w latach ubiegłych, znajdują się przede wszystkim profesje związane z akademickim wykształceniem humanistycznym. W najgorszej sytuacji zawodowej byli politolodzy, socjologowie, historycy, filolodzy, geografowie, specjaliści ds. stosunków międzynarodowych oraz specjaliści ds. badań społeczno-ekonomicznych. Do wielkopolskich urzędów pracy zgłoszono stosunkowo niewielkie zapotrzebowanie na tego typu specjalistów albo

było ono zupełnie nieadekwatne do podaży, co powinno być wskazówką dla instytucji edukacyjnych.

Tabela 3.1. Liczba ofert pracy dla zawodów deficytowych, tj. cieszących się największym zainteresowaniem pracodawców

Lp.	Zawód	liczba bezrobotnych nowo zarejestrowanych w 2015 roku	liczba ofert pracy zgłoszonych w 2015 roku	liczba ofert pracy przypadająca na 1 osobę (kolumna 4/3)
1	2	3	4	5
1.	kierowca ciągnika siodłowego	19	1466	77,2
2.	inwentaryzator	46	1502	32,7
3.	monter elektrycznego sprzętu gospodarstwa domowego	20	462	23,1
4.	pracownik centrum obsługi telefonicznej (pracownik call center)	20	410	20,5
5.	opiekun osoby starszej	93	800	8,6
6.	Spedytor	62	528	8,5
7.	pomocniczy robotnik w hodowli zwierząt	41	320	7,8
8.	doradca finansowy	52	392	7,5
9.	pozostali spawacze i pokrewni	43	324	7,5
10.	operator urządzeń do przetwórstwa mięsa	85	635	7,5
11.	kierowca samochodu ciężarowego	607	4318	7,1
12.	pracownik ochrony fizycznej	238	1690	7,1
13.	pozostali monterzy gdzie indziej niesklasyfikowani	232	1540	6,6
14.	operator obrabiarek sterowanych numerycznie	73	425	5,8
15.	szwaczka maszynowa	231	1328	5,7
16.	sortowacz	136	718	5,3
17.	rozbieracz-wykrawacz	189	991	5,2
18.	pozostałe pomoce i sprzętaczki biurowe, hotelowe i podobne	105	521	5,0
19.	pracownik rozkładający towar na półkach	94	446	4,7
20.	pozostali magazynierzy i pokrewni	180	807	4,5
21.	pozostali pracownicy wykonujący prace gdzie indziej	856	3823	4,5
22.	zbrojarz	103	435	4,2
23.	spawacz	411	1640	4,0
24.	robotnik magazynowy	613	2316	3,8
25.	kierowca operator wózków jezdniowych (widłowych)	201	747	3,7
26.	magazynier	1327	4660	3,5
27.	doradca klienta	373	1305	3,5
28.	specjalista do spraw sprzedaży	144	468	3,3
29.	ubojowy	116	354	3,1
30.	pracownik prac dorywczych	158	475	3,0
31.	asystent do spraw księgowości	120	331	2,8
32.	brukarz	211	563	2,7
33.	cieśla	119	310	2,6
34.	pracownik przygotowujący posiłki typu fast food	116	301	2,6
35.	kasjer handlowy	386	976	2,5

Tabela 3.2. Liczba nowo zarejestrowanych bezrobotnych przewyższająca liczbę ofert pracy (przynajmniej 100 kandydatów na ofertę lub brak ofert)

Lp.	Zawód	liczba bezrobotnych nowo zarejestrowanych w 2015 roku	liczba ofert pracy zgłoszonych w 2015 roku	liczba ofert pracy przypadająca na 1 osobę (kolumna 4/3)
1	2	3	4	5
1.	filolog języka nowożytnego	305	0	brak
2.	technik agrobiznesu	298	0	brak
3.	technik mechanizacji rolnictwa	275	0	brak
4.	filolog polski	198	0	brak
5.	socjolog	197	0	brak
6.	inżynier rolnictwa	194	0	brak
7.	kulturoznawca	193	0	brak
8.	specjalista do spraw stosunków międzynarodowych	185	0	brak
9.	technik architektury krajobrazu	185	0	brak
10.	specjalista pracy socjalnej	178	0	brak
11.	technik usług fryzjerskich	178	0	brak
12.	historyk	169	0	brak
13.	geograf	161	0	brak
14.	inżynier ogrodnictwa	146	0	brak
15.	specjalista do spraw badań społeczno-ekonomicznych	139	0	brak
16.	plastyk	136	0	brak
17.	technik żywienia i gospodarstwa domowego	1422	1	0,001
18.	technik rolnik	1110	2	0,002
19.	politolog	528	1	0,002
20.	technik technologii odzieży	518	1	0,002
21.	technik pojazdów samochodowych	214	1	0,005
22.	tkacz	156	1	0,006
23.	technik ochrony środowiska	301	2	0,007
24.	technik hotelarstwa	560	4	0,007
25.	rolnik produkcji roślinnej i zwierzęcej pracujący na własne potrzeby	390	3	0,008
26.	specjalista resocjalizacji	103	1	0,010

W przypadku osób z kwalifikacjami związanymi z rolnictwem, ograniczona liczba ofert pracy zgłaszanych przez pracodawców, może być związana z czynnikami makroekonomicznymi, takimi jak zmniejszanie liczby miejsc pracy w branży, wprowadzanie nowoczesnych technologii, wewnętrzne migracje o charakterze zarobkowym. Zbyt duża podaż pracy w branży rolniczej i pokrewnych dotyczyła zawodów takich jak technik agrobiznesu, technik rolnik, technik mechanizacji rolnictwa, rolnik produkcji roślinnej i zwierzęcej, technik ochrony środowiska, inżynier ogrodnictwa oraz inżynier rolnictwa.

Niewystarczająca liczba ofert pracy dotyczyła również zawodów z branż gastronomicznej i hotelarskiej, tj. techników żywienia i gospodarstwa domowego, techników hotelarstwa. Ponadto zawodów takich jak tkacz, plastyk, technik pojazdów samochodowych, technik technologii odzieży, technik usług fryzjerskich, specjalista resocjalizacji, specjalista pracy socjalnej, technik architektury krajobrazu.

Oferty subsydiowane ze środków Funduszu Pracy powiatowe urzędy pracy realizowały głównie w zawodach związanych z pracą fizyczną, takich jak: robotnik gospodarczy, sprzedawca, magazynier, robotnik budowlany, sprzątaczką, fryzjer, kucharz, pomoc kuchenna, stolarz, mechanik pojazdów samochodowych, kelner, ślusarz, kosmetyczka, pracownik wykonujący prace proste. Ponadto były to oferty pracy biurowej, w szczególności dla technika prac biurowych, technika administracji, sekretarki, asystenta ds. księgowości, księgowego, pracownika obsługi biura.

W 2015 roku WUP w Poznaniu realizował nowy rodzaj badania pn. *Barometr Zawodów*, zlecony przez MRPiPS. Jest to badanie krótkookresowe, które pomaga precyzyjnie określić i diagnozować zapotrzebowanie na zawody. Prognoza jest indywidualnie tworzona dla każdego powiatu. Wyniki przeprowadzonych w 2015 roku badań w 31 wielkopolskich urzędach pracy wskazują, że w 2016 r. na poziomie regionu występują 44 zawody deficytowe. Wśród nich przeważającą grupę stanowią te zawody, których wykonywanie wiąże się z wymogiem posiadania wykształcenia zawodowego. Dotyczy to takich zawodów jak: fryzjer, kucharz, mechanik pojazdów samochodowych, lakiernik samochodowy, krawiec i pracownicy produkcji odzieży oraz zawody związane z branżą budowlaną takie jak: betoniarze i zbrojarze, cieśle, stolarze budowlani, tynkarze, posadzkarze i monterzy instalacji budowlanych.

W grupie zawodów deficytowych znalazło się też 12 takich zawodów, które wymagają wykształcenia innego niż zawodowe. Są wśród nich takie zawody jak: grafik komputerowy, programista, administrator stron internetowych, inżynier mechanik, nauczyciel przedmiotów zawodowych, opiekun osób starszych lub niepełnosprawnych, pielęgniarka, przedstawiciel handlowy, samodzielny księgowy, specjalista automatyki i robotyki, spedytor, logistyk.

W grupie zawodów nadwyżkowych a więc takich, w których znalezienie pracy może być trudniejsze ze względu na niskie zapotrzebowanie oraz wielu kandydatów spełniających wymagania pracodawców znaleźli się: ekonomiści, specjaliści technologii żywności i żywienia, politolodzy, historycy, filozofowie, pedagodzy, pracownicy administracyjni publicznej, pracownicy administracyjni i biurowi, pracownicy biur podróży i organizatorzy obsługi turystycznej, technicy budownictwa.

Najwięcej, bo aż 111 zawodów sklasyfikowanych zostało w grupie zawodów zrównoważonych, a więc takich, w których prognozowana liczba ofert pracy jest zbliżona do liczby osób poszukujących zatrudnienia. Wśród zawodów w równowadze znaleźli się m.in.:

administratorzy systemów komputerowych, floryści i ogrodnicy, farmaceuci, położne, specjaliści w różnych dziedzinach czy technicy budownictwa.

3.1.3. REJESTRACJA CUDZOZIEMCÓW Z ZAMIAREM ZATRUDNIENIA NA TERYTORIUM RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ – BEZ KONIECZNOŚCI UZYSKANIA ZEZWOLENIA NA PRACĘ. TENDENCJE Z UWZGLĘDNIENIEM POWODÓW ZWIĘKSZENIA REJESTRACJI WG SUBREGIONÓW

Wykonywanie pracy przez cudzoziemców na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej bez konieczności uzyskania zezwolenia na pracę jest dopuszczalne w przypadku cudzoziemców będących obywatelami Republiki Armenii, Białorusi, Gruzji, Mołdawii, Federacji Rosyjskiej oraz Ukrainy.

Pracodawca zamierzający zatrudnić obywatela jednego z wymienionych wyżej krajów zobowiązany jest zarejestrować oświadczenie o zamiarze powierzenia wykonywania pracy cudzoziemcowi w powiatowym urzędzie pracy właściwym ze względu na siedzibę lub miejsce pobytu stałego wnioskodawcy. Pracodawca zobowiązany jest do zatrudnienia cudzoziemca, którego dotyczyło złożone oświadczenie o zamiarze powierzenia wykonywania pracy, zgodnie z obowiązującymi przepisami Kodeksu Pracy. Okres wykonywania pracy nie może przekroczyć 6 miesięcy w ciągu kolejnych dwunastu miesięcy.

W 2015 roku liczba wydawanych oświadczeń w porównaniu z 2014 rokiem uległa prawie potrojeniu. Łącznie złożono je w liczbie 58 628, z czego 15 865 dla kobiet. Prawie wszystkie oświadczenia dotyczyły Ukrainy – 57 665. Pozostałe dotyczyły osób pochodzących z Mołdawii– 333, Białorusi – 313, Rosji – 118, Gruzji – 101, Armenii – 98.

Terytorialnie w liczbie wydanych oświadczeń dominuje podregion poznański – 26 181, a następnie kaliski – 22 360, leszczyński – 6 870, pilski – 2 195, koniński – 1 022.

W podregionie poznańskim, o najniższej stopie bezrobocia, pracodawcy zatrudniają cudzoziemców przede wszystkim do ogólnie pojętych prac budowlanych oraz do różnych prac w rolnictwie. Cudzoziemcy pracują też jako kierowcy samochodów ciężarowych oraz w przemyśle. W podregionie kaliskim, drugim pod względem wydawanych oświadczeń o zamiarze wykonania pracy cudzoziemcom, pracodawcy zainteresowani są pracą obcokrajowców w gospodarstwach rolno-ogrodniczych i w transporcie samochodowym. Oświadczeniami zainteresowane są też agencje zatrudnienia, które za swoim pośrednictwem kierują pracowników do zatrudnienia.

W podregionie leszczyńskim cudzoziemcy są zatrudnieni przede wszystkim przy uprawie pieczarek.

W pozostałych podregionach cudzoziemcy zatrudniani są głównie przy pracach budowlanych i rolnych.

Tabela 3.3 Oświadczenia o zamiarze powierzenia wykonywania pracy cudzoziemcom w 2015 r.

Lp.	Podregiony	Liczba wydanych oświadczeń							
		ogółem	dla kobiet	dla obywateli					
				Białorusi	Rosji	Ukrainy	Moldawii	Gruzji	Armenii
1.	Kaliski	22 360	5 709	110	22	22 098	101	10	19
2.	Koniński	1 022	117	3	1	1 007	6	2	3
3.	Leszczyński	6 870	2 397	14	8	6 770	42	27	9
4.	Piński	2 175	388	4	10	2 161	10	8	2
5.	Poznański	26 181	7 254	182	77	25 629	174	54	65
województwo ogółem		58 628	15 865	313	118	57 098	333	101	98

3.2. AKTYWNE FORMY PRZECIWDZIAŁANIA BEZROBOCIU

W końcu maja 2014 roku wprowadzone zostały zmiany dotyczące świadczenia pomocy dla bezrobotnych. Nowelizacja ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, wprowadziła nowe instrumenty dla młodych bezrobotnych jak: bony szkoleniowe, stażowe, zatrudnieniowe i na zasiedlenie.

W okresie od stycznia do grudnia 2015 roku aktywnymi formami przeciwdziałania bezrobociu objęto w Wielkopolsce 38 002 osoby, tj. o 4 564 osoby więcej w porównaniu do roku 2014.

Największy wzrost liczby osób objętych aktywizacją dotyczył prac interwencyjnych tj. o 1 259 osób, co obrazuje Tabela 3.2. Ponadto wzrosła liczba bezrobotnych, którzy uzyskali pomoc w ramach robót publicznych tj. o 13,8 %.

Podobnie jak w 2014 roku, najwięcej osób skorzystało ze staży i przygotowania zawodowego dorosłych - 16 301 osób, tj. o 1 562 więcej niż w roku poprzednim.

W ramach udzielonych dotacji zaktywizowano 8 207 osób tj. 7,9% więcej niż w roku poprzednim.

Natomiast spadek odnotowano w liczbie organizowanych szkoleń. W 2015 roku za pomocą tej formy zaktywizowano 6 589 osób, o 87 mniej niż w 2014 roku.

W 2015 roku 242 osoby objęto wsparciem w formie dofinansowania wynagrodzenia skierowanych bezrobotnych powyżej 50 roku życia.

Tabela 3.4. Aktywizacja bezrobotnych w ramach aktywnych form przeciwdziałania bezrobociu w latach 2014-2015

Aktywne formy	Liczba aktywizowanych bezrobotnych w latach			
	2014		2015	
	liczba bezrobotnych	struktura %	liczba bezrobotnych	struktura %
prace interwencyjne	910	2,7%	2 169	5,7%
roboty publiczne	1 314	3,9%	1 495	3,9%
dofinansowania na podjęcie działalności gospodarczej	7 608	22,8%	8 207	21,6%
i refundacje kosztów doposażenia stanowiska pracy				
szkolenia	6 676	20,0%	6 589	17,3%
w tym: w ramach bonu szkoleniowego*	326	-	669	-
staże i przygotowanie zawodowe dorosłych	14 739	44,1%	16 301	43%
w tym: w ramach bonu stażowego*	1 182	-	1 003	-
prace społecznie użyteczne	1 611	4,8%	1 759	4,6%
bon zatrudnieniowy*	196	0,6%	457	1,2%
bon na zasiedlenie*	108	0,3%	405	1,1%
Dofinansowanie wynagrodzenia skierowanych bezrobotnych powyżej 50 r.ż. *	134	0,4%	242	0,6%
inne prace subsydiowane	142	0,4%	378	1,0%
ogółem	33 438	100,00%	38 002	100,00%

* formy aktywizacji wprowadzone od maja 2014 r.

Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych w ramach aktywnych form przeciwdziałania bezrobociu przyniosła w 2015 roku pozytywne efekty. Powiatowe urzędy pracy wsparły o 13,6 % większą grupę bezrobotnych wobec ubiegłego roku.

3.2.1. WYKORZYSTANIE I ANALIZA NOWYCH INSTRUMENTÓW AKTYWIZACJI ZAWODOWEJ

Wraz z nowelizacją ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy w 2015 roku rynek pracy wzbogacił się o nowe formy przeciwdziałania bezrobociu. Dodatkowe instrumenty zaadresowane zostały do bezrobotnych do 30 roku życia, a intencją ustawodawcy było ułatwianie ludziom młodym wejścia na rynek pracy przez zwiększenie ich mobilności, podnoszenie kwalifikacji i samodzielności w poruszaniu się po rynku pracy.

Bezrobotni w kategorii wiekowej do 30 lat mogą skorzystać z:

- bonu szkoleniowego stanowiącego gwarancję skierowania bezrobotnego na wskazane przez niego szkolenie i opłacania kosztów,

- bonu stażowego, który stanowi gwarancję skierowania do odbycia stażu u pracodawcy wskazanego przez bezrobotnego na okres 6 miesięcy, o ile pracodawca zobowiąże się do zatrudnienia bezrobotnego po zakończeniu stażu przez okres 6 miesięcy. W ramach bonu stażowego finansowane są także koszty dojazdu na staż,
- bonu zatrudnieniowego dającym pracodawcy gwarancję refundacji części kosztów wynagrodzenia i składek na ubezpieczenie społeczne w związku z zatrudnieniem bezrobotnego,
- bonu na zasiedlenie, który może być przyznany bezrobotnemu na zasiedlenie, w związku z podjęciem przez niego pracy poza miejscem dotychczasowego zamieszkania. Bon przyznawany jest w wysokości nie wyższej niż 200% przeciętnego wynagrodzenia, pod warunkiem że bezrobotny będzie osiągał wynagrodzenie w wysokości co najmniej minimalnego wynagrodzenia, a odległość od miejsca dotychczasowego zamieszkania do miejscowości, w której zamieszka w związku z podjęciem pracy wynosi co najmniej 80 km oraz będzie pozostawał w zatrudnieniu-co najmniej 6 miesięcy.

3.3. PORADNICTWO ZAWODOWE (W TYM SZKOLENIA Z ZAKRESU UMIEJĘTNOŚCI POSZUKIWANIA PRACY)

Poradnictwo zawodowe w Wielkopolsce było realizowane we wszystkich powiatowych urzędach pracy. W 2015 roku *doradcy zawodowi* zatrudnieni byli na 166 etatach. Po nowelizacji ustawy nastąpiło połączenie funkcji *doradcy zawodowego* z *funkcją doradcy klienta* (145,5 etatu). W ubiegłym roku na jednego *doradcę zawodowego* zatrudnionego w powiatowym urzędzie pracy na terenie województwa wielkopolskiego i pełniącego *funkcję doradcy klienta* przypadało średnio 719 osób bezrobotnych. Natomiast w kraju w 2014 r. (aktualnie brak danych za 2015 rok) na jednego *doradcę zawodowego* przypadały 863 osoby bezrobotne.

Działania doradców zawodowych w zakresie poradnictwa zawodowego obejmowały zarówno pomoc indywidualną, jak i spotkania grupowe. Realizowane były głównie konsultacje indywidualne, które wspomagały klientów w podejmowaniu decyzji zawodowych. W 2015 roku doradcy zawodowi udzielili około 50 tys. porad i informacji indywidualnych.

Podczas spotkań indywidualnych diagnozowane były potrzeby osób bezrobotnych w zakresie funkcjonowania na rynku pracy oraz zastosowania odpowiednich form wsparcia. Doradcy zawodowi wykorzystywali procedury i techniki rozmowy doradczej, motywując klienta do aktywnego współdziałania przy rozwiązywaniu problemów zawodowych. Nowelizacją ustawy

o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t.j. Dz. U. 2015 r. poz. 149 ze zm.) wprowadzono nowy sposób współpracy urzędów pracy z osobami bezrobotnymi, polegający na profilowaniu pomocy. Podczas wywiadu z osobą bezrobotną doradca klienta za pomocą elektronicznego kwestionariusza ustalał profil pomocy, dokonując analizy sytuacji osoby bezrobotnej i jej szans na rynku pracy, biorąc pod uwagę jej stopień oddalenia od rynku pracy i gotowość wejścia lub powrotu na rynek pracy. Po ustaleniu dla osoby bezrobotnej jednego z trzech profili pomocy doradca zawodowy opracowywał wraz z nią Indywidualny Plan Działania (IPD). Podczas tworzenia IPD, doradcy zawodowi określali działania do zastosowania przez urząd pracy oraz działania do samodzielnej realizacji przez bezrobotnego lub poszukującego pracy, dostosowując plan do ustalonego dla osoby bezrobotnej profilu pomocy. Dzięki temu mogli zdiagnozować indywidualne potrzeby i oczekiwania zawodowe klienta oraz zaplanować wspólnie z nim ścieżkę działań zmierzających do zatrudnienia lub samozatrudnienia.

Oprócz poradnictwa indywidualnego odbywały się spotkania grupowe, których przeprowadzono w 2015 roku łącznie dla ponad 17 tys. osób. Spotkania te obejmowały: zajęcia aktywizacyjne, porady grupowe i spotkania informacyjne. O ile konsultacje indywidualne polegały głównie na udzielaniu bieżącej pomocy w przypadkach jednostkowych, to praca w grupie dotyczyła szerszego obszaru zagadnień, obejmujących relacje między jednostką a środowiskiem zawodowym i społecznym.

Porady grupowe i szkolenia z aktywnego poszukiwania pracy dotyczyły w szczególności zagadnień związanych z:

- poszukiwaniem pracy (nauka zasad sporządzania dokumentów aplikacyjnych, trening umiejętności promowania swojej osoby podczas kontaktów z pracodawcami, przygotowanie do umiejętnego poruszania się po rynku pracy i aktywnego poszukiwania zatrudnienia),
- podwyższaniem kwalifikacji poprzez kursy i szkolenia,
- określaniem zainteresowań i predyspozycji zawodowych,
- planowaniem ścieżki edukacyjnej i zawodowej.

Podobnie jak w latach poprzednich, popularnością cieszyły się zajęcia związane z szeroko rozumianą przedsiębiorczością, na których omawiano takie tematy, jak:

- informacje dotyczące procedur rejestracji firmy,
- możliwości uzyskania środków finansowych na rozpoczęcie i rozwój działalności gospodarczej,
- samoocena pod kątem predyspozycji przedsiębiorczości (ocena predyspozycji do bycia przedsiębiorcą).

Celem spotkań informacyjnych organizowanych przez urzędy pracy było między innymi zaprezentowanie osobom bezrobotnym form pomocy, jakimi dysponują urzędy, przedstawienie aktualnej sytuacji na rynku pracy, omówienie praw i obowiązków osoby bezrobotnej oraz

przekazanie podstawowych informacji na temat metod i technik poszukiwania pracy. Urzędy zachęcały również do uczestnictwa w realizowanych przez siebie programach aktywizacyjnych, w tym w projektach finansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego.

Zakres zadań doradców zawodowych został poszerzony o szereg nowych działań związanych między innymi z pośrednictwem pracy, w związku z pełnieniem przez nich równocześnie obowiązków doradcy klienta. Spowodowało to znaczne zmniejszenie (o blisko 10 tysięcy) liczby zarówno porad indywidualnych, jak i grupowych.

Doradcy zawodowi z urzędów pracy, podczas świadczenia usług poradnictwa, wykorzystywali elementy powszechnie stosowanych metod pracy doradczej, jak np. kurs inspiracji, metoda edukacyjna, metoda hiszpańska itp. Korzystali z pomocy multimedialnych: filmów DVD, programów edukacyjnych, testów w wersji elektronicznej. Podczas prowadzenia warsztatów wspierali się prezentacjami multimedialnymi, stosowali kamery i dyktafony do zapisu ćwiczeń i ich późniejszej analizy.

W zakresie świadczenia usług z dziedziny poradnictwa zawodowego urzędy pracy aktywnie umacniały współpracę z instytucjami świadczącymi usługi o podobnym profilu. W szczególności współdziałały one z akademickimi biurami karier, mobilnymi centrami zawodowymi oraz młodzieżowymi centrami kariery, ośrodkami pomocy społecznej, poradniami psychologiczno-pedagogicznymi, klubami pracy, zakładami karnymi, gminnymi centrami informacji i ze szkołami. Współorganizowały z nimi, bądź uczestniczyły w organizowanych przez te instytucje, różnorodnych imprezach edukacyjno-promocyjno-informacyjnych, między innymi w: targach pracy, targach edukacyjnych, Drzwiach Otwartych Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Poznaniu, konferencjach, seminariach, prelekcjach i spotkaniach.

3.4 DZIAŁANIA AKTYWIZACYJNE W RAMACH UMOWY Z AGENCJĄ ZATRUDNIENIA JAKO FORMA AKTYWIZACJI OSÓB BEZROBOTNYCH

Jednym z nowych rozwiązań wspierających aktywizację osób bezrobotnych, które wprowadziła nowelizacja ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy w 2014r., jest możliwość zlecania przez marszałka województwa, wykonania działań aktywizacyjnych agencjom zatrudnienia, realizującym usługi pośrednictwa pracy. Działaniami aktywizacyjnymi obejmuje się osoby długotrwale bezrobotne, dla których ustalony został II lub III profil pomocy.

7 maja 2015 roku Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu zawarł pierwszą umowę z wybranym, w wyniku postępowania o udzielenie zamówienia publicznego, realizatorem działań aktywizujących.

Przedmiotem umowy jest świadczenie działań aktywizacyjnych dla 1500 osób bezrobotnych z pięciu powiatowych urzędów pracy województwa wielkopolskiego. Umowa obowiązuje do 28 kwietnia 2017 roku.

Uczestnikami projektu są osoby bezrobotne z określonym II lub III profilem pomocy, skierowane z PUP w Czarnkowie (220 osób), w Kaliszu (350 osób), w Poznaniu (430 osób), w Słupcy (300 osób) i w Wągrowcu (200 osób).

4. WSPÓŁPRACA W RAMACH REGIONALNEJ POLITYKI RYNKU PRACY

4.1. ROLA SAMORZĄDÓW

Władze województwa wielkopolskiego kontynuowały realizację założeń regionalnej polityki w obszarze zatrudnienia. Zagadnienia związane z wielkopolskim rynkiem pracy były wielokrotnie rozpatrywane przez Zarząd i Sejmik Województwa Wielkopolskiego. W związku z tym Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu przygotowywał projekty uchwał, wnioski oraz informacje i sprawozdania z zakresu rynku pracy.

Zarząd Województwa Wielkopolskiego tematyką rynku pracy zajmował się i omawiał informacje bądź podejmował uchwały na temat:

- Sytuacji osób młodych na rynku pracy w województwie wielkopolskim,
- Planu Działania na rzecz zatrudnienia w województwie wielkopolskim na 2015 rok,
- Sprawozdania z Planu Działania na rzecz zatrudnienia w województwie wielkopolskim,
- Stanu wdrażania komponentu regionalnego PO KL w województwie wielkopolskim,
- Powołania Regionalnego Zespołu ds. Opracowania Planu Działania na rzecz zatrudnienia w województwie wielkopolskim na 2016 rok.

Zgodnie z kompetencjami ustawowymi Radni Sejmiku województwa wielkopolskiego dokonali przeglądu sytuacji polityki zatrudnienia na regionalnym rynku pracy, w tym funkcjonowania najistotniejszych podmiotów realizujących zadania na rzecz przeciwdziałania bezrobociu wśród mieszkańców Wielkopolski.

W ramach współpracy z samorządami powiatowymi Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu w 2015 roku zorganizował 3 szkolenia dla dyrektorów i kadry zarządzającej powiatowych urzędów pracy z terenu Wielkopolski. Tematyka szkoleń była uzgodniona z kierownictwem powiatowych urzędów pracy i w roku 2015 dotyczyła:

- zasad udzielania pomocy publicznej i pomocy *de minimis*,
- zarządzania czasem, zarządzania przez cele,

- zamówień publicznych w kontekście odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych.

Ponadto, jak każdego roku prowadzono szkolenia dla wybranych grup pracowników powiatowych urzędów pracy. Łącznie takich szkoleń zorganizowano dziewięć z czego 4 dla doradców zawodowych. Pozostałe tematy dotyczyły realizacji projektów w ramach perspektywy finansowej 2014-2020, system monitorowania sytuacji na wielkopolskim rynku pracy, rozliczenia i korekty ZUS Płatnik, koordynacja systemu zabezpieczenia społecznego, windykacja należności pieniężnych.

4.2. ZADANIA WYNIKAJĄCE ZE STRATEGII ZATRUDNIENIA DLA WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO NA LATA 2014-2020

Strategia Zatrudnienia dla Województwa Wielkopolskiego jest dokumentem planistyczno-strategicznym określającym ramy prowadzenia polityki rynku pracy. Głównym celem Strategii jest zwiększenie aktywności zawodowej mieszkańców, warunkujące wzrost konkurencyjności i poprawę jakości życia regionu. Cel ten będzie realizowany poprzez wzrost zatrudnienia i mobilności mieszkańców, inwestycje w edukację i kształcenie ustawiczne oraz integrację społeczną i walkę z ubóstwem.

Dla osiągnięcia wyznaczonych w poszczególnych priorytetach zadań niezbędne będzie podejmowanie przez władze lokalne i regionalne działań w oparciu o środki Funduszu Pracy i Europejskiego Funduszu Społecznego. Formy realizacji Strategii Zatrudnienia, które wcześniej zostały już określone w *Strategii Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2020 roku. Wielkopolska 2020*, są na tyle elastyczne, aby uwzględniając dynamicznie zmieniające się warunki wewnętrzne, zewnętrzne i regulacje prawne, miały wpływ na lepszą jakość życia mieszkańców Wielkopolski.

Szeroki zakres priorytetów i działań sprawia, że wdrażanie Strategii Zatrudnienia będzie złożonym procesem, wymagającym zaangażowania różnych podmiotów działających na poziomie województwa, jak i lokalnie. Dlatego też opracowany dokument obejmuje współpracę wszystkich partnerów działających na wielkopolskim rynku pracy, również z wykorzystaniem dostępnych instrumentów, które umożliwia nam członkostwo w Unii Europejskiej.

Przełożeniem zapisów Strategii Zatrudnienia na konkretne działania jest corocznie przyjmowany przez Samorząd Województwa Wielkopolskiego Plan Działań na Rzecz Zatrudnienia w Województwie Wielkopolskim po zaopiniowaniu przez Wojewódzką Radę Rynku Pracy w Poznaniu oraz Wojewódzką Radę Dialogu Społecznego w Poznaniu. Dokumentem monitorującym niniejszą Strategię jest przygotowywane każdego roku, sprawozdanie z realizacji działań zawartych w Planie Działań na dany rok.

4.3. PLAN DZIAŁAŃ NA RZECZ ZATRUDNIENIA W WOJEWÓDZTWIE WIELKOPOLSKIM NA 2015 ROK

Plan Działań na Rzecz Zatrudnienia w Województwie Wielkopolskim na 2015 rok stanowił uszczegółowienie działań zapisanych w Strategii Zatrudnienia dla Województwa Wielkopolskiego na lata 2014-2020.

W 2015 roku w Wielkopolsce wdrażano zmiany w obszarze regionalnego rynku pracy, wprowadzone znowelizowaną ustawą o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

Nowe rozwiązania objęły szerszy dostęp do instrumentów rynku pracy, profilowanie bezrobotnych, rozwiązania zwiększające wpływ samorządów na kształtowanie i koordynację polityki w zakresie promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej oraz rozwiązania wpływające na poprawę efektywności działania urzędów pracy oraz funkcjonowania rad rynku pracy.

Plan Działań na 2015 rok, był drugim dokumentem realizującym założenia wynikające z priorytetów Strategii, tj.:

Priorytet 1. Wzrost zatrudnienia i mobilności mieszkańców, poprzez:

- wspieranie aktywności osób bezrobotnych w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy,
- trwałą aktywizację ludzi młodych poszukujących zatrudnienia,
- wspieranie tworzenia nowych miejsc pracy szczególnie na obszarach o niskim wskaźniku zatrudnienia,
- wsparcie na rzecz godzenia życia zawodowego i prywatnego,
- przygotowanie przedsiębiorców i pracowników do zmiany gospodarczej oraz wsparcie kompetencji innowacyjnych w regionie,
- wspieranie aktywności zawodowej osób starszych.

Priorytet 2. Inwestycje w edukację i kształcenie ustawiczne, poprzez:

- wspieranie zwiększenia liczby miejsc w przedszkolach, szczególnie w małych ośrodkach,
- zapewnienie dostępu do dobrej jakości edukacji podstawowej i ponadpodstawowej w małych ośrodkach miejskich i wiejskich,
- podniesienie umiejętności i kwalifikacji osób dorosłych zgodnie z potrzebami pracodawców,
- dopasowanie systemów kształcenia do potrzeb rynku pracy.

Priorytet 3. Integracja społeczna i walka z ubóstwem, poprzez:

- ograniczenie zjawiska ubóstwa i wykluczenia społecznego,
- wspieranie powstawania przedsiębiorstw społecznych i dobrych praktyk w tym obszarze,
- działania na rzecz dostępności usług społecznych dla osób zagrożonych marginalizacją.

4.4. WOJEWÓDZKA RADA RYNKU PRACY W POZNANIU

W związku z nowelizacją ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy z dnia 27 maja 2014 r. w miejsce dotychczasowych wojewódzkich rad zatrudnienia utworzone zostały wojewódzkie rady rynku pracy, których członkami są przedstawiciele działających na terenie województwa wojewódzkich struktur każdej organizacji związkowej i organizacji pracodawców, społeczno-zawodowych organizacji rolników, organizacji pozarządowych zajmujących się statutowo problematyką rynku pracy oraz organów jednostek samorządu terytorialnego lub nauki o szczególnej wiedzy i autorytecie w obszarze działania rady.

Do dotychczasowego zakresu działania rad wprowadzony został obowiązek współpracy z wojewódzkimi radami dialogu społecznego, w szczególności w zakresie inicjowania programów i tworzenia partnerstw na rzecz wzrostu zatrudnienia i rozwoju rynku pracy.

Inauguracyjne posiedzenie plenarne Wojewódzkiej Rady Rynku Pracy w Poznaniu nowej kadencji 2015-2019 odbyło się 31 marca 2015 roku, na którym dokonano wyboru przewodniczącego, wiceprzewodniczącego oraz prezydium Rady.

Ponadto w 2015 roku Wojewódzka Rada Rynku Pracy odbyła 3 posiedzenia plenarne, na których omówiono tematy dotyczące m. in:

- sprawozdania z wykonania Planu Działań na Rzecz Zatrudnienia w Województwie Wielkopolskim na 2014 roku oraz Plan Działań na Rzecz Zatrudnienia w Województwie Wielkopolskim na 2015 rok,
- raportu „Ocena sytuacji na wielkopolskim rynku pracy i realizacji zadań w zakresie polityki rynku pracy w 2014 r.,
- oceny sytuacji absolwentów szkół województwa wielkopolskiego rocznik 2013-2014 na rynku pracy oraz programów regionalnych jako nowego narzędzia wsparcia bezrobotnych w województwie wielkopolskim,
- informacji dotyczącej przyznanych i wydatkowanych środków Funduszu Pracy na aktywizację bezrobotnych,
- wykorzystania środków Krajowego Funduszu Szkoleniowego w 2014 roku oraz planu wydatków środków KFS dla Wielkopolski na 2015 rok,
- stanu realizacji komponentu regionalnego Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki,
- stanu wdrażania Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój oraz Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego w zakresie powierzonym do realizacji WUP w Poznaniu,
- opiniowania nowych kierunków kształcenia w szkołach województwa wielkopolskiego.

4.5. AGENCJE ZATRUDNIENIA

Agencje zatrudnienia to podmioty prowadzące działalność gospodarczą, polegającą na świadczeniu usług w zakresie pośrednictwa pracy, doradztwa personalnego, poradnictwa zawodowego oraz pracy tymczasowej. Zgodnie z ustawą o swobodzie działalności gospodarczej oraz z ustawą o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy prowadzenie działalności w tych obszarach wymaga wpisu do rejestru podmiotów prowadzących agencje zatrudnienia. Zadania z zakresu prowadzenia rejestru agencji zatrudnienia, w imieniu marszałka danego województwa, realizowane są przez wojewódzki urząd pracy, właściwy dla siedziby podmiotu ubiegającego się o wpis do rejestru.

Na terenie województwa wielkopolskiego zadania te, z upoważnienia Marszałka Województwa Wielkopolskiego, realizuje Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu. Wpis do rejestru, upoważnia podmiot do świadczenia wybranych lub wszystkich usług w obszarze pośrednictwa pracy, doradztwa personalnego, poradnictwa zawodowego oraz pracy tymczasowej.

Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu w 2015 roku, rozpatrzył pozytywnie 196 wniosków o dokonanie wpisu do rejestru podmiotów prowadzących agencje zatrudnienia. Jednocześnie wydał 60 decyzji o wykreśleniu agencji z Krajowego Rejestru Agencji Zatrudnienia (KRAZ), z tego:

- 33 na wniosek podmiotu,
- 27 w związku z naruszeniem przepisów ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

WUP w Poznaniu dokonuje wpisu do Krajowego Rejestru Agencji Zatrudnienia (KRAZ) oraz kontroluje funkcjonowanie agencji zatrudnienia działających na terenie województwa wielkopolskiego. Kontrole działalności agencji zatrudnienia przeprowadza również Państwowa Inspekcja Pracy (PIP). W 2015 roku WUP przeprowadził 24 kontrole, w tym 21 z wynikiem pozytywnym. Część z zaplanowanych kontroli nie została przeprowadzona, bowiem podmiot po otrzymaniu zawiadomienia o kontroli złożył do WUP w Poznaniu wniosek o wykreślenie z rejestru. W przypadku stwierdzenia przez WUP nieprawidłowości będących w obszarze działań kontrolnych Państwowej Inspekcji Pracy, są one kierowane według właściwości do PIP. W sytuacji nieprzestrzegania warunków prowadzenia agencji zatrudnienia, WUP w Poznaniu, w imieniu Marszałka Województwa, może podjąć decyzję o wykreśleniu podmiotu z rejestru. W roku 2015 wydano 27 decyzji w związku z naruszeniem przepisów ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy w zakresie prowadzenia agencji zatrudnienia.

Na koniec 2015 roku w województwie wielkopolskim funkcjonowało 780 agencji zatrudnienia, wpisanych do KRAZ, natomiast w całej Polsce w 2015 roku było 6 090 agencji zatrudnienia. Daje to drugie miejsce w kraju, zaraz po województwie mazowieckim (1 195 agencji zatrudnienia), pod względem liczby działających agencji zatrudnienia.

4.6. AKADEMICKIE BIURA KARIER I GMINNE CENTRA INFORMACJI

Akademickie Biura karier (ABK) są jednostkami organizacyjnymi, które w województwie wielkopolskim funkcjonują przy większości uczelni wyższych. Powstały one w celu ułatwienia studentom i absolwentom szkół wyższych funkcjonowania na konkurencyjnym rynku pracy i wejścia w aktywne życie zawodowe. Do zadań ABK należy przede wszystkim prowadzenie doradztwa zawodowego, szkoleń, gromadzenie i udostępnianie informacji o rynku pracy oraz możliwościach podnoszenia kwalifikacji zawodowych, a także prowadzenie pośrednictwa pracy poprzez pozyskiwanie i udostępnianie ofert pracy i staży, prowadzenie bazy osób zainteresowanych pracą. Pracodawcom biura umożliwiają pomoc w pozyskaniu odpowiednich kandydatów do pracy. Pracodawcy mogą skorzystać z bogatej bazy danych studentów i absolwentów zlecając selekcje pracowników na określone stanowiska lub też spotkać się bezpośrednio z osobami zainteresowanymi pracą na organizowanych przez Biura prezentacjach firm na uczelniach.

Gminne Centra Informacji (GCI) rozpoczęły swoją działalność w 2002 roku. Główną inicjatywą ich utworzenia było wsparcie lokalnych społeczności w zakresie usług teleinformatycznych, a tym samym dostępie do kompleksowej informacji niezbędnej przy poszukiwaniu pracy, jak i przy planowaniu ścieżki rozwoju na każdym etapie życia szkolno-zawodowego. GCI prowadzone są przez samorządy gminne oraz organizacje pozarządowe działające statutowo na rzecz przeciwdziałania bezrobociu, aktywizacji zawodowej oraz rozwoju lokalnego.

Centra są wyspecjalizowanymi jednostkami wyposażonymi w stanowiska komputerowe z dostępem do Internetu, dysponującymi bogatymi zasobami informacji w formie papierowej oraz elektronicznej. Centra podejmują również działania mające na celu rozwój społeczności lokalnej, np. promocję regionu, promocję samozatrudnienia i edukacji.

Mimo prowadzenia tak istotnych działań na rzecz mieszkańców małych miast i wsi, liczba placówek z roku na rok ulega zmniejszeniu. Wynika to z faktu, że w latach 2002 - 2005 GCI miały możliwość pozyskiwania środków finansowych w ramach grantów na utworzenie lub rozwój istniejących placówek (do 2005 roku w Wielkopolsce uruchomiono 92 placówki). Obecnie ich działalność finansują gminy. WUP w Poznaniu prowadzi monitoring funkcjonowania GCI w naszym regionie. Według pozyskanych informacji w 2014 roku w Wielkopolsce funkcjonuje obecnie 13 gminnych centrów informacji.

Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu wspiera merytorycznie działalność gminnych centrów informacji i akademickich biur karier, między innymi poprzez przesyłanie przygotowywanych przez WUP opracowań i analiz dotyczących rynku pracy oraz udział w targach i giełdach pracy organizowanych przez te placówki.

4.7. INSTYTUCJE SZKOLENIOWE

Na koniec 2015 roku w województwie wielkopolskim do Rejestru Instytucji Szkoleniowych (RIS) wpisane były 1257 instytucji.

W 2015 roku wpis do RIS uzyskało 347 nowych jednostek. Zainteresowanie posiadaniem wpisu było wyższe niż w roku poprzednim, kiedy wpisało się 291 podmiotów. Liczba podmiotów funkcjonujących w RIS zmieniała się w ciągu roku, była zmniejszona o te podmioty, które utraciły aktywny status. Najczęstszą przyczyną wykreślenia firmy było niedokonanie aktualizacji w obowiązującym terminie.

Ogółem w ciągu całego 2015 roku w Rejestrze były aktywne 1523 instytucje szkoleniowe z obszaru województwa wielkopolskiego, z tego 548 podmiotów posiadało swoją siedzibę w stolicy województwa.

Pod względem formy organizacyjnej w Wielkopolsce dominowały instytucje szkoleniowe prowadzone przez osoby fizyczne (867 jednostek). Kolejną dużą grupę (406 placówek) stanowiły podmioty prowadzone przez stowarzyszenia, fundacje, spółki oraz inne osoby prawne, w tym zakłady doskonalenia zawodowego.

4.8. PARTNERSTWO NA RZECZ ROZWOJU WIELKOPOLSKIEGO RYNKU PRACY

Powstałe na mocy uchwały Zarządu Województwa Wielkopolskiego z 15 marca 2012 roku Partnerstwo na Rzecz Rozwoju Wielkopolskiego Rynku Pracy czwarty rok kontynuowało swoją działalność. Sygnatariuszami Partnerstwa jest 51 podmiotów, w przeważającej części przedstawiciele administracji samorządowej, a następnie przedstawiciele pracodawców, szkół wyższych, związków zawodowych.

W latach ubiegłych w ramach Partnerstwa zrealizowano szereg wydarzeń: cykl spotkań „Bądź aktywny na rynku pracy”, „I Forum Partnerstwa na Rzecz Wielkopolskiego Rynku Pracy”, spotkanie „Dzień Kształcenia Ustawicznego w Wielkopolsce” oraz konferencje „Szanse rozwojowe Wielkopolski w programach Europejskiego Funduszu Społecznego na lata 2014 – 2020”, „Dostosowanie kształcenia do wymagań i oczekiwań rynku pracy w Wielkopolsce”, „Sytuacja osób do 30. roku życia na wielkopolskim rynku pracy”, „Sytuacja osób powyżej 50. roku życia na wielkopolskim rynku pracy” oraz „Plan realizacji Gwarancji dla Młodzieży w Polsce”.

W 2015 roku w ramach Partnerstwa zorganizowano dwie konferencje:

- „Krajowy Fundusz Szkoleniowy i zapotrzebowanie na kwalifikacje zawodowe”,
- „Profilowanie usług dla bezrobotnych. Możliwości i ograniczenia wybranych grup bezrobotnych na wielkopolskim rynku pracy”.

Konferencje były odpowiedzią na konieczność uwzględnienia specyficznych potrzeb poszczególnych grup osób, które borykają się z poważnymi problemami na rynku pracy. Sygnatariusze Partnerstwa na co dzień realizują rozmaite działania związane z wielkopolskim rynkiem pracy, dzięki czemu dostrzegają bariery związane m.in. z niedostosowaniem oferty kształcenia do wymagań pracodawców czy trudnościami przy rozpoczynaniu własnej działalności gospodarczej. Rozwiązaniem mogą być nowe formy aktywizacji osób bezrobotnych oraz działania podejmowane przez instytucje rynku pracy w ramach projektów konkursowych i systemowych.

Konferencje stworzyły podmiotom działającym w ramach Partnerstwa możliwość wymiany informacji dotyczących regionalnego rynku pracy oraz podejmowania wspólnych inicjatyw instytucji rynku pracy, uczelni i przedsiębiorstw służących zmniejszeniu skali bezrobocia w Wielkopolsce.

4.9. WIELKOPOLSKIE OBSERWATORIUM RYNKU PRACY II /WYDZIAŁ BADAŃ I ANALIZ RYNKU PRACY

Wielkopolskie Obserwatorium Rynku Pracy II (WORP II) kontynuowało zadania z zakresu analiz i monitoringu rynku pracy zapoczątkowane w latach 2010-2013 w ramach projektu WORP, a jego funkcjonowanie kontynuowane było w ramach projektu systemowego Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Poznaniu, Poddziałanie 6.1.2 Wsparcie powiatowych i wojewódzkich urzędów pracy w realizacji zadań na rzecz aktywizacji osób bezrobotnych w regionie Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki.

Projekt systemowy WORP II obejmował okres 01.06.2013 – 31.05.2015 roku, który miał na celu monitorowanie zmian na rynku pracy, badanie i analizę ważnych problemów rynku pracy, przeprowadzenie działań wdrożeniowych oraz promocję dobrych praktyk.

Zadania projektu koncentrowały się przede wszystkim na monitorowaniu i rozpowszechnianiu informacji dotyczących regionalnego i powiatowych rynków pracy poprzez raporty z badań i analiz, bazy informacji o wynikach pracy, a także poprzez propozycję praktycznego wykorzystania wyników badań w formie modeli wsparcia dla wybranych grup bezrobotnych.

Realizacja projektu przyczyniała się do podejmowania trafnych działań w zakresie kształtowania, kierowania i adresowania form wsparcia w obszary i grupy najbardziej potrzebujące. Pozwoliła na bardziej skuteczne kreowanie polityki zatrudnienia, możliwości kompleksowego analizowania otoczenia społeczno-gospodarczego w Wielkopolsce, co przedkładało się na skuteczną pomoc udzielaną przez instytucje rynku pracy.

W związku z zakończeniem 31 maja 2015 roku realizacji projektu, w Wojewódzkim Urzędzie Pracy utworzony został Wydział Badań i Analiz Rynku Pracy, który m.in. kontynuował działalność (WORP II).

4.10. BADANIA SOCJOLOGICZNE, OPRACOWANIA I RAPORTY

4.10.1. ZREALIZOWANE PRZEZ WIELKOPOLSKIE OBSERWATORIUM RYNKU PRACY II/WYDZIAŁ BADAŃ I ANALIZ RYNKU PRACY

W 2015 roku WORP II /Wydział Badań i Analiz Rynku Pracy przygotował i przedstawił w formie raportów następujące badania:

1. „Możliwości i ograniczenia ludzi młodych na wielkopolskim rynku pracy” – badanie poświęcone problematyce zawodowej osób młodych, w przedziale wiekowym 18-30 lat. Celem badania był opis i ocena sytuacji osób młodych na wielkopolskim rynku pracy, ze szczególnym uwzględnieniem ograniczeń i możliwości jakie spotykają osoby młode na rynku pracy.
2. Barometr Zawodów- opis badania znajduje się w pkt. 4.10.2
3. „Uwarunkowania sytuacji zawodowej absolwentów zasadniczych szkół zawodowych w Wielkopolsce” - celem raportu była diagnoza czynników warunkujących sytuację zawodową absolwentów wybranych zasadniczych szkół zawodowych w Wielkopolsce. Dokonano diagnozy przyczyn bezrobocia absolwentów wybranych szkół zawodowych oraz czynników wpływających na ich sytuację zawodową.

4.10.2. INNE BADANIA, OPRACOWANIA I RAPORTY, W TYM ZLECONE PRZEZ MINISTERSTWO RODZINY, PRACY I POLITYKI SPOŁECZNEJ. BAROMETR ZAWODÓW ORAZ BADANIE SATYSFAKCJI KLIENTA

W 2015 roku Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu przygotował następujące opracowania, analizy i raporty, będące podstawą kreowania polityki wielkopolskiego rynku pracy:

1. Raport *Ocena sytuacji na wielkopolskim rynku pracy i realizacji zadań w zakresie polityki rynku pracy w 2014 roku*. Dokument przedstawia najważniejsze zjawiska zachodzące na rynku pracy w 2014 roku, wskazuje na kierunki polityki rynku pracy oraz zadania realizowane przez Samorząd Województwa Wielkopolskiego.
2. Raport *Ocena sytuacji absolwentów szkół województwa wielkopolskiego rocznik 2013-2014 na rynku pracy*. Raport przygotowywany jest corocznie i dotyczy absolwentów danego rocznika. Sporządzony został na podstawie informacji pozyskanych z Ministerstwa Edukacji Narodowej dotyczących liczby absolwentów szkół ponadgimnazjalnych, szkół wyższych w Wielkopolsce oraz danych z powiatowych urzędów pracy dotyczących liczby bezrobotnych absolwentów.

Dokument służy korelacji kierunków kształcenia w szkołach ponadgimnazjalnych z przewidywanym zapotrzebowaniem na kadry.

3. Biuletyn Informacyjny Wojewódzkiego Urzędu Pracy - wydawany co miesiąc, prezentuje aktualne dane statystyczne oraz zestawienia analityczne dotyczące bezrobocia w Wielkopolsce.
4. *Plan Działań na Rzecz Zatrudnienia w Województwie Wielkopolskim na 2015 rok* – opis dokumentu w podrozdziale 4.3.
5. *Raport Sprawozdanie z wykonania Planu Działań na Rzecz Zatrudnienia w Województwie Wielkopolskim na 2014 rok*. Opracowanie ukazuje, jak poszczególne instytucje wchodzące w skład Zespołu ds. Opracowania Planu zrealizowały w 2014 roku zaplanowane zadania i w jaki sposób wpłynęły one na funkcjonowanie wielkopolskiego rynku pracy.
6. *Efektywność zatrudnieniowa w Wielkopolsce w 2014 roku*. Opracowanie stanowi analizę efektywności aktywnych form przeciwdziałania bezrobociu, realizowanych przez powiatowe urzędy pracy województwa wielkopolskiego w 2013 roku. Analizę przygotowano w oparciu o dane ze sprawozdań rocznych „MPiPS-01” i „MPiPS-02”.
7. *Zwolnienia grupowe w Wielkopolsce w 2014 roku*. Opracowanie przedstawia wielkość zgłoszonych zwolnień pracowników oraz rzeczywistych zwolnień dokonanych przez zakłady pracy województwa wielkopolskiego w 2014 roku.
8. *Niepełnosprawni bezrobotni w Wielkopolsce w 2014 roku*. Opracowanie ukazuje sytuację osób niepełnosprawnych na wielkopolskim rynku pracy. Przedstawia stan bezrobocia rejestrowanego w tej grupie, liczbę osób niepełnosprawnych zwolnionych z zakładów pracy oraz udział bezrobotnych tej kategorii w różnych formach aktywizacji zawodowej, w tym w ramach programów powiatowych na rzecz aktywizacji osób niepełnosprawnych.
9. *Monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych w Wielkopolsce 2014r.* – raport zawiera analizę skali i struktury bezrobocia rejestrowanego w zawodach oraz popytu na pracę dla poszczególnych zawodów z punktu widzenia zgłaszanych do powiatowych urzędów pracy ofert pracy. Określa deficyt lub nadwyżkę pracowników w regionie co umożliwia wprowadzanie mechanizmów redukujących negatywne zjawiska na rynku pracy. Od 2015r. raport jest opracowywany na podstawie nowych zaleceń metodycznych, wyniki raportu można również śledzić na stronie internetowej mz.praca.gov.pl.
10. *Kapitał Ludzki w Wielkopolsce. Biuletyn Informacyjny Komponentu Regionalnego Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki*;
11. *Ocena działań EFS na rzecz aktywności zawodowej osób poniżej 30 roku życia w województwie wielkopolskim* – opis badania w podrozdziale 5.2.
12. *Ocena wsparcia skierowanego do nauczycieli w ramach Działania 9.4 PO KL w województwie wielkopolskim* – opis badania w podrozdziale 5.2.1.

Ponadto Wojewódzki Urząd Pracy realizował dwa badania zlecone przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, były to:

1. Barometr Zawodów - był badaniem jakościowym, w którym prognozowano zapotrzebowanie na pracowników w określonych zawodach w 2016 roku. Wyniki badania opisane zostały w punkcie 3.1.2 niniejszego opracowania.
2. Badanie satysfakcji klienta powiatowych urzędów pracy – głównym celem badawczym była ocena jakości obsługi klienta powiatowych urzędów pracy, określenie oczekiwań klientów, stopnia spełnienia tych oczekiwań oraz poznanie wagi wymiarów obsługi. Realizacja badania prowadzona była we wszystkich powiatowych urzędach pracy z terenu Wielkopolski. Wykorzystano technikę bezpośrednich indywidualnych wywiadów kwestionariuszowych w grupie 13000 respondentów, z czego 12135 to osoby bezrobotne i poszukujące pracy. Pozostałą grupę badanych stanowili pracodawcy obsługiwani przez powiatowe urzędy pracy w pierwszym kwartale 2015 r.

Raporty, badania i opracowania przygotowane przez Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu dostępne są na stronie internetowej Urzędu: wuppozn.praca.gov.pl.

5. REALIZACJA PROGRAMÓW RYNKU PRACY

5.1. PROGRAMY RZĄDOWE FINANSOWANE Z FUNDUSZU PRACY

W 2015 roku powiatowe urzędy pracy z Wielkopolski aplikowały o dodatkowe wsparcie finansowe z rezerwy Funduszu Pracy będącej w dyspozycji Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej na realizację następujących programów aktywizacji zawodowej:

- bezrobotnych do 25 roku życia,
- bezrobotnych do 30 roku życia,
- bezrobotnych w wieku 30-50 lat,
- bezrobotnych powyżej 50 roku życia,
- bezrobotnych zwolnionych z pracy z przyczyn nie dotyczących pracowników oraz pracowników objętych zwolnieniami monitorowanymi,
- w ramach realizacji robót publicznych,
- bezrobotnych dotyczących wspierania tworzenia i przystępowania do spółdzielni socjalnych,
- programów specjalnych,
- bezrobotnych w szczególnej sytuacji na rynku pracy z art. 49 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

W ramach powyższych programów samorządy powiatowe Wielkopolski pozyskały 45 435,8 tys. zł, z czego na aktywizację osób bezrobotnych w szczególnej sytuacji na rynku pracy – 23 074,3 tys. zł, bezrobotnych poniżej 30 roku życia – 6 920,7 tys. zł, w tym dla bezrobotnych do 25 roku życia – 6 293,1 tys. zł.

Ponadto powiatowe urzędy pracy z rezerwy Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej zasilone zostały w środki z przeznaczeniem na programy aktywizacyjne dla bezrobotnych powyżej 50 roku życia – 3 133,9 tys. zł, spółdzielnie socjalne 153,2 tys. zł, programy specjalne - 1 742,2 tys. zł, dla osób bezrobotnych w wieku 30-50 lat - 10 188,2 tys. zł, bezrobotnych zwolnionych z pracy z przyczyn niedotyczących pracowników oraz pracowników objętych zwolnieniami monitorowanymi 168,0 tys. zł oraz w ramach realizacji robót publicznych - 55,3 tys. zł.

5.2. PROJEKTY WSPÓLFINANSOWANE Z EUROPEJSKIEGO FUNDUSZU SPOŁECZNEGO W RAMACH PROGRAMU OPERACYJNEGO KAPITAŁ LUDZKI, PROGRAMU OPERACYJNEGO WIEDZA EDUKACJA ROZWÓJ, WIELKOPOLSKIEGO REGIONALNEGO PROGRAMU OPERACYJNEGO

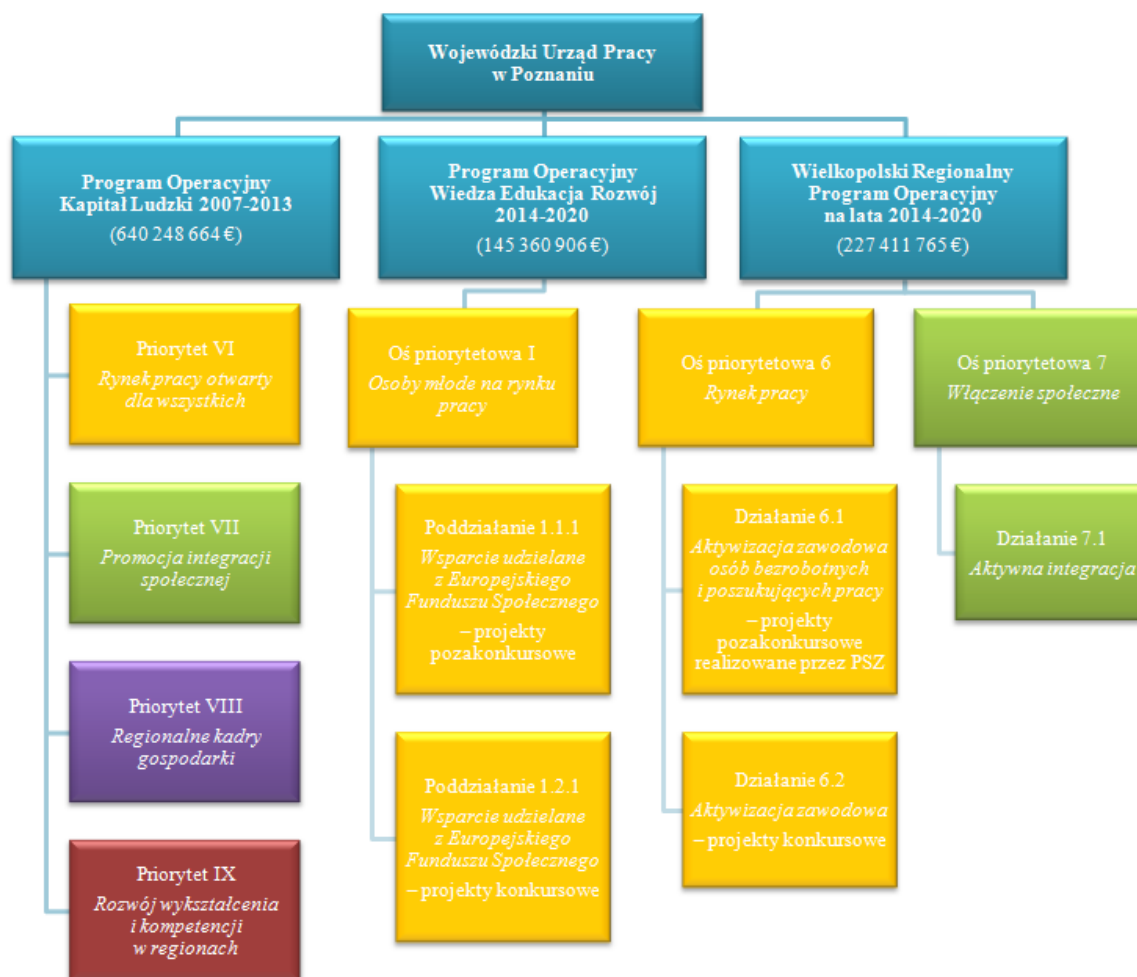
Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu w 2015 r. realizował działania nakierowane na poprawę sytuacji na wielkopolskim rynku pracy w ramach trzech programów współfinansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS): Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013 (PO KL), Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020 (PO WER) oraz Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014-2020 (WRPO 2014+). Działania wspierające były podejmowane w obszarze: zatrudnienia, włączenia i integracji społecznej, rozwoju potencjału adaptacyjnego pracowników i przedsiębiorstw oraz edukacji.

Działania Wojewódzkiego Urzędu Pracy, jako Instytucji Pośredniczącej PO KL (IP PO KL), w 2015 r. koncentrowały się głównie na zatwierdzaniu wydatkowanych środków w celu rozliczenia Programu w 2016 r. Spośród trzech wymienionych powyżej Programów to właśnie rezultaty wdrażanej od 2007 r. interwencji w ramach PO KL są najbardziej widoczne. W minionym roku rozpoczęto także realizację pierwszych działań wspierających w ramach perspektywy finansowej 2014-2020 w ramach PO WER oraz WRPO 2014+.

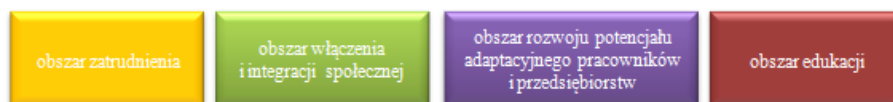
Zadania WUP w ramach perspektywy 2014-2020 nie zmieniły się znacznie w stosunku do realizowanych z EFS w perspektywie finansowej 2007-2013. Działania WUP jako IP PO WER oraz IZ WRPO 2014+ w zakresie wdrażanych działań to m.in. wybór projektów, zawieranie umów o dofinansowanie, monitorowanie postępu rzeczowego i finansowego, kontrola oraz rozliczanie projektów. Zakończenie realizacji projektów komponentu regionalnego PO KL w grudniu 2015 r.

oznacza, iż od 2016 r. zadania realizowane przez WUP w ramach wsparcia współfinansowanego z EFS będą ukierunkowane na obszar zatrudnienia oraz włączenia i integracji społecznej.

Schemat 5.1 Programy EFS wdrażane przez WUP w 2015 r.

Obszary wsparcia (legenda):

Źródło: Opracowanie własne Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Poznaniu

Program Operacyjny Kapitał Ludzki był jednym z programów, za pomocą których od 2007 r. do końca 2015 r. realizowane były założenia Narodowej Strategii Spójności. Zasoby finansowe na realizację PO KL pochodziły z EFS oraz wkładu krajowego. Głównym celem wdrażania Programu było umożliwienie pełnego wykorzystania potencjału zasobów ludzkich poprzez wzrost poziomu zatrudnienia i potencjału adaptacyjnego przedsiębiorstw i ich

pracowników, podniesienie poziomu wykształcenia społeczeństwa, zmniejszenie obszarów wykluczenia społecznego oraz wsparcie budowy struktur administracyjnych państwa.

Na realizację komponentu regionalnego PO KL w Wielkopolsce przeznaczono limit środków w wysokości 640,2 mln €, tj. ok. 2,7 mld zł¹. Wdrażanie PO KL w województwie wielkopolskim odbywało się równomiernie w całym okresie programowania, co pozwoliło zarezerwować środki na realizację projektów odpowiadających na bieżące potrzeby społeczne i dostosowywać interwencję do zmieniających się warunków na rynku pracy. O dużym zainteresowaniu działaniami koordynowanymi przez WUP w ramach PO KL świadczy liczba wniosków złożonych przez projektodawców w odpowiedzi na ogłaszane nabory: łącznie złożono 11 462 wnioski o dofinansowanie poprawne pod względem formalnym. Od początku wdrażania Programu zawarto i realizowano 3 156 umów o dofinansowanie projektów o łącznej wartości ok. 2,7 mld zł² z uwzględnieniem rozliczeń końcowych. Tym samym środki PO KL do końca 2015 r. zostały w pełni wykorzystane w regionie. W 2015 r. przeprowadzono ostatni nabór w ramach Priorytetu IX *Rozwój wykształcenia i kompetencji w regionach* i zatwierdzono ostatnie decyzje o dofinansowanie projektów ukierunkowanych na modernizację i przygotowanie oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych. W Programie kontynuowano również realizację rozpoczętych w ubiegłych latach projektów konkursowych i systemowych. Do 31 grudnia 2015 r. zakończono realizację wszystkich projektów PO KL. Nadal możliwe jest jednak uzyskanie pożyczki na rozpoczęcie działalności gospodarczej w ramach dwóch projektów w Priorytecie VI *Rynek pracy otwarty dla wszystkich*³. Rozliczenie projektów PO KL powinno nastąpić w I kwartale 2016 r.

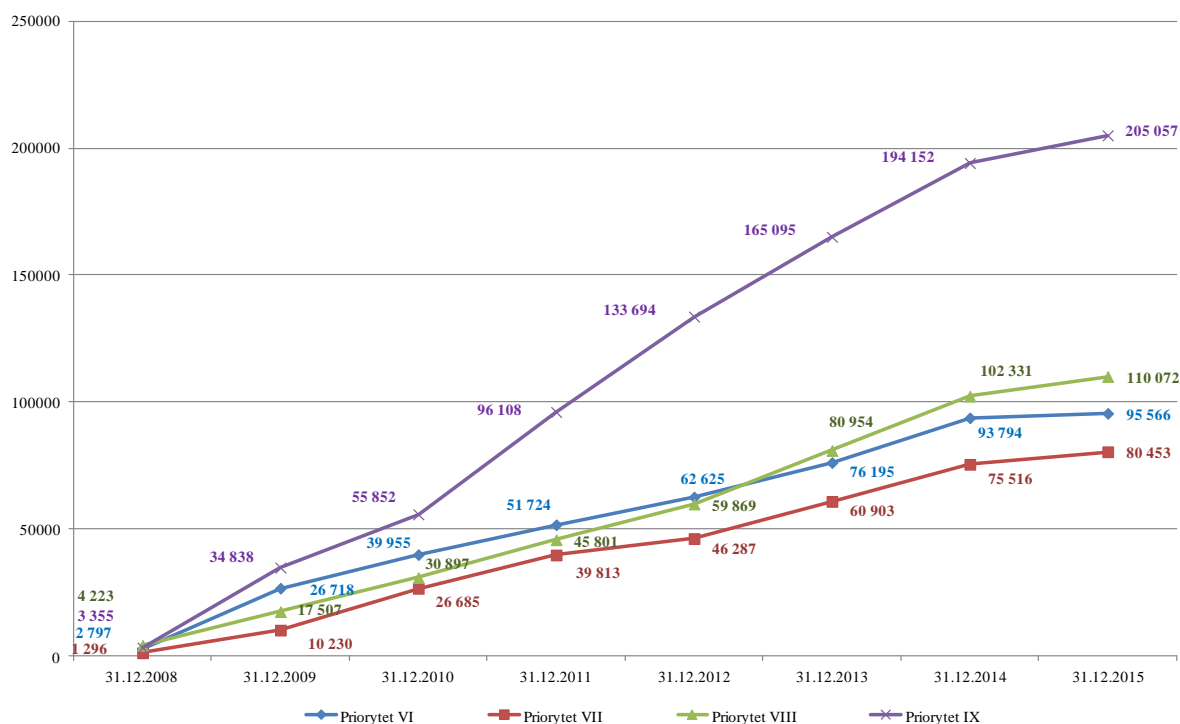
Łącznie w projektach komponentu regionalnego PO KL uczestniczyło 491 148 osób. Jak pokazuje wykres nr 5.1 najwięcej uczestników, bo aż 205 057 osób uzyskało pomoc w ramach Priorytetu IX PO KL *Rozwój wykształcenia i kompetencji w regionach*. Szczegółowa analiza struktury uczestników zostanie przedstawiona w ramach poszczególnych obszarów wsparcia EFS.

¹ wysokość środków finansowych w PLN przeznaczonych na realizację PO KL uzależniona jest od zmiennego kursu € i jest wyliczana zgodnie z algorytmem wyliczania limitu środków – stan na styczeń 2016 r., wg kursu 1€=4,24 zł

² stan na styczeń 2016 r.

³ Pomimo zakończenia realizacji projektów Beneficjenci są zobowiązani do prowadzenia działalności pożyczkowej w okresie monitorowania projektu

Wykres 5.1. Liczba osób objętych wsparciem w ramach Priorytetów VI-IX PO KL w poszczególnych latach wdrażania (narastająco)

Źródło: Dane własne Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Poznaniu.

Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020 to program zarządzany przez Ministerstwo Rozwoju. Powstał w celu realizacji założeń *Strategii Europa 2020* i jest jednym z wielu instrumentów służącym jej wdrożeniu w perspektywie finansowej 2014-2020. Program finansowany jest ze środków EFS, specjalnej linii budżetowej *Inicjatywy na rzecz zatrudnienia ludzi młodych*⁴ oraz środków krajowych. W ramach PO WER wspierana jest aktywizacja osób młodych poniżej 30 roku życia pozostających bez zatrudnienia, szkolnictwo wyższe, innowacje społeczne, mobilność i współpraca ponadnarodowa, poprawa efektywności wybranych polityk publicznych w obszarach zatrudnienia, włączenia społecznego, edukacji, zdrowia i dobrego rządzenia.

Na terenie województwa wielkopolskiego WUP jako IP PO WER od 2015 r. wdraża wsparcie w ramach osi priorytetowej I *Osoby młode na rynku pracy*, mające na celu zwiększenie możliwości zatrudnienia osób młodych do 29 roku życia bez pracy, w tym w szczególności osób, które nie uczestniczą w kształceniu i szkoleniu (tzw. młodzież NEET). Na realizację projektów PO WER województwo uzyskało niemal 145,4 mln €, tj. ok. 610,1 mln zł⁵.

⁴ W województwie wielkopolskim nie będą wykorzystywane środki ze specjalnej linii budżetowej *Inicjatywy na rzecz zatrudnienia ludzi młodych*

⁵ Wysokość środków finansowych w PLN przeznaczonych na realizację PO WER zawiera rezerwę wykonania, w przypadku Poddziałania 1.1.1 wartość została obliczona wg kursu 1€=4,2 zł, w przypadku Poddziałania 1.2.1 wg kursu 1€=4,1827 zł.

Projekty pozakonkursowe PO WER w ramach Poddziałania 1.1.1 *Wsparcie udzielane z EFS*, obejmujące wsparciem osoby zarejestrowane w PUP zakwalifikowane do I lub II profilu pomocy⁶, wdrażane są przez powiatowe urzędy pracy, natomiast projekty konkursowe w ramach Poddziałania 1.2.1 *Wsparcie udzielane z EFS* realizować będą instytucje rynku pracy⁷. W 2015 r. ogłoszono pierwsze nabory w ramach Poddziałania 1.1.1 i 1.2.1 PO WER i podpisano 31 umów o dofinansowanie realizacji projektów pozakonkursowych w ramach Poddziałania 1.1.1 PO WER o łącznej wartości 77,8 mln zł. Aktualnie trwa procedura wyłonienia projektów do dofinansowania w ramach Poddziałania 1.2.1 PO WER, której rozstrzygnięcie planowane jest na III kwartał 2016 r. W związku z rozpoczętym procesem rozliczania projektów PUP, w ramach Poddziałania 1.1.1 PO WER widoczne są pierwsze efekty wsparcia realizowanego w projektach, w których dotychczas pomocą objęto 4 764 uczestników. Rezultaty działań podejmowanych w projektach w ramach Poddziałania 1.2.1 PO WER pojawią się w 2016 r.

Od 2015 r. w ramach Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014-2020 realizowany jest szereg działań zaplanowanych przez samorząd województwa zmierzających do osiągnięcia celów zapisanych w *Strategii Europa 2020* w zakresie spójności społecznej, gospodarczej i terytorialnej Unii Europejskiej przez inteligentny i zrównoważony rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu. Program finansowany jest ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR) i EFS oraz środków krajowych. Struktura finansowania różni się w zależności od rodzaju realizowanego projektu.

WUP będący Instytucją Zarządzającą WRPO 2014+, w zakresie powierzonych Działań, w ramach Osi priorytetowej 6 *Rynek pracy* zajmuje się wdrażaniem wsparcia na rzecz wzrostu zatrudnienia osób bezrobotnych, poszukujących pracy i biernych zawodowo, znajdujących się w trudnej sytuacji na rynku pracy, będących powyżej 29 roku życia, w tym zarejestrowanych w PUP zakwalifikowanych do I lub II profilu pomocy⁸. Projekty pozakonkursowe wdrażane są przez powiatowe urzędy pracy w ramach Działania 6.1 *Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych i poszukujących pracy*, a projekty konkursowe realizowane będą przez inne uprawnione podmioty w ramach Działania 6.2 *Aktywizacja zawodowa*. W Działaniu 7.1 *Aktywna integracja* w ramach Osi priorytetowej 7 *Włączenie społeczne* w celu zwiększenia szans na rynku pracy osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, w regionie realizowane będą także działania w zakresie wspierania aktywnej integracji skierowane do osób, w tym oddalonych od rynku pracy (zakwalifikowanych do III profilu pomocy), i ich rodzin. Alokacja środków na działania związane z obszarem zatrudnienia wynosi ponad 141,4 mln €, tj. prawie 587,8 mln zł oraz

⁶ Zgodnie z art. 33 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

⁷ Zgodnie z art. 6 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

⁸ Zgodnie z art. 33 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

86 mln €, tj. ponad 352,6 mln zł⁹ na rzecz wsparcia integracji społecznej (wysokość środków finansowych w PLN uzależniona jest od zmiennego kursu €).

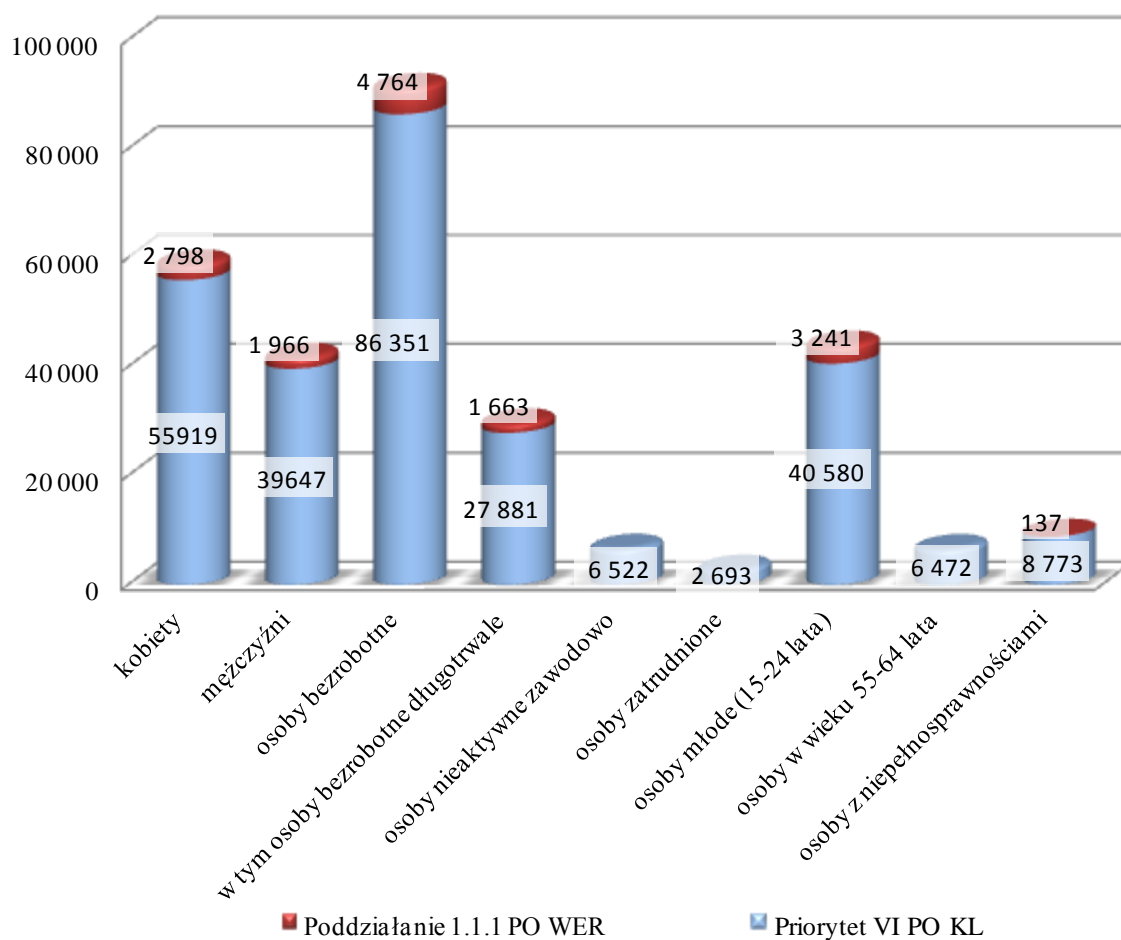
W 2015 r. ogłoszono nabory projektów w ramach wszystkich wdrażanych przez Wojewódzki Urząd Pracy Działań WRPO 2014+. Podpisano 31 umów o dofinansowanie z powiatowymi urzędami pracy w ramach Działania 6.1 WRPO o łącznej wartości prawie 44,3 mln zł. Aktualnie trwa procedura wyboru projektów w ramach Działania 6.2 WRPO oraz Poddziałania 7.1.2 WRPO. Nabór w ramach Poddziałania 7.1.1 WRPO został natomiast unieważniony z uwagi na nie złożenie wniosków o dofinansowanie przez wszystkie uprawnione podmioty, co było wymogiem realizacji projektów w trybie pozakonkursowym postawionym przez Komisję Europejską. Aby w pełni wykorzystać dostępne środki przeznaczone na realizację działań związanych z integracją i aktywizacją społeczno-zawodową, środki zaplanowane w ramach Poddziałania 7.1.1 WRPO zostaną przesunięte i wykorzystane w ramach Poddziałania 7.1.2 WRPO. Pierwsze rezultaty interwencji można zaobserwować w ramach PO WER, gdzie rozliczanie projektów rozpoczęto już w 2015 r. Efekty wsparcia oferowanego w ramach WRPO 2014+ pojawią się w 2016 r.

Na strukturę uczestników projektów, którzy skorzystali z pomocy EFS, wpływają m.in. zastosowane kryteria wyboru projektów wynikające ze specyfiki wsparcia w ramach poszczególnych działań. Pomoc w obszarze zatrudnienia oraz włączenia i integracji społecznej docierała do osób/ grup osób charakteryzujących się szczególną sytuacją na rynku pracy.

Adresatami wsparcia na rzecz zatrudnienia w ramach Priorytetu VI PO KL, Osi priorytetowej I PO WER oraz Osi priorytetowej 6 WRPO 2014+ są przede wszystkim grupy docelowe, które doświadczają największych trudności związanych z wejściem i utrzymaniem się na rynku pracy. W zależności od Programu wsparcie skoncentrowano na innej grupie docelowej. W ramach Priorytetu VI PO KL i Osi priorytetowej I PO WER są to osoby młode do 25/29 roku życia, które nie posiadają doświadczenia zawodowego oraz kwalifikacji koniecznych do znalezienia zatrudnienia. W ramach Priorytetu VI PO KL i Osi priorytetowej 6 WRPO osoby mające trudności z dostosowaniem się do wymogów rynku pracy, o niskich kwalifikacjach, w tym osoby długotrwale bezrobotne, kobiety, osoby starsze po 50 roku życia i osoby z niepełnosprawnościami.

⁹ Wysokość środków finansowych w PLN przeznaczonych na realizację WRPO 2014+, w przypadku Działania 6.1 wartość została obliczona wg kursu 1€=4,2 zł, w przypadku Działania 6.2 i Działania 7.1 wg kursu 1€=4,1 zł.

Wykres 5.2 Uczestnicy projektów, którzy otrzymali wsparcie w ramach Priorytetu VI PO KL oraz Poddziałania 1.1.1 PO WER wg wybranych grup.

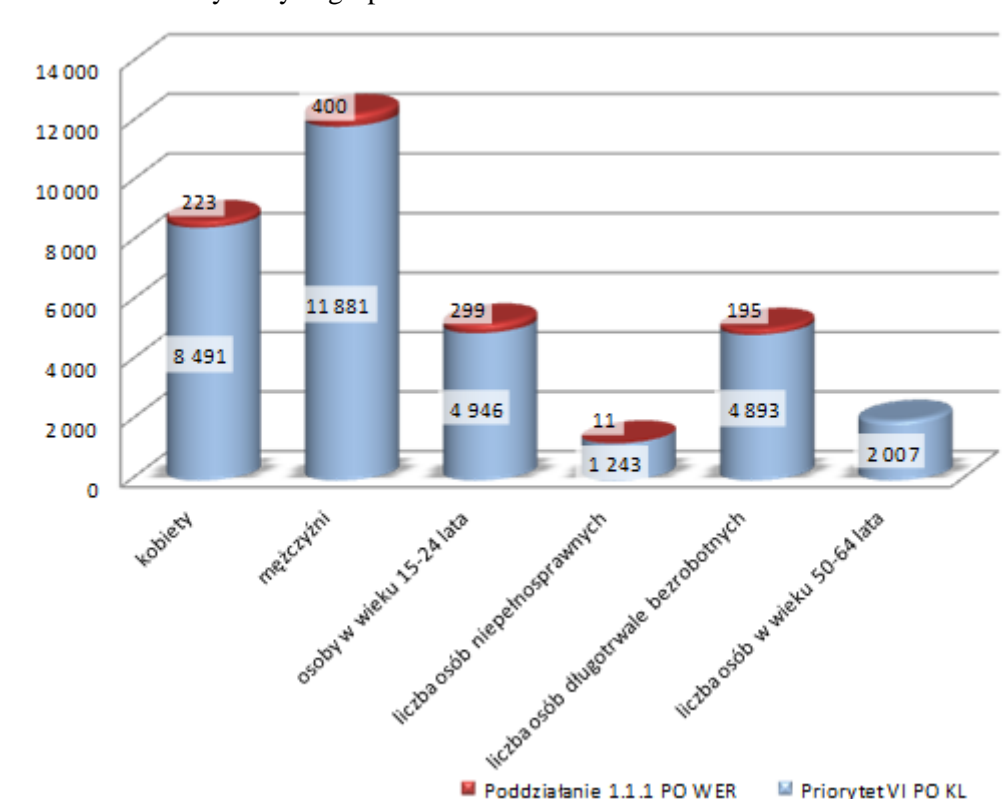
Źródło: Dane własne Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Poznaniu.

W okresie od początku realizacji PO KL do końca 2015 r. wśród 95 566 osób objętych wsparciem w ramach Priorytetu VI PO KL, 90,4% uczestników stanowiły osoby bezrobotne, w tym 32,3% długotrwale bezrobotne. Pozostałe 9,6% to osoby nieaktywne zawodowo (6,8%) oraz m.in. pracownicy PUP uczestniczący w projekcie w ramach Poddziałania 6.1.2 (2,8%). Natomiast z uwagi na specyfikę Poddziałania 1.1.1 PO WER wszyscy uczestnicy, którzy dotychczas uzyskali wsparcie posiadali status osoby bezrobotnej zarejestrowanej w ewidencji urzędów pracy. Spośród 4 764 młodych ludzi objętych wsparciem, ponad 1/3 była długotrwale bezrobotna. W ramach obu interwencji niemal 60% uczestników stanowiły kobiety. Ponad 40% uczestników wsparcia w ramach Priorytetu VI PO KL było w wieku poniżej 25 lat, a 6,8% to osoby w przedziale wiekowym 55-64 lata. W przypadku Poddziałania 1.1.1 PO WER, wspierające osoby do 29 roku życia, aż 3/4 uczestników miało mniej niż 25 lat. Pomoc w obszarze zatrudnienia otrzymały także osoby z niepełnosprawnościami. W ramach Priorytetu VI PO KL stanowiły 9,2% wszystkich

uczestników, przy czym niemal 2/3 osób z niepełnosprawnościami to kobiety. W ramach PO WER było to dotychczas 2,9% osób.

Środki wydatkowane w obszarze zatrudnienia przeznaczone są m.in. na wsparcie w formie doradztwa, szkoleń i staży umożliwiających pozyskiwanie lub uzupełnienie kompetencji i kwalifikacji oraz zdobycie doświadczenia zawodowego osób pozostających poza rynkiem pracy. Obok tak ukierunkowanego wsparcia, istotną formą pomocy jest pomoc w uruchamianiu działalności gospodarczej. Od początku wdrażania PO KL do końca 2015 r. ze wsparcia w formie bezzwrotnej dotacji w ramach Priorytetu VI PO KL skorzystało 20 372 osoby. Natomiast w programie oferującym pożyczki na rozpoczęcie działalności gospodarczej uczestniczyło 295 osób. Dotację na rozpoczęcie działalności gospodarczej w ramach Poddziałania 1.1.1 PO WER uzyskały 623 osoby. Kobiety rzadziej korzystały z tej formy wsparcia - w projektach PO KL 41,7%, a w PO WER 35,8% osób, które otrzymały środki.

Wykres 5.3 Uczestnicy wsparcia w ramach Poddziałania 1.1.1 PO WER i Priorytetu VI PO KL, którzy otrzymali bezzwrotną dotację na rozpoczęcie działalności gospodarczej wg wybranych grup

Źródło: Dane własne Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Poznaniu.

Jak pokazują wyniki badania ewaluacyjnego pt. „Ocena działań EFS na rzecz aktywności zawodowej osób w wieku poniżej 30 roku życia w województwie wielkopolskim”¹⁰ ankietowani

¹⁰ Badanie pt. „Ocena działań EFS na rzecz aktywności zawodowej osób w wieku poniżej 30 roku życia w województwie wielkopolskim” zrealizowane na zlecenie WUP przez ASM-Centrum Badań i Analiz Rynku Sp. z o.o. w 2015 r.

uczestnicy projektów PO KL w wieku 25-29 lat w porównaniu do młodszych uczestników chętniej pozyskiwali środki na podjęcie działalności gospodarczej. To oni bardziej aktywnie korzystali z takich form wsparcia jak bezzwrotna dotacja, szkolenia i doradztwo edukacyjno-zawodowe, zaś wśród młodszych badanych popularne były staże i praktyki zawodowe. Najwięcej uczestników badania skorzystało ze wsparcia w postaci staży i praktyk zawodowych (42,6% mężczyzn i 62,0% kobiet), szkoleń (30,7% mężczyzn i 26,1% kobiet), kursów zawodowych lub podnoszących kwalifikacje (25,1% mężczyzn i 23,3% kobiet) oraz dofinansowania na założenie własnej firmy (23,0% mężczyzn i 11,0% kobiet).

80,1% uczestników po zakończeniu stażu czy praktyki uzyskało zatrudnienie – głównie w firmach, gdzie odbywali staż/praktykę, ale także w innych firmach i instytucjach.

Wyniki ewaluacji świadczą o tym, że udział w projekcie PO KL pozytywnie wpłynął na sytuację zawodową uczestników w wieku do 29 roku życia, którzy przed rozpoczęciem projektu byli zarejestrowani jako bezrobotni. 3/4 zadeklarowało, że po zakończeniu projektu wykonywało pracę zarobkową, przy czym większe szanse na znalezienie zatrudnienia mieli mężczyźni oraz osoby z wykształceniem średnim lub wyższym. Około 2/3 uzyskało zatrudnienie (lub otworzyło własną działalność) jeszcze w trakcie lub tuż po zakończeniu projektu. Kolejnych 28% znalazło pracę w przeciągu 6 miesięcy od zakończenia udziału w projekcie. 67,0% uczestników badania wskazało, że zdobyło zatrudnienie dzięki nabyciu nowych umiejętności, a 52,6% dzięki nabyciu nowych kwalifikacji zawodowych.¹¹

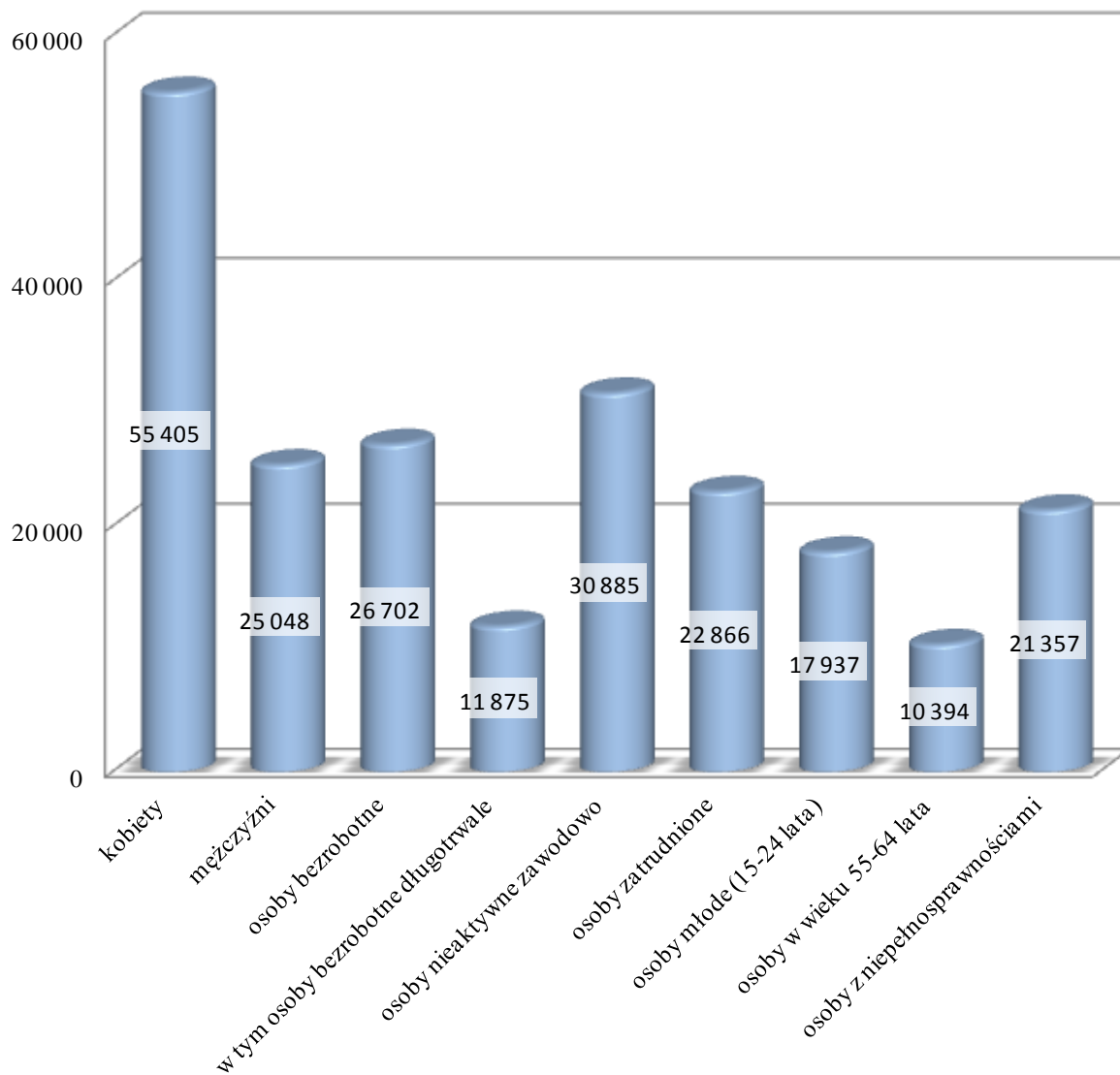
W ramach Priorytetu VII *Promocja integracji społecznej* od początku realizacji PO KL podejmowano działania na rzecz włączenia i integracji społecznej. Zmierzały one ku zwiększeniu szans w znalezieniu zatrudnienia przez grupy znajdujące się w szczególnej sytuacji na rynku pracy, zagrożone wykluczeniem społecznym i borykające się z problemem bezrobocia. Oferta wsparcia kierowana była bezpośrednio do uczestników oraz do pracowników i instytucji/ organizacji zaangażowanych w pomoc tym grupom. W ramach WRPO 2014+ w 2015 r. rozpoczęto proces wyboru projektów, więc pierwsze efekty działań realizowanych w Osi priorytetowej 7 WRPO będą widoczne w drugiej połowie 2016 r.

Do projektów w ramach Priorytetu VII PO KL przystąpiło 80 453 osób - pomoc trafiła w największym stopniu do osób nieaktywnych zawodowo (38,4%). 1/3 uczestników stanowiły osoby bezrobotne, a 28,4% czynne zawodowo. Z projektów Priorytetu VII PO KL skorzystał większy odsetek kobiet (68,9%) niż mężczyzn (31,1%). We wsparciu uczestniczyło 26,5% osób z niepełnosprawnościami - w perspektywie całego komponentu regionalnego PO KL ta grupa osób była najsilniej reprezentowana w Priorytecie VII. Ponad 1/3 grupy docelowej wsparcia w zakresie

¹¹ Ibidem

włączenia i integracji społecznej stanowiły osoby młode w wieku 15-24 lata (22,3%) oraz osoby w przedziale wiekowym 55-64 lata (12,9%).

Wykres 5.4 Uczestnicy projektów, którzy otrzymali wsparcie w ramach Priorytetu VII PO KL wg wybranych grup

Źródło: Dane własne Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Poznaniu.

Wg wyżej wymienionego badania osób poniżej 30 roku życia¹², 3/4 z uczestników w tym wieku uznało, że udział w projekcie w ramach Priorytetu VI i VII PO KL przynajmniej w przeciętnym stopniu pomógł im się usamodzielnic. Ponadto sprawił, że stali się bardziej otwarci na innych. Osoby z grupy wiekowej 15-24 lat częściej niż starsi respondenci deklarowali, że

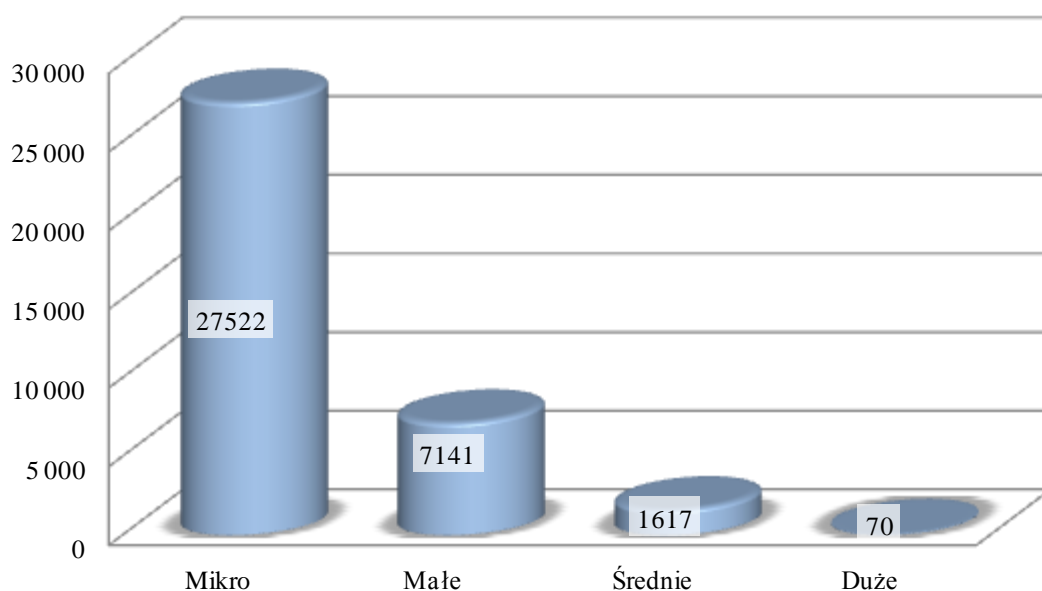
¹² Badanie pt. „Ocena działań EFS na rzecz aktywności zawodowej osób w wieku poniżej 30 roku życia w województwie wielkopolskim” zrealizowane na zlecenie WUP przez ASM-Centrum Badań i Analiz Rynku Sp. z o.o. w 2015 r.

uczestnictwo w projekcie podniosło ich gotowość do wejścia w dorosłość oraz zwiększyło otwartość na kontakty społeczne.

Dzięki wsparciu w ramach Priorytetu VII PO KL w województwie wielkopolskim od początku wdrażania Programu m.in. utworzono 123 podmioty ekonomii społecznej.

Wsparcie na rzecz rozwoju potencjału adaptacyjnego pracowników i przedsiębiorstw realizowane było przede wszystkim w ramach Priorytetu VIII *Regionalne kadry gospodarki* PO KL. Istotną z perspektywy lokalnego rynku pracy grupą docelową podejmowanych działań były przedsiębiorstwa. Do końca 2015 r. w ramach całego komponentu regionalnego PO KL wsparciem objęto aż 36 350 przedsiębiorstw – 97,2% z nich otrzymało wsparcie w projektach realizowanych w Priorytecie VIII. 75,7% przedsiębiorstw przystępujących do projektów PO KL stanowiły mikroprzedsiębiorstwa. Szczegółowe dane przedstawia Wykres 5.5.

Wykres 5.5 Liczba przedsiębiorstw objętych wsparciem w ramach Priorytetów VI-IX PO KL do 31.12.2015 r. (narastająco)

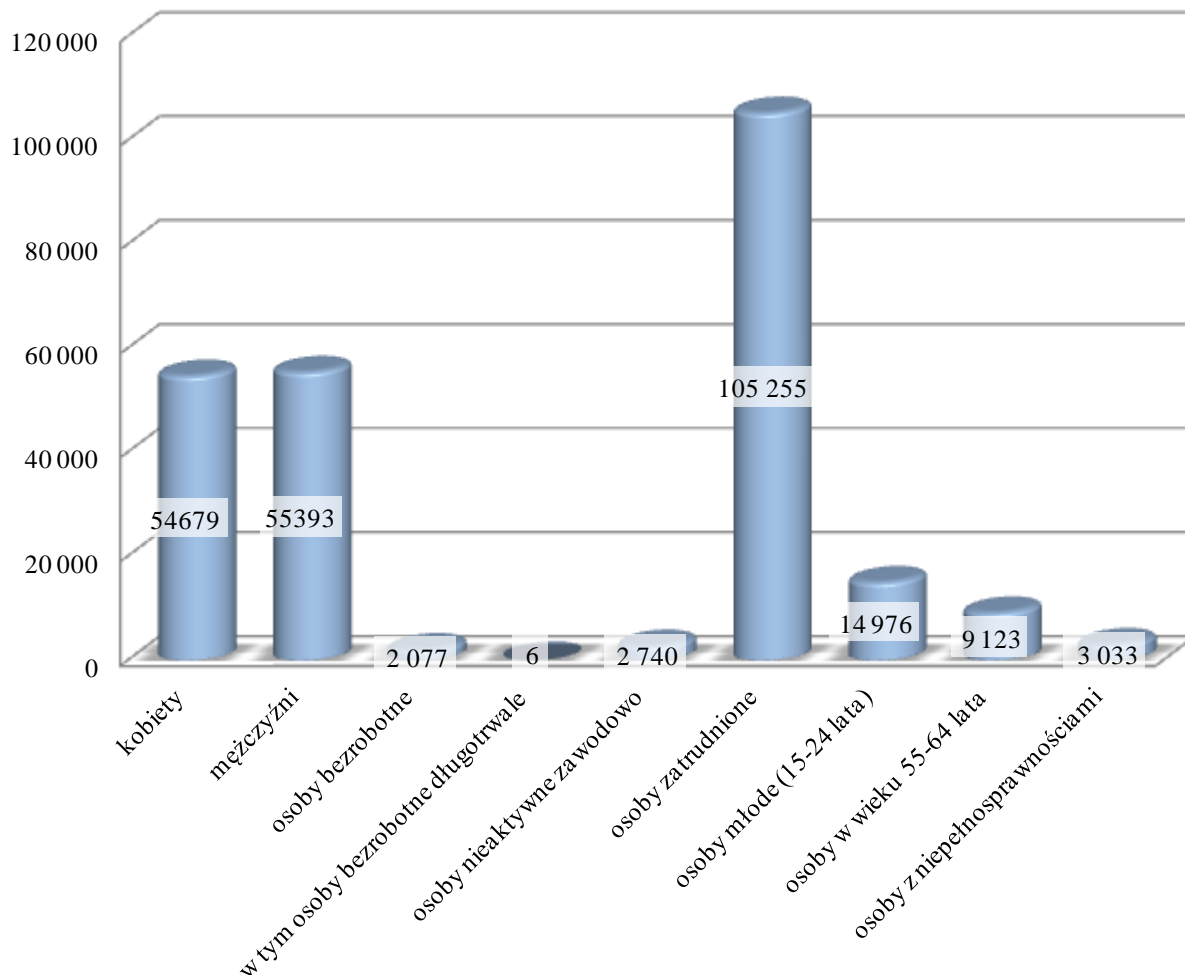

Źródło: Dane własne Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Poznaniu.

W ramach Priorytetu VIII PO KL m.in. 34 648 przedsiębiorstw zostało objętych wsparciem w postaci projektów szkoleniowych, a 3 479 otrzymało pomoc w zakresie skutecznego przewidywania i zarządzania zmianą. Do osób pracujących, w tym w szczególności do osób starszych i o niskich kwalifikacjach, kierowano działania stymulujące podnoszenie i aktualizację umiejętności zawodowych, co miało wpływać na utrzymanie ich aktywności na rynku pracy. Analiza struktury uczestników wykazała, iż 95,6% osób, które skorzystały ze wsparcia oferowanego w Priorytecie VIII posiadało zatrudnienie. W projektach na równi uczestniczyły

kobiety i mężczyźni. Jedynie 13,6% stanowiły osoby poniżej 25 roku życia i 8,3% w wieku od 55 do 64 lat.

Wykres 5.6 Uczestnicy projektów, którzy otrzymali wsparcie w ramach Priorytetu VIII PO KL wg wybranych grup

Źródło: Dane własne Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Poznaniu.

W obszarze edukacji w ramach Priorytetu IX *Rozwój wykształcenia i kompetencji w regionach* PO KL realizowano szereg działań nakierowanych na wyrównywanie szans w dostępie do edukacji osób. Od początku realizacji PO KL do końca 2015 r. wsparciem w ramach Poddziałania 9.1.1 PO KL objęto m.in. 378 ośrodków wychowania przedszkolnego i aż 10 654 dzieci w wieku 3-5 lat, które uczestniczyły w różnych formach edukacji przedszkolnej na obszarach wiejskich. Przeprowadzone na zlecenie WUP badanie pt. „Ocena wykorzystania środków komponentu regionalnego PO KL na realizację przez gminy województwa wielkopolskiego zadań związanych z edukacją publiczną”¹³ pozwoliło m.in. na dokonanie oceny wpływu Poddziałania

¹³ Badanie „Ocena wykorzystania środków komponentu regionalnego PO KL na realizację przez gminy województwa wielkopolskiego zadań związanych z edukacją publiczną” zrealizowane na zlecenie WUP przez ASM-Centrum Badań i Analiz Rynku Sp. z o.o. w 2013 r.

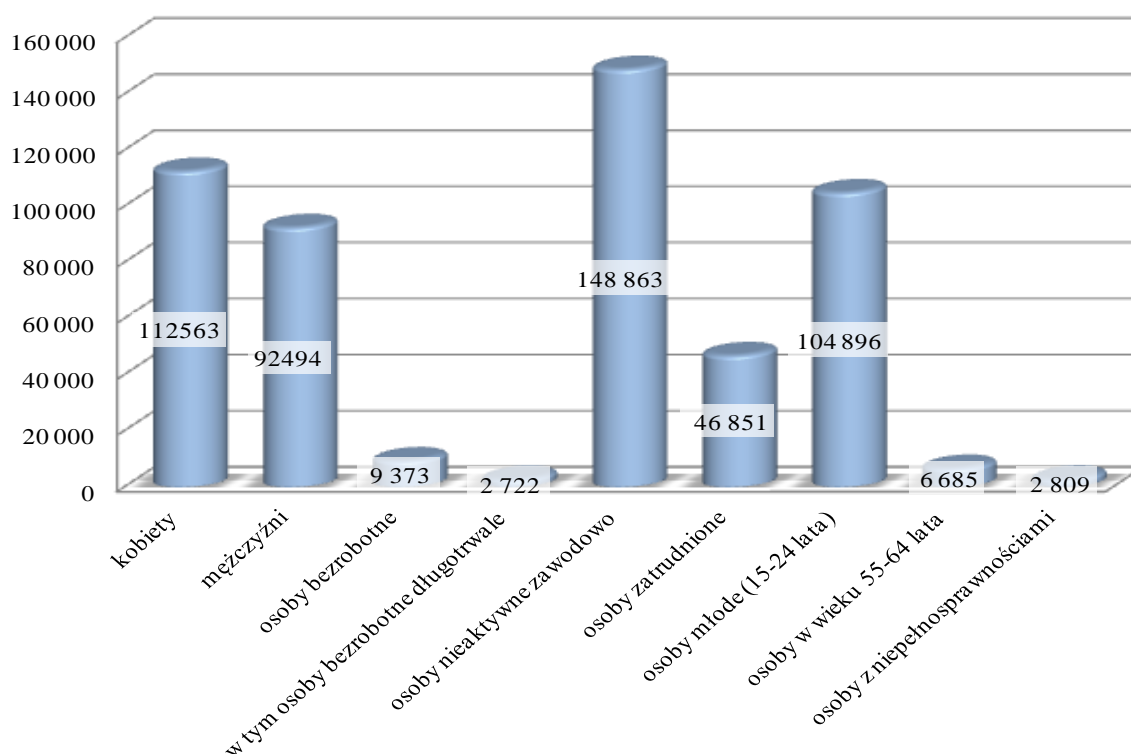
9.1.1 PO KL na dostępność wychowania przedszkolnego w regionie. Zgodnie z raportem między 2007 a 2012 r. odsetek dzieci 3–5-letnich objętych wychowaniem przedszkolnym wzrósł zarówno w gminach wspartych, jak i niewspartych. Wzrost ten był jednak większy w gminach, które korzystały ze wsparcia z PO KL.

Na poziomie edukacji podstawowej realizowane było m.in. wsparcie w ramach indywidualizacji nauczania (981 szkół objętych wsparciem). Programy rozwojowe dzięki wsparciu EFS wdrożyło również 266 szkół i placówek kształcenia zawodowego. Realizacja projektów w ramach Priorytetu IX PO KL prowadziła do wyrównywania szans edukacyjnych między uczniami z obszarów miejskich i wiejskich, uczniami z „lepszymi” i „gorszymi” szkół oraz między uczniami, których rodzice znajdują się w trudniejszej sytuacji materialnej. W największym stopniu realizacja projektów wpłynęła na wzrost kompetencji miękkich (wzrost motywacji do rozwijania umiejętności i pasji, rozwój umiejętności interpersonalnych, rozwój zdolności uczenia się i organizowania procesu uczenia się). Niżej oceniany był wpływ realizacji projektów na wskaźniki zewnętrzne i kompetencje twarde (kompetencje z zakresu TIK czy poprawa wyników z egzaminów zewnętrznych).¹⁴

Łącznie we wsparciu w obszarze edukacji wzięło udział 205 057 osób powyżej 15 roku życia, w tym 54,9% kobiet i 55,3% osób z terenów wiejskich. 72,6% uczestników było nieaktywnych zawodowo, 22,8% zatrudnionych i 4,6% bezrobotnych. Z uwagi na specyfikę działań podejmowanych w ramach Priorytetu IX PO KL osoby od 15 do 24 roku życia stanowiły 51,2% odbiorców wsparcia, a osoby w przedziale wiekowym 55-64 lata jedynie 3,3%. Wsparcie uzyskiwały m.in. osoby dorosłe chcące zdobyć kwalifikacje i kompetencje, w tym osoby zatrudnione w systemie oświaty.

¹⁴ Badanie „Ocena wykorzystania środków komponentu regionalnego PO KL na realizację przez gminy województwa wielkopolskiego zadań związanych z edukacją publiczną” zrealizowane na zlecenie WUP przez ASM-Centrum Badań i Analiz Rynku Sp. z o.o. w 2013 r.

Wykres 5.7 Uczestnicy projektów, którzy otrzymali wsparcie w ramach Priorytetu IX PO KL wg wybranych grup

Źródło: Dane własne Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Poznaniu.

5.2.1 EWALUACJA EUROPEJSKIEGO FUNDUSZU SPOŁECZNEGO W 2015 ROKU

Jednym z elementów procesu wdrażania polityk i programów publicznych poza wydatkowaniem i rozliczaniem środków, jest ocena prowadzonych działań. W latach 2007-2015 na zlecenie Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Poznaniu zrealizowanych zostało łącznie 19 badań ewaluacyjnych pozwalających na weryfikację wartości i jakości pomocy udzielanej uczestnikom oraz beneficjentom projektów w ramach komponentu regionalnego PO KL. Ocena podejmowanych w regionie działań pomogła w identyfikacji czynników sprzyjających skutecznemu wdrażaniu programu, jak również umożliwiła niwelowanie czynników, które niekorzystnie wpływały na efekty wsparcia.

W roku 2015 ewaluacji podlegały działania PO KL kierowane do osób młodych oraz do osób zatrudnionych w systemie oświaty, w tym do nauczycieli. Badanie pt. „Ocena działań EFS na rzecz aktywności zawodowej osób w wieku poniżej 30 roku życia w województwie wielkopolskim”¹⁵ dotyczyło skuteczności oraz użyteczności działań realizowanych w ramach PO KL na rzecz aktywności zawodowej oraz społecznej osób w wieku poniżej 30 lat

¹⁵ Badanie zrealizowane na zlecenie WUP przez ASM-Centrum Badań i Analiz Rynku Sp. z o.o. od czerwca do grudnia 2015 r.

w Wielkopolsce. Wnioski i rekomendacje płynące z badania zostaną wykorzystane przez WUP w celu lepszego dostosowania działań współfinansowanych z EFS do sytuacji osób młodych w regionie, które są adresatami wsparcia realizowanego w ramach PO WER oraz WRPO 2014+.

Ewaluacja pt. „Ocena wsparcia skierowanego do nauczycieli w ramach Działania 9.4 PO KL w województwie wielkopolskim”¹⁶ obejmowała ocenę użyteczności wsparcia uzyskanego w ramach Działania 9.4 PO KL w pracy zawodowej uczestników projektów, ocenę uzupełniania się wsparcia oferowanego w ramach Działania 9.4 PO KL z innymi działaniami z EFS lub finansowanymi z innych źródeł. Zidentyfikowano także przykłady dobrych praktyk w zakresie realizowanego wsparcia oraz wskazano projekty w ramach Działania 9.4 PO KL komplementarne z innymi podejmowanymi działaniami. Badanie pozwoliło na podsumowanie działań realizowanych w zakresie wspierania nauczycieli w ramach PO KL oraz umożliwiło sformułowanie rekomendacji, które zostaną wdrożone w ramach WRPO 2014+.

Raporty końcowe ze wszystkich badań ewaluacyjnych są dostępne na stronie internetowej WUP - www.efs.wup.poznan.pl w zakładce *Publikacje*.

5.2.2. DZIAŁANIA INFORMACYJNO-PROMOCYJNE EUROPEJSKIEGO FUNDUSZU SPOŁECZNEGO W 2015 ROKU

Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu jako Instytucja Pośrednicząca we wdrażaniu komponentu regionalnego Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013 w województwie wielkopolskim, Instytucja Pośrednicząca Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020 (PO WER) oraz Instytucja Zarządzająca Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego (WRPO 2014+) na lata 2014-2020 (dla Działania 6.1 *Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych i poszukujących pracy – projekty pozakonkursowe realizowane przez PSZ*, Działania 6.2 *Aktywizacja zawodowa*, Poddziałania 7.1.1 *Aktywna integracja – projekty pozakonkursowe realizowane przez OPS, MOPR i PCPR*, Poddziałania 7.1.2 *Aktywna integracja – projekty konkursowe*) realizuje liczne zadania z zakresu działań informacyjno-promocyjnych dotyczących Europejskiego Funduszu Społecznego, PO KL, PO WER i WRPO 2014+. Do podstawowych zadań, które realizował w roku 2015 Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu w tym zakresie, należały:

- a) prowadzenie Punktu Informacyjnego Europejskiego Funduszu Społecznego (Punkt Informacyjny komponentu regionalnego Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, Punkt

¹⁶ Badanie zrealizowane na zlecenie WUP przez Instytut Badań Edukacyjnych od sierpnia do listopada 2015 r.

kontaktowy Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020, Punkt kontaktowy Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego 2014-2020),

- b) organizowanie spotkań informacyjnych, szkoleń, Drzwi Otwartych a także warsztatów, dotyczących m.in. form wsparcia na otwieranie własnych działalności gospodarczych oraz efektów wdrażania PO KL w regionie,
- c) opracowanie i dystrybucja materiałów informacyjnych, w tym: biuletynów informacyjnych, publikacji dotyczących najlepszych praktyk Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki w Wielkopolsce, ulotek, broszur,
- d) organizowanie stoisk informacyjnych podczas targów i innych wydarzeń,
- e) redagowanie i aktualizacja strony internetowej Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Poznaniu www.efs.wup.poznan.pl,
- f) promocja EFS, komponentu regionalnego PO KL oraz PO WER i WRPO 2014+ w mediach,
- g) organizacja wystawy „Człowiek najlepsza inwestycja” w stolicach pięciu subregionów województwa wielkopolskiego, tj. w Kaliszu, Koninie, Lesznie, Pile oraz Poznaniu.

Rok 2015 był kolejnym okresem intensywnej kampanii promującej Europejski Fundusz Społeczny: Program Operacyjny Kapitał Ludzki, Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020 oraz Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2014-2020 w zakresie wdrażanym przez WUP w Poznaniu w regionie. Licznie podejmowane działania promocyjne, których zamiarem było podniesienie poziomu wiedzy ogółu społeczeństwa województwa wielkopolskiego o ww. programach, a także dotarcie do szerokiego kręgu odbiorców z informacjami na temat EFS, w tym m.in. w zakresie osiągniętych rezultatów oraz efektów wdrażania PO KL, miały także za zadanie przypomnieć mieszkańcom Wielkopolski o roli, jaką we wdrażaniu poszczególnych programów pełni Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu oraz utrwalić w świadomości Wielkopolan wizerunek urzędu jako instytucji odpowiedzialnej za wdrażanie funduszy unijnych w regionie.

WUP w Poznaniu realizował publikacje w prasie regionalnej – dzienniku *Polska Głos Wielkopolski* – ogłoszeń prasowych oraz artykułów sponsorowanych dotyczących:

- organizowanych w siedzibie WUP w Poznaniu Drzwiach Otwartych Punktu Informacji i Promocji EFS;
- aktualnego stanu wdrażania komponentu regionalnego Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki w województwie wielkopolskim,
- ogłoszenia naboru wniosków o dofinansowanie projektów w ramach Osi priorytetowej I *Osoby młode na rynku pracy*,

- nowych możliwości wsparcia osób młodych na rynku pracy z Programem Operacyjnym Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020 w województwie wielkopolskim,
- Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020 w województwie wielkopolskim – działania na rzecz wsparcia osób młodych na rynku pracy.

Dodatkowo wykorzystując najpopularniejsze źródło informacji jakim jest Internet, w dniach 08-14.12.2015 roku przeprowadzono kampanię reklamową poświęconą EFS i PO WER. Pozwoliła ona na zaprezentowanie szerokiemu gronu mieszkańców województwa wielkopolskiego możliwości jakie daje Program. Animowaną reklamę internetową w formie *double billboard'u*, po kliknięciu na którą użytkownik przenoszony był na stronę www.efs.wup.poznan.pl, gdzie znajdowały się szczegółowe informacje w zakresie potencjalnych możliwości i szans, wyemitowano na czterech portalach internetowych: www.radiomerkury.pl, www.wtkplay.pl, www.gloswielkopolski.pl, www.epoznan.pl.

Aby dotrzeć z informacją do mieszkańców województwa wielkopolskiego o efektach i szansach jakie daje korzystanie z Europejskiego Funduszu Społecznego, WUP w Poznaniu opracował publikacje w postaci wydania albumu *Najlepsze praktyki komponentu regionalnego PO KL w województwie wielkopolskim 2015* oraz *Biuletynu informacyjnego komponentu regionalnego PO KL 2007-2013 Kapitał Ludzki w Wielkopolsce (nr: 1/2015, 2/2015)*.

Dążąc do jeszcze szerszego przedstawienia mieszkańcom Wielkopolski informacji na temat komponentu regionalnego PO KL w sposób czytelny i przystępny, w stolicach pięciu subregionów województwa wielkopolskiego zorganizowano mobilną wystawę *Człowiek – najlepsza inwestycja*. W głównych ciągach komunikacyjnych wybranych uczelni wyższych oraz urzędów miast na planszach wystawowych zaprezentowano stan wdrażania, efekty i osiągnięte w województwie wielkopolskim rezultaty komponentu regionalnego PO KL. Podsumowano przeprowadzone na zlecenie WUP w Poznaniu ważniejsze badania ewaluacyjne (*Ocena działań EFS na rzecz aktywności zawodowej w wieku 45/50+ w województwie wielkopolskim, Ocena wykorzystania środków komponentu regionalnego PO KL na realizację przez gminy województwa wielkopolskiego zadań związanych z edukacją publiczną, Wpływ EFS na spójność terytorialną województwa wielkopolskiego*).

Ekspozycję mobilnej wystawy przeprowadzono w dniach 23.11-04.12.2015 roku w Kaliszu, Koninie, Lesznie, Pile oraz Poznaniu.

Dodatkowo, w roku 2015 opracowano i wydano ulotki promujące Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2014-2020 z zakresu Działania 6.1 i 6.2 (Aktywizacja zawodowa) oraz 7.1.1 i 7.1.2 (Aktywna integracja), a także ulotki i broszury informujące o Programie Operacyjnym Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020. Wszystkie publikacje dystrybuowane były i są wśród osób odwiedzających Punkt Informacyjny EFS, a także podczas licznych stoisk informacyjnych.

Wymienione publikacje dostępne są również w formie elektronicznej na stronie internetowej www.efs.wup.poznan.pl.

Wychodząc z informacją o EFS do Beneficjentów i potencjalnych Beneficjentów, Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu zorganizował wiele stoisk informacyjnych podczas różnych wydarzeń. W roku 2015 były to:

- stoisko informacyjne podczas organizowanych na terenie Międzynarodowych Targów Poznańskich *Targów Edukacyjnych* oraz *Dni przedsiębiorczości*,
- stoisko informacyjne podczas organizowanych na terenie Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu *Dni Doktoranta 2015*,
- stoisko informacyjne podczas organizowanych przez Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego *Drzwi Otwartej SWW dla organizacji pozarządowych*.

W związku z ogłoszonymi w roku 2015 naborami i konkursami o dofinansowanie realizacji projektów w ramach PO WER i WRPO 2014+ w siedzibie WUP w Poznaniu odbyły się spotkania informacyjne dla pracowników Powiatowych Urzędów Pracy oraz PCPR i MOPR z terenu województwa wielkopolskiego.

WUP w Poznaniu uczestniczył także w działaniach związanych z *II edycją Dni Otwartej Funduszy Europejskich*. Wyprodukowane zostały ulotki poświęcone tej odbywającej się w dniach 07.05.2015 r. – 10.05.2015 r. ogólnopolskiej akcji.

Przebieg organizowanych w roku 2015 *Drzwi Otwartej Punktu Informacji i Promocji Europejskiego Funduszu Społecznego* świadczył o dużym zainteresowaniu tematyką funduszy europejskich w naszym regionie. Istotą spotkań, które odbyły się trzykrotnie w siedzibie WUP w Poznaniu było wyjście naprzeciw indywidualnym potrzebom klientów i umożliwienie im uzyskania porad oraz informacji dotyczących Europejskiego Funduszu Społecznego. Dodatkowym uatrakcyjnieniem ww. wydarzeń była organizacja gier, quizów i innych zabaw (m.in. unijne koło fortuny), poświęconych tematyce Unii Europejskiej oraz funduszy unijnych.

Innym działaniem informacyjno-promocyjnym, które zostało zrealizowane w roku 2015 był Plenerowy Punkt Informacyjny Europejskiego Funduszu Społecznego podczas obchodów Imienin Ulicy św. Marcin w Poznaniu (11.11.2015 r.). Stoisko każdego roku cieszy się dużym zainteresowaniem wśród mieszkańców województwa wielkopolskiego. W trakcie wydarzenia udzielano informacji o możliwościach pozyskania wsparcia z EFS, w szczególności o dostępnych wciąż mikropożyczkach na założenie własnej działalności gospodarczej czy też o szkoleniach i kursach współfinansowanych z unijnych środków. Przybliżano również kwestie związane z nową perspektywą finansową, Krajowym Funduszem Szkoleniowym oraz siecią EURES. Na odwiedzających czekał również doradca zawodowy.

6. PODZIAŁ I WYKORZYSTANIE FUNDUSZU PRACY W TYM KRAJOWEGO FUNDUSZU SZKOLENIOWEGO

6.1. ZASADY PODZIAŁU FUNDUSZU PRACY W 2015 ROKU

Decyzją Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej Samorząd Województwa Wielkopolskiego na 2015 rok otrzymał do dyspozycji środki w kwocie 236 603,9 tys. zł, tj. o 18,5% więcej niż w 2014 roku. Na aktywizację zawodową bezrobotnych przeznaczono 131 543,3 tys. zł, natomiast pozostałą część przeznaczono na realizację projektów współfinansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego.

Dodatkowo w 2015 roku na wnioski powiatowych urzędów pracy Ministerstwo Rodziny Pracy i Polityki Społecznej przyznało z własnej rezerwy środki w łącznej kwocie 45 435,8 tys. zł. Łącznie zatem w dyspozycji powiatowych urzędów pracy pozostawało 282 131,7 tys. zł (razem ze środkami przesuniętymi z innych fakultatywnych zadań) co oznacza o 11,6 % więcej niż rok wcześniej.

6.2. FUNDUSZ PRACY I STRUKTURA JEGO WYDATKÓW

Łączne wydatki z Funduszu Pracy poniesione w 2015 roku wyniosły 510 887,7 tys. zł i były wyższe o 2,2 % niż poniesione rok wcześniej. W wydatkach ogółem zdecydowanie dominowały wydatki na finansowanie programów na rzecz promocji zatrudnienia, stanowiąc ponad połowę ogółu. Z roku na rok spadają wydatki na zasiłki dla bezrobotnych, co wynika z jednej strony ze zmniejszającej się liczby bezrobotnych, a z drugiej z obejmowania ich programami aktywizacyjnymi.

Tabela 6.1. Wydatki z Funduszu Pracy w województwie wielkopolskim w latach 2014-2015

Wyszczególnienie	2014 rok		2015 rok		2015/2014
	w tys. zł	struktura %	w tys. zł	struktura %	2014=100%
Wydatkowane środki FP ogółem:	500 042,80	100	510 887,7	100	102,2
z tego na:					
zasiłki dla bezrobotnych	219 939,1	44	193 876,0	37,9	88,1
programy na rzecz promocji zatrudnienia	253 553,0	50,7	290 572,5	56,9	114,6
pozostałe*	26 550,7	5,3	26 439,2	5,2	99,6

* w tym m.in. dodatki aktywizacyjne, świadczenia integracyjne, świadczenia na ubezpieczenia społeczne rolników, koszty rad rynku pracy, koszty partnerstwa lokalnego, systemu EURES, koszty sądowe, egzekucyjne i odsetki, koszty szkolenia kadr służb zatrudnienia, OHP, refundacja dodatków do wynagrodzeń, koszty kwalifikowalne EFS, koszty wysyłki zawiadomień, druki, prowizje bankowe, komunikacji, koszty poradnictwa zawodowego, badań i ekspertyz oraz klubów pracy, koszty rozwoju i eksploatacji systemu teleinformatycznego.

6.3. WYDATKI Z FUNDUSZU PRACY NA AKTYWNE FORMY PRZECIWDZIAŁANIA BEZROBOCIU

W roku 2015 nastąpił wzrost wydatków z Funduszu Pracy, choć nieco niższy niż w roku poprzednim, na realizację programów aktywizacyjnych na rzecz promocji zatrudnienia. Łącznie wydatki na aktywne formy wzrosły o 14,6% w porównaniu do roku 2014.

Podobnie jak w latach minionych, największym powodzeniem cieszyły się staże i dofinansowanie działalności gospodarczej oraz doposażenie stanowiska pracy. Na sfinansowanie stypendiów i składek na ubezpieczenia społeczne za okres odbywania stażu wydatkowano 91,2 mln zł, tj. o 1,4 mln zł więcej niż w 2014 roku. Mniej środków, o 5,8 mln zł niż przed rokiem, wydatkowano na dofinansowanie podejmowania działalności gospodarczej. Zmniejszenie wydatków na tę formę aktywizacji zrekompensowane zostało zwiększonymi o 8,1 mln zł wydatkami na wyposażenie lub doposażenie stanowiska pracy.

W 2015 roku, po wejściu w życie znowelizowanej ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, po stronie wydatków z Funduszu Pracy znalazły się wydatki na nowe formy aktywizacyjne takie jak bon szkoleniowy, zatrudnieniowy, na zasiedlenie, stażowy. Ponadto po stronie wydatków znalazły się nowe pozycje, jak zlecenie usług agencjom zatrudnienia.

Tabela 6.2. Wydatkowane środki z Funduszu Pracy na aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu w województwie wielkopolskim w latach 2014-2015

Wyszczególnienie	2014 rok		2015 rok		2015/2014 2015=100%
	w tys. zł	struktura %	w tys. zł	struktura %	
Wydatkowane środki FP	253 553,0	100	290 572,5	100	113,2
z tego na:					
szkolenia, w tym bon szkoleniowy	12 569,9	4,90%	15 804,4	5,4	125,7
prace interwencyjne	5 414,9	2,10%	9 373,2	3,2	173,1
roboty publiczne	8 273,0	3,30%	10 337,4	3,6	124,9
podjęcie działalności gospodarczej	85 487,9	33,70%	79 691,3	27,4	93,2
wyposażenie stanowisk pracy	41 259,2	16,30%	49 396,2	17	119,7
staż, w tym bon stażowy	89 823,3	35,40%	91 226,4	31,4	101,6
przygotowanie zawodowe dorosłych	425,6	0,20%	681,9	0,2	160,2
prace społecznie użyteczne	1 436,4	0,60%	1 258,6	0,4	87,6
Krajowy Fundusz Szkoleniowy	3 115,2	1,20%	17 158,6	5,9	550,8
bon zatrudnieniowy	-	-	3 254,7	1,1	-
bon na zasiedlenie	-	-	2 863,0	1	-
zlecenie usług agencjom zatrudnienia	-	-	2 795,2	1	-
inne*	5 747,6	2,30%	6 731,6	2,4	117,1

* w tym m.in. wydatki na zatrudnienie wspierane, refundacja składek na ubezpieczenie społeczne, koszty badań bezrobotnych, stypendia i składki za okres szkolenia, dofinansowanie wynagrodzenia skierowanych bezrobotnych powyżej 50 roku życia, inne instrumenty rynku pracy

Wskazane wzrosty w roku 2015 w stosunku do roku 2014 są wynikiem wprowadzenia nowych form aktywizacji w II połowie 2014 r. Dotyczy to m.in. Krajowego Funduszu Szkoleniowego.

6.4. KRAJOWY FUNDUSZ SZKOLENIOWY

Celem Krajowego Funduszu Szkoleniowego jest zapobieganie utracie zatrudnienia przez osoby które pracują, jednak posiadają nieadekwatne kompetencje w odniesieniu do zmieniającego się rynku pracy i gospodarki. Działania w ramach KFS finansowane są ze środków Funduszu Pracy, wspierają kształcenie ustawiczne pracowników i pracodawców. W roku 2015 z wsparcia w ramach KFS mogły skorzystać tylko osoby w wieku powyżej 45 roku życia. Obecnie limit wiekowy nie obowiązuje.

Środki KFS mogą być przeznaczone na finansowanie: kursów, studiów podyplomowych, egzaminów, badań lekarskich i psychologicznych niezbędnych przed podjęciem kształcenia, ubezpieczenia od nieszczęśliwych wypadków w związku z udziałem w kształceniu oraz na doprecyzowanie potrzeb szkoleniowych u pracodawcy.

Pracodawcy z Wielkopolski w roku 2015 wykazali bardzo duże zainteresowanie możliwością refundacji kosztów kształcenia ustawicznego w ramach Krajowego Funduszu Szkoleniowego.

Łączna pula środków przekazanych przez resort pracy dla powiatowych urzędów pracy Województwa Wielkopolskiego, wyniosła 17 909,5 tys. zł (w tym 12 298,0 tys. zł z limitu dla regionu oraz 5 611,5 tys. zł z rezerwy KFS), z czego urzędy pracy wydatkowały 17 117,3 tys. zł (95,6%).

7. INNE ZADANIA REALIZOWANE NA RYNKU PRACY PRZEZ WOJEWÓDZKI URZĄD PRACY W POZNANIU

7.1. ŚWIADCZENIE DZIAŁAŃ AKTYWIZACYJNYCH PRZEZ AGENCJĘ ZATRUDNIENIA

Na mocy znowelizowanej ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy marszałek województwa może zlecić agencji zatrudnienia, realizującej usługę pośrednictwa pracy, co najmniej przez poprzedni rok kalendarzowy, wykonanie działań aktywizacyjnych. Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu, na podstawie określonych w ustawie wskaźników, dokonał wyboru pięciu powiatów (powiat czarnkowsko trzcianecki, kaliski, poznański, słupecki i wągrowiecki) a następnie uzgodnił z właściwymi powiatowymi urzędami pracy zakres i warunki zlecenia działań aktywizacyjnych. W wyniku postępowania o udzielenie zamówienia publicznego, został wybrany Realizator działań aktywizacyjnych w województwie wielkopolskim, z którym została podpisana umowa na kwotę 13,2 mln zł na aktywizację zawodową 1 500 osób długotrwale bezrobotnych, dla których został ustalony II lub III profil pomocy. W ramach podpisanej umowy w roku 2015

Realizator uruchomił pięć Ośrodków Aktywizacji Zawodowej w Czarnkowie, Kaliszu, Poznaniu, Słupcy i Wągrowcu. Efekty projektu będą możliwe do oceny w 2017 roku.

W grudniu 2015 roku Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, zgodnie wnioskiem Marszałka Województwa Wielkopolskiego, ustalił dodatkową kwotę środków Funduszu Pracy dla województwa, umożliwiając tym samym uruchomienie w roku 2016 kolejnej edycji zlecenia działań aktywizacyjnych.

7.2. REALIZACJA ZAŁOŻEŃ GWARANCJI DLA MŁODZIEŻY

Gwarancje dla młodzieży (GdM) to program mający na celu wsparcie młodych osób w podejmowaniu zatrudnienia zainicjowany przez Komisję Europejską, a w Polsce opracowany przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej oraz Ministerstwo Rozwoju. W październiku 2015 r. ukazał się zaktualizowany Plan realizacji Gwarancji dla młodzieży na podstawie którego podniesieniu, z 25 do 29 lat, uległa górna granica wiekowa odbiorców Gwarancji dla młodzieży.

W Polsce beneficjentami *Gwarancji dla Młodzieży* są osoby w wieku od 15 lat do 29 roku życia, w tym zwłaszcza z grupy tzw. NEET (not in employment, education or training) w szczególności osoby zaliczane do następujących grup:

- osoby w wieku 15–17 lat przedwcześnie kończące naukę – osoby zaniedbujące obowiązek szkolny (do 16 roku życia) lub obowiązek nauki (do osiągnięcia 18 roku życia)
- osoby w wieku 29 lata pozostające poza zatrudnieniem, edukacją i szkoleniem (NEET) – w tym osoby wymagające szczególnego wsparcia, tj. oddalone od rynku pracy, ze środowisk defaworyzowanych, z obszarów wiejskich,
- osoby w wieku 18–29 lat zarejestrowane jako bezrobotni, w tym zarejestrowani studenci studiów zaocznych i wieczorowych
- bezrobotna młodzież oraz poszukujący pracy absolwenci szkół i uczelni w okresie 48 miesięcy od dnia ukończenia szkoły lub uzyskania tytułu zawodowego, w wieku 18–29 lat w zakresie wsparcia przedsiębiorczości osób młodych.

Rozwiązania wprowadzone w nowelizacji ustawy o promocji zatrudnienia wyszły naprzeciw inicjatywie *Gwarancje dla Młodzieży*. Wsparcie dla osób młodych realizowane przez Wojewódzki Urząd Pracy wyrażało się m.in. świadczeniem usług wynikających z realizacji zadań w ramach sieci EURES. Poprzez Centralną Bazę Ofert Pracy rozpowszechniane były informacje o możliwości odbywania staży i praktyk oraz podejmowania pracy za granicą. Młodzież z terenu województwa miała możliwość uczestnictwa w Europejskich Targach Pracy, również w formie

wirtualnej. Ponadto GdM w WUP w Poznaniu wdrażano poprzez działalność 5 Centrów Informacji i Planowania Kariery Zawodowej (w Poznaniu, Kaliszu, Koninie, Lesznie, Pile). Z informacji zawodowej oraz poradnictwa mogą korzystać młodzi ludzie, będący na etapie wyboru kierunku kształcenia, bądź poszukiwania swojej pierwszej pracy oraz osoby, które posiadają doświadczenie zawodowe, lecz aktualnie poszukują zatrudnienia, albo zamierzają zmienić pracę lub zawód. Centra Informacji i Planowania Kariery Zawodowej współpracują z Akademickimi biurami Karier wspierając studentów i absolwentów szkół wyższych w wyborze dalszej ścieżki zawodowej.

Ponadto wypełnieniem założeń GdM w naszym regionie jest realizacja rządowego Programu *Praca dla Młodych*. Od 1 stycznia 2016 r. bezrobotni do 30 roku życia, zarejestrowani w powiatowych urzędach pracy oraz pracodawcy lub przedsiębiorcy zainteresowani ich zatrudnieniem, mogą skorzystać z nowego instrumentu rynku pracy. Wprowadzone rozwiązanie zakłada, że pracodawca lub przedsiębiorca otrzyma przez 12 miesięcy refundację części kosztów poniesionych na wynagrodzenie, nagrody i składki na ubezpieczenia społeczne zatrudnionego w pełnym wymiarze bezrobotnego do 30 roku życia. Maksymalna wysokość refundacji wynosi do 100% minimalnego wynagrodzenia za pracę wraz ze składką na ubezpieczenia społeczne od tego wynagrodzenia.

Inicjatywa jaką jest Gwarancja dla młodzieży realizowana jest także w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020. Powiatowe urzędy pracy z województwa wielkopolskiego przystąpiły do Osi priorytetowej I Osoby młode na rynku pracy PO WER, Działania 1.1 Wsparcie osób młodych pozostających bez pracy na regionalnym rynku pracy – projekty pozakonkursowe, Poddziałania 1.1.1 Wsparcie udzielane z Europejskiego Funduszu Społecznego.

7.3 FUNDUSZ GWARANTOWANYCH ŚWIADCZEŃ PRACOWNICZYCH

7.3.1. OCHRONA ROSZCZEŃ PRACOWNICZYCH W RAZIE NIETYTUŁOWOŚCI PRACODAWCY

Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu zajmuje się realizacją zadań Marszałka Województwa Wielkopolskiego określonych ustawą z dnia 13 lipca 2006 r. o ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy. Zadania te realizowane są ze środków Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych, a głównym ich celem jest zabezpieczenie roszczeń pracowników na wypadek niewypłacalności pracodawców, którzy posiadają siedzibę na terenie województwa wielkopolskiego.

O wypłatę świadczeń ze środków FGŚP z tytułu niezaspokojonych roszczeń pracowniczych zwróciło się w 2015 roku indywidualnie 412 pracowników oraz pracodawcy i syndycy, którzy złożyli 51 wykazów obejmujących łącznie 1 017 osób.

W związku ze złożonymi wnioskami wszczęto w 2015r. postępowania wyjaśniające w sprawie ustalenia niewypłacalności w stosunku do 91 pracodawców, spośród których – jak ustalono na podstawie zgromadzonych dokumentów - 64 stało się pracodawcami niewypłacalnymi w rozumieniu ww. ustawy, w tym na podstawie:

- ogłoszenia upadłości likwidacyjnej – 28 firm,
- oddalenia wniosku o ogłoszenie upadłości z powodu braku środków na koszty postępowania upadłościowego – 18 przedsiębiorców,
- faktycznego zaprzestania prowadzenia działalności i braku środków finansowych na zaspokojenie roszczeń pracowniczych – 11 pracodawców,
- wykreślenia z ewidencji działalności gospodarczej przy jednoczesnym braku środków finansowych na zaspokojenie roszczeń pracowniczych – 5 osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą,
- ogłoszenia upadłości układowej - 1 pracodawca,
- zmiany sposobu prowadzenia upadłości z opcji układowej na likwidacyjną – 1 firma.

Łączna kwota świadczeń wypłaconych ze środków FGŚP wyniosła w 2015r. 11,6 mln zł i dotyczyła pracowników 96 niewypłacalnych pracodawców.

Rozpatrywanie 298 wniosków indywidualnych, zarejestrowanych w 2015r., zakończono wypłatą świadczeń, a 61 odmową wypłaty z uwagi na nie spełnienie wymogów ww. ustawy, z czego 2 osoby wniosły sprawy przeciwko Funduszowi Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych do sądu pracy, który stanowi instancję odwoławczą od odmowy wypłaty świadczeń.

7.3.2. DOCHODZENIE ZWROTU WYPŁACONYCH ŚWIADCZEŃ

Dochodzenie zwrotu należności FGŚP jest zadaniem wynikającym wprost z realizowanej ustawy o ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy, albowiem konsekwencją uruchomienia środków FGŚP na wypłatę świadczeń pracowniczych jest wejście Funduszu w prawa pracowników, których roszczenia zaspokoił w zastępstwie niewypłacalnego pracodawcy.

Na mocy przepisów ustawy Funduszowi przysługuje roszczenie wobec pracodawcy, likwidatora lub innej osoby zarządzającej majątkiem pracodawcy bądź roszczenie do masy upadłości o zwrot wypłaconych świadczeń. Nadto przy dochodzeniu zwrotu wypłaconych

świadczeń roszczenia Funduszu korzystają z takiej samej ochrony prawnej, jaką odrębne przepisy przewidują dla należności za pracę.

Zasady i tryb dochodzenia zwrotu należności nie wynikają wprost z przepisów ustawy o ochronie roszczeń pracowniczych (...). Zadanie to jest przez Fundusz realizowane zgodnie z powszechnie obowiązującymi przepisami prawa, m.in. przepisy: Kodeks cywilny, Kodeks postępowania cywilnego, Kodeks spółek handlowych, Prawo upadłościowe i naprawcze, itd.

Dochodzenie zwrotu należności sprowadza się do pełnego zabezpieczenia należności FGŚP w drodze uzyskania tytułu wykonawczego w ramach wszczętego przez Fundusz postępowania sądowego bądź zgłoszenia udziału Funduszu w postępowaniu upadłościowym dłużnika. W dalszej kolejności podejmowane są działania w zakresie skierowania sprawy na drogę egzekucji przymusowej, względnie w zakresie podjęcia przez dłużnika dobrowolnej spłaty długu w drodze ustalenia indywidualnych warunków zwrotu należności FGŚP.

W 2015 r. Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu kontynuował postępowania windykacyjne w odniesieniu do 843 spraw związanych z dochodzeniem zwrotu należności (liczba zaewidencjonowanych niewypłacalnych pracodawców). W tym zakresie zabezpieczono interes Funduszu w ramach toczących się i sukcesywnie ponawianych odrębnych postępowań sądowych, egzekucyjnych, zabezpieczających i upadłościowych z udziałem FGŚP. Kontrolowano na bieżąco uwzględnianie i przestrzeganie przez odrębne organy (sądy, komornicy sądowi, syndycy, inne urzędy) pierwszeństwa zaspokajania wierzytelności FGŚP (jako wierzytelności stricte pracowniczych). Ponadto uruchomione w 2015 r. środki na wypłatę świadczeń pracowniczych w zastępstwie niewypłacalnych pracodawców skutkowały:

- zawiązaniem nowych spraw w odniesieniu do 60 niewypłacalnych pracodawców,
- wznowieniem na nowo spraw (kolejne wypłaty w ujęciu miesięcznym) w odniesieniu do 89 niewypłacalnych pracodawców.

Przeprowadzone w 2015 r. działania związane z dochodzeniem zwrotu należności obejmują m.in.

- 94 powództwa cywilne p/ko dłużnikom (niewypłacalnym pracodawcom),
- 123 postępowania egzekucyjne p/ko dłużnikom oraz kontynuację postępowań w toku,
- 106 postępowań upadłościowych prowadzonych w stosunku do dłużników,
- 193 postępowania związane z monitoringiem statusu nieruchomości dłużników,
- 46 postępowań związanych z ratalną spłatą należności bądź odroczeniem terminu jej zwrotu.

Odrębnym, aczkolwiek wynikającym wprost z realizowanej ustawy, zadaniem związanym z dochodzeniem zwrotu należności jest kierowanie do dysponenta Funduszu Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej wniosków o określenie warunków zwrotu należności, w szczególności rozłożenia na raty, odroczenia terminu zwrotu należności, odstąpienia w całości lub w części od

dochodzenia zwrotu należności, lub umorzenia w całości lub w części należności. Wnioski te kierowane są do rozpatrzenia przez dysponenta FGŚP wyłącznie w przypadku wystąpienia przesłanek ustawowych, natomiast inicjatorem wniosku może być sam dłużnik za pośrednictwem Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Poznaniu bądź bezpośrednio Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu.

Łączna liczba spraw podlegających dalszemu dochodzeniu zwrotu należności FGŚP na koniec 2015 r. wyniosła 865 spraw (liczba zaewidencjonowanych niewypłacalnych pracodawców), która faktycznie obejmuje 1173 podmiotów, wobec których Fundusz prowadzi działania windykacyjne. Liczba spraw nie jest tożsama z faktycznie obsługiwaną liczbą podmiotów, albowiem dana sprawa związana z dochodzeniem zwrotu należności na skutek podjętych, często wieloletnich, działań windykacyjnych - podlega rozbiciu na kilka podmiotów; w tym: współdłużników w przypadku spółek cywilnych, jawnych i komandytowych oraz osób trzecich, na które przeszła odpowiedzialność za dług osoby prawnej (zarząd - często kilkuosobowy), innych osób, wobec których stwierdzono odpowiedzialność ograniczoną przepisami prawa (małżonkowie, spadkobiercy).

W ujęciu wartościowym podjęte w 2015 roku działania windykacyjne skutkowały odzyskaniem zwrotu należności FGŚP w łącznej kwocie 15 782 153 zł oraz umorzeniem należności FGŚP - na mocy rozstrzygnięcia dokonanego przez dysponenta Funduszu - na poziomie 6 541 819 zł. Stan należności FGŚP na koniec 2015 r. wyniósł 250 073 368 zł, w tym świadczenia wypłacone ze środków FGŚP w kwocie 126 779 443 zł oraz pozostała część obejmująca należności uboczne (odsetki ustawowe za opóźnienie, koszty zastępstwa procesowego, koszty sądowe i egzekucyjne).

7.3.3. PRYZNAWANIE I WYPŁATA ŚWIADCZEŃ NA RZECZ OCHRONY MIEJSC PRACY

W ramach środków Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych przewidziano również realizację zadań określonych ustawą o szczególnych rozwiązaniach związanych z ochroną miejsc pracy.

Głównym założeniem ustawy na lata 2015-2016 jest pomoc dla przedsiębiorców, których przeważającą część działalności stanowi handel, przetwórstwo, transport, uprawy rolne lub chów i hodowla zwierząt, a także wynikające z nich usługi, a produkt tej działalności doznał ograniczeń w obrocie handlowym spowodowanych wprowadzeniem „embargo”, w wyniku czego po 06.08.2014 roku łączne obroty w ciągu 3 kolejnych miesięcy, były co najmniej o 15% mniejsze w porównaniu do analogicznego okresu w roku poprzednim. Pomoc dla przedsiębiorcy udzielana jest w formie dopłat do wynagrodzeń pracowników, którzy z uwagi na ograniczenie działalności

pracodawcy przebywają na przestoju ekonomicznym lub pracują w obniżonym wymiarze czasu pracy oraz na dofinansowanie kosztów szkoleń tych pracowników.

Celem ustawy jest ochrona miejsc pracy, dlatego też w czasie pobierania świadczeń z Funduszu na rzecz pracownika oraz przez łączny okres 3 miesięcy po czasie pobierania świadczeń - pracodawca nie może wypowiedzieć umowy o pracę z przyczyn nie dotyczących tego pracownika.

Mimo przeprowadzonej w prasie i internecie akcji informacyjnej oraz przygotowania i skierowania broszur promocyjnych bezpośrednio do zrzeszających przedsiębiorców grup producenckich, żaden przedsiębiorca z województwa wielkopolskiego nie wnioskował w roku 2015 o pomoc.

7.4. PORADNICTWO ZAWODOWE

Zadania z tego zakresu realizowane były w pięciu Centrach Informacji i Planowania Kariery Zawodowej, z których jedno funkcjonuje w siedzibie Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Poznaniu, a cztery działają w jego oddziałach zamiejscowych w Kaliszu, Koninie, Lesznie i w Pile. Wykonywało je osiemnastu doradców zawodowych, którzy posiadają wyższe wykształcenie lub studia podyplomowe w zakresie poradnictwa zawodowego oraz wykształcenie pokrewne, takie jak psychologia, socjologia.

W 2015 roku z różnorodnych form pomocy świadczonej przez centra skorzystało wraz z młodzieżą szkolną łącznie 14 623 klientów.

Działania w zakresie poradnictwa zawodowego opierały się na dwóch podstawowych formach pracy z klientem, tj. pomocy indywidualnej oraz poradach grupowych.

Dominującą formą pracy z klientami w centrach informacji i planowania kariery zawodowej, były zarówno indywidualne porady zawodowe, jak i indywidualne informacje zawodowe. Tego rodzaju pomocą objęto 10 725 osób. Podczas rozmów indywidualnych doradcy identyfikowali potrzeby, umiejętności i kwalifikacje klientów, aby pomóc im w określeniu kierunku rozwoju zawodowego i znalezieniu zatrudnienia.

Określenie zasobów związanych z wykształceniem, dotychczasowym doświadczeniem zawodowym oraz predyspozycjami wymagało często szerszej diagnozy. Dlatego konsultacje w miarę potrzeb uzupełniano testami psychologicznymi oraz innymi metodami określającymi potencjał zawodowy. Wykorzystywano m.in. rekomendowany przez MRPiPS Kwestionariusz Zainteresowań Zawodowych.

Licznej grupie osób udzielono indywidualnej pomocy w zakresie sporządzania dokumentów aplikacyjnych oraz w zakresie problematyki związanej z samozatrudnieniem.

Obok poradnictwa indywidualnego w centrach odbywały się spotkania grupowe (porady grupowe i spotkania informacyjne). W 2015 roku z tej kategorii usług skorzystało łącznie 2 810

osób, uczestnicząc w 272 spotkaniach. Zajęcia grupowe w większości stanowiły dopełnienie i wzmocnienie efektów indywidualnej pomocy.

Doradcy zawodowi przeprowadzali warsztaty, wykorzystując sprawdzone metody grupowej pracy doradczej oraz własne programy autorskie.

Podobnie jak w latach ubiegłych, znaczącą grupę klientów stanowiła młodzież szkolna. Centra udzieliły konsultacji indywidualnych i grupowych łącznie 1088 uczniom (do 18 roku życia). Młodzi ludzie chętnie korzystali z usług doradztwa w urzędach pracy, pomimo funkcjonowania całej sieci wyspecjalizowanych placówek oferujących wsparcie uczniom i studentom.

Działania informacyjno-doradcze dla uczniów szkół dziennych obejmowały:

- przeprowadzanie 32 spotkań grupowych,
- przeprowadzanie konsultacji indywidualnych oraz badań testowych,
- uczestnictwo w giełdach szkół i zawodów oraz targach pracy.

W zakresie świadczenia usług z dziedziny poradnictwa zawodowego Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu aktywnie umacniał współpracę z instytucjami świadczącymi usługi o podobnym profilu. Kontynuował współdziałanie z akademickimi biurami karier, centrami edukacji i pracy młodzieży oraz mobilnymi centrami zawodowymi przy Ochotniczych Hufcach Pracy, gminnymi centrami informacji, oddziałami terenowymi Zakładu Ubezpieczeń Społecznych i Urzędu Skarbowego, warsztatami terapii zajęciowej, lokalnymi władzami samorządowymi, poradniami psychologiczno-pedagogicznymi, klubami integracji społecznej, kuratorami sądowymi, inkubatorami przedsiębiorczości i szkołami.

Przeprowadzano także spotkania informacyjno-doradcze dla pracowników tracących pracę w ramach zwolnień grupowych. Realizowano poradnictwo zawodowe ukierunkowane na integrację społeczną osób znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy, obejmując działaniami doradczymi osoby niepełnosprawne, klientów ośrodków pomocy społecznej oraz byłych osadzonych w ośrodkach penitencjarnych.

Zwiększono dostęp mieszkańców Wielkopolski do usług doradczych poprzez obsługę Punktów Informacyjno-Konsultacyjnych w systemie Zielona Linia (portal informacyjny urzędów pracy, www.zielonalinia.gov.pl, infolinia 19524), organizację kolejnej edycji Drzwi Otwartych Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Poznaniu oraz podczas lokalnych targów edukacji, pracy i przedsiębiorczości.

Kontynuowano działalność szkoleniową dla doradców klienta i doradców zawodowych pracujących przy bezpośredniej obsłudze osób bezrobotnych i poszukujących pracy. Przeprowadzono szkolenia, takie jak:

- Rozmowa - kluczowe narzędzie pracy doradcy klienta,
- Jak zmotywować niezmotywowanych,

- Jak budować swoją asertywność w kontakcie z klientem,
- Stosowanie Kwestionariusza Zainteresowań Zawodowych.

7.5. ZATRUDNIENIE OBYWATELI POLSKICH W RAMACH UMÓW I POROZUMIEŃ MIĘDZYNARODOWYCH ORAZ W RAMACH EURES

Sieć EURES jest jedną z form realizacji prawa swobodnego przepływu pracowników w UE/EOG, co oznacza, że każdy obywatel UE ma prawo do pracy w każdym innym kraju UE, bez konieczności uzyskania pozwolenia na pracę, zamieszkania w innym kraju ze względu na pracę, pozostania w nim nawet po zakończeniu stosunku pracy, traktowania na równi z obywatelami danego państwa w zakresie dostępu do zatrudnienia, warunków pracy oraz wszelkich innych przywilejów socjalnych i podatkowych, które mogą ułatwić integrację w kraju przyjmującym.

W 2015 roku Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu dysponował 892 ofertami pracy i 6 060 miejscami pracy w ramach sieci EURES. Najliczniejszą grupę kandydatów, których CV przesłano w odpowiedzi na zagraniczne oferty pracy, stanowiły osoby w wieku 18-40. Na oferty pracy za granicą aplikacje złożyły 433 osoby, czyli o 117 osób mniej niż w 2014 roku. Zatrudnienie za granicą znalazły minimum 32 osoby – dokładna liczba nie jest znana ze względu na ograniczoną możliwość uzyskania informacji zwrotnych od pracodawców. Oferty pracy pozyskane z sieci EURES charakteryzują się wysokimi wymaganiami, co wiąże się z trudnościami w ich zagospodarowaniu. Coraz częściej bowiem pracodawcy poszukują specjalistów w danej dziedzinie – osób wykwalifikowanych i doświadczonych. Równocześnie wymagają od przyszłych pracowników dobrej znajomości języka obcego, co dla wielu potencjalnych kandydatów okazuje się poważną barierą w ubieganiu się o pracę za granicą. Zauważono też, że oferty uważane w ubiegłych latach za atrakcyjne, w ostatnim czasie cieszą się coraz słabszym zainteresowaniem osób poszukujących pracy za granicą. Niektórzy z pracodawców zagranicznych współpracujących z siecią EURES od wielu lat, zmuszeni są do rezygnacji z przeprowadzania rekrutacji na terenie Polski z uwagi na coraz częstszy brak kandydatów.

W porównaniu z rokiem 2014, liczba ofert pracy zwiększyła się o ok. 24%. Największe zapotrzebowanie na pracowników z Polski złożyli pracodawcy z Niemiec (556 ofert pracy), Czech (96 ofert pracy), Wielkiej Brytanii (64 oferty pracy), Norwegii (32 oferty pracy), oraz Irlandii (27 ofert pracy). Pracodawcy zagraniczni największą liczbę wolnych miejsc pracy oferowali na następujących stanowiskach: opiekun osób starszych, pielęgniarz/pielęgniarka, pracownik produkcji, kierowca autobusu, kierowca C+E, pracownik magazynu/operator wózka

widłowego, rzeźnik, mechanik samochodowy, pracownik do zbioru warzyw i owoców, animator czasu wolnego, personel sprzątający.

Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu zatrudniał w 2015 roku 6 doradców EURES. Kadra EURES uczestniczyła w następujących przedsięwzięciach:

1. Europejski Dzień Pracy On-line – Polska 2015. Do udziału w targach on-line zgłosiło się 57 wystawców: doradcy EURES z 7 krajów, 9 instytucji oraz 41 pracodawców. 313 osób poszukujących pracy zdecydowało się na zarejestrowanie swojego profilu, który umożliwił udostępnienie różnych informacji (np. znajomość języków obcych, wykształcenie, doświadczenie zawodowe) oraz załączenie CV. Na portalu www.europeanjobdays.eu/polska2015 zamieszczono 574 oferty pracy, w ramach których oferowano łącznie 1910 miejsc pracy. Przedsięwzięcie zorganizowane zostało wspólnie przez WUP w Poznaniu, Katowicach, Krakowie, Opolu i Wałbrzychu.
2. Zorganizowano cztery rekrutacje:
 - do Hiszpanii na stanowiska: animator dziecięcy, animator młodzieży i dorosłych, animator sportowy. Z danych otrzymanych od pracodawcy wynika, że zatrudniono 6 osób,
 - do Niemiec na stanowiska: elektryk/elektryczny, hydraulik/monter instalacji sanitarnych, grzewczych oraz klimatyzacji. Nie otrzymano informacji od pracodawcy o liczbie zatrudnionych osób,
 - do Austrii na stanowiska: stolarz, cieśla, mechanik konserwator/monter, stolarz/montażysta/kontroler, elektryk/technik utrzymania sieci/serwisant. Z danych otrzymanych od pracodawcy wynika, że nie zatrudniono żadnej z przybyłych na rekrutację osób,
 - do Wielkiej Brytanii na stanowisko: pracownik magazynu. Z danych otrzymanych od pracodawcy wynika, że zatrudniono 10 osób.
3. Przygotowano i zorganizowano jedno szkolenie:
 - „Europejski Dzień Pracy – Polska 2015 – prezentacja portalu www.europeanjobdays.eu” dla przedstawicieli powiatowych urzędów pracy i Ochotniczych Hufców Pracy z terenu województwa wielkopolskiego, pracowników Oddziałów Zamiejscowych Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Poznaniu oraz Biura Karier Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu.

7.6. KOORDYNACJA SYSTEMÓW ZABEZPIECZENIA SPOŁECZNEGO

Podobnie jak w latach poprzednich, Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu pełnił funkcję instytucji właściwej w zakresie zadań dotyczących koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego i zajmował się:

- pozyskiwaniem na wniosek zainteresowanego dokumentu SED U002 z zagranicy w celu ustalenia prawa do zasiłku dla bezrobotnych po zatrudnieniu za granicą,
- wydawaniem z upoważnienia Marszałka Województwa decyzji administracyjnych dotyczących przyznania prawa do zasiłku, sumując okresy zatrudnienia w Polsce i za granicą,
- wydawaniem dokumentów PD U1, SED U002 potwierdzających okres zatrudnienia w Polsce,
- wydawaniem dokumentów SED U006 w celu potwierdzenia liczby osób będących na utrzymaniu osoby bezrobotnej,
- wydawaniem dokumentów PD U2 umożliwiających osobom bezrobotnym zarejestrowanym w powiatowych urzędach pracy z prawem do zasiłku poszukiwanie pracy za granicą i pobieranie tam zasiłku przyznanego w Polsce.

7.6.1. TRANSFER ZASIŁKU DLA BEZROBOTNYCH Z POLSKI

W 2015 roku w całej Wielkopolsce 15 osób bezrobotnych posiadających prawo do zasiłku nabytego w Polsce (w 2014 roku – 20 osób) skorzystało z możliwości pobierania go w czasie poszukiwania pracy w innym państwie członkowskim UE/EOG i Szwajcarii. Zazwyczaj okres transferu zasiłku wynosił 3 miesiące. W szczególnych sytuacjach na wniosek bezrobotnego okres ten może zostać wydłużony maksymalnie do 6 miesięcy. W 2015 roku zmalała liczba wniosków o przedłużenie transferu zasiłku z 4 do 2, wnioski te zostały pozytywnie rozpatrzone. Procedura realizacji transferów przebiegała bez problemów, osoby wyjeżdżające dokonały rejestracji w kraju poszukiwania pracy i pobrały cały należny zasiłek lub tylko jego część, w przypadku gdy znalazły i podjęły pracę za granicą.

Zasiłek dla osób bezrobotnych przyznawany jest w trzech wysokościach: 80%, 100% i 120% zasiłku podstawowego. Od 1 czerwca 2014 roku zasiłek dla osób bezrobotnych w wysokości 80% zasiłku podstawowego przez pierwsze 90 dni jego pobierania wynosi 664,90 zł brutto miesięcznie oraz 552,10 zł brutto miesięcznie przez pozostałe dni.

W przypadku pobierania zasiłku dla osób bezrobotnych w wysokości 100% zasiłku kwoty te wynoszą odpowiednio 831,10 zł brutto miesięcznie przez pierwsze 90 dni pobierania zasiłku oraz 652,60 zł brutto miesięcznie przez pozostałe dni.

W przypadku zasiłku dla osób bezrobotnych przyznanych w wysokości 120% zasiłku podstawowego, wysokość pobieranego zasiłku przez pierwsze 90 dni wynosi 997,40 zł brutto miesięcznie oraz 783,20 zł brutto miesięcznie przez pozostałe dni.

7.6.2. TRANSFER ZASIŁKU DLA BEZROBOTNYCH DO POLSKI

Na zasadzie wzajemności, obywatele innych państw członkowskich należących do UE/EOG oraz Szwajcarii, jak również obywatele Polski, mają prawo do transferu nabytych świadczeń z tytułu bezrobocia za granicą, udając się do Polski w celu poszukiwania pracy, na podstawie dokumentów PD U2.

W 2015 roku 578 osób skorzystało z tego prawa. Osobami tymi najczęściej byli obywatele polscy, którzy za granicą nabyli prawo do zasiłku i wrócili do kraju w celu poszukiwania zatrudnienia. Zasiłek najczęściej transferowany był z Holandii, Niemiec, Wielkiej Brytanii i Irlandii. W tym przypadku obserwuje się zmianę w porównaniu do 2014 roku, w którym najwięcej było transferów z Irlandii. Skala tego zjawiska zwiększa się z każdym kolejnym rokiem (w roku 2013 – 186 osób, w roku 2014 – 372 osoby, w roku 2015 – 578 osób).

Od 1 maja 2010 roku weszły w życie nowe przepisy dotyczące koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego w UE, w tym również w zakresie świadczeń z tytułu bezrobocia.

Z dniem 1 kwietnia 2012 roku Szwajcarię oraz z dniem 1 czerwca 2012 roku Lichtenstein, Norwegię i Islandię obowiązuje stosowanie przepisów Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) Nr 883/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 roku w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego rozporządzeń 883/2004 oraz Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) Nr 987/2009 z dnia 16 września 2009 roku dotyczącego wykonywania Rozporządzenia Nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego.

Aktualnie transfer zasiłku wypłacany jest przez instytucję właściwą państwa ostatniego zatrudnienia bezpośrednio na konto bezrobotnego. W związku z powyższym wojewódzkie urzędy pracy otrzymują jedynie informacje od zagranicznych instytucji właściwych o przyznanej prawie do transferu zasiłku oraz okresie pobierania zasiłku, a nie o wysokości przyznanego świadczenia, pełniąc funkcję pośredniczącą w tej procedurze.

7.6.3. SUMOWANIE OKRESÓW UBEZPIECZENIA LUB ZATRUDNIENIA

Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu, na pisemny wniosek osoby zainteresowanej, wydaje Dokument PD U1 potwierdzający zatrudnienie/ubezpieczenie/pracę na własny rachunek w Polsce. W 2015 roku wydał 464 dokumenty PD U1, SED U002 potwierdzające okres zatrudnienia w Polsce, o 43 mniej w stosunku do 2014 roku.

Zasada sumowania okresów zatrudnienia i ubezpieczenia umożliwia uzyskanie świadczeń z tytułu bezrobocia obywatelom polskim, jak również innym obywatelom UE/EOG oraz Szwajcarii, którzy posiadają okresy zatrudnienia i ubezpieczenia w dwóch lub więcej państwach członkowskich UE/EOG. Dokumentem dającym podstawę do zaliczenia okresów zatrudnienia

w innym państwie członkowskim do nabycia prawa do zasiłku dla bezrobotnych na zasadach koordynacji jest Dokument PD U1 oraz SED U002.

W 2015 roku z właściwych instytucji zagranicznych wpłynęło 4 327 dokumentów PD U1, SED U002 oraz sporadycznie, wcześniej obowiązujących formularzy E 301. Najwięcej dokumentów wpłynęło z Niemiec, Holandii, Wielkiej Brytanii, Irlandii. Na podstawie wystawionych przez zagraniczne instytucje właściwe dokumentów PD U1, SED U002 lub formularzy E 301 w 2015 roku z upoważnienia Marszałka Województwa Wielkopolskiego wydano na zasadach koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego 4 698 decyzji, tj. o 204 więcej w stosunku do 2014 roku, z tego 1 148 decyzji przyznających prawo do zasiłku, 2 811 decyzji odmawiających prawa do zasiłku oraz 739 decyzji umarzających postępowanie.

Głównymi powodami umarzania postępowań administracyjnych była sytuacja, kiedy bezrobotny nie mógł otrzymać dokumentu potwierdzającego jego zatrudnienie za granicą z zagranicznej instytucji właściwej, a także sytuacja, gdy nie miały zastosowania przepisy dotyczące koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (właściwym do wydania decyzji był Starosta Powiatu).

8. PODSUMOWANIE

1. Rok 2015 był okresem zmian na wielkopolskim rynku pracy, wprowadzonych znowelizowaną ustawą o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t.j. Dz. U. 2015 r. poz. 149, ze zm.). Nowe rozwiązania na rzecz regionalnej polityki zatrudnienia przyczyniły się do dalszej poprawy sytuacji na wielkopolskim rynku pracy, o czym świadczy stopa bezrobocia w regionie, która na koniec 2015 roku osiągnęła poziom 6,2%. Ponadto przez cały 2015 rok Wielkopolska pozostawała na pierwszym miejscu pod względem najniższej stopy bezrobocia w kraju.
2. Wartość produkcji sprzedanej przemysłu wzrosła o 3,9%, a produkcji budowlano-montażowej o 7,2%. Przeciętne zatrudnienie było wyższe niż w 2014 roku o 4,1%.
3. W 2015 roku w urzędach pracy zarejestrowało się 173,9 tys. osób, tj. o prawie 12 tys. osób (6,4%) mniej niż w roku poprzednim. Co ważne, każda z czterech na pięć rejestrujących się osób zarejestrowała się ponownie.
4. Do powiatowych urzędów pracy całej Wielkopolski trafiło o prawie 30 tys. ofert pracy więcej niż w 2014 roku. Korzystna zmiana koniunktury gospodarczej, a w następstwie polepszenie sytuacji wielkopolskich przedsiębiorstw przełożyły się na zwiększenie popytu na pracę. Prawie 100 tys. bezrobotnych Wielkopolan podjęło pracę, z czego ponad 25% stanowiły osoby do 25 roku życia. Warto jednak zaznaczyć, że Wielkopolska jest bardzo zróżnicowana pod względem gospodarczym, a duże miasta koncentrują więcej podmiotów.
5. Sytuacja bezrobotnych kobiet w Wielkopolsce poprawiła się. W ewidencji bezrobotnych w końcu 2015 roku znajdowało się ich 53,8 tys. W porównaniu z rokiem poprzednim populacja bezrobotnych kobiet zmniejszyła się o 12 tys. osób, tj. o 18,3%. Natomiast odsetek kobiet w ogólnej liczbie bezrobotnych w ciągu roku natomiast nieznacznie się zwiększył z 56,6% do 57,7%.
6. W ostatnich latach zmniejsza się udział osób bezrobotnych w wieku od 18 do 24 roku życia, a zwiększa osób bezrobotnych w wieku od 55 roku życia i starszych. W 2015 roku po raz pierwszy udział tych grup w rejestrach był korzystniejszy dla ludzi młodych i wynosił 16,7% wobec 17,7% dla osób powyżej 55 roku życia.

7. Spadek poziomu bezrobocia znalazł wielokierunkowe odbicie w jego strukturze. Nie zmienił udziału w ogólnej liczbie bezrobotnych takich subpopulacji jak: mieszkańcy wsi i bezrobotni w wieku od 35 do 44 roku życia. Nie uległa też zmianie liczba zawodów w największym stopniu generujących bezrobocie. Spadek udziału w stosunku do roku poprzedniego nastąpił dla grup: bezrobotni z prawem do zasiłku, bezrobotni w wieku od 18 do 24 roku życia, bezrobotni 50+ i długotrwale bezrobotni. Wzrost udziału zanotowano natomiast dla bezrobotnych z wykształceniem wyższym, bezrobotnych w wykształceniu poniżej średniego i osób niepełnosprawnych.
8. Działania powiatowych urzędów pracy zaowocowały możliwością zaktywizowania 38 002 osób, tj. o 4 564 więcej niż w 2014 roku. Podobnie, jak w latach poprzednich najczęściej bezrobotnych skorzystało ze staży, (o ponad 10% więcej niż rok wcześniej), a także z dofinansowania na podjęcie działalności gospodarczej. W 2015 roku wzrosło zainteresowanie pracodawców organizacją prac interwencyjnych. W tej formie zaktywizowano ponad dwukrotnie więcej osób, aniżeli przed rokiem. Niewątpliwie przyczyniła się do tego zmiana przepisów, gdyż do prac interwencyjnych można było kierować każdego bezrobotnego z określonym II profilem pomocy.
9. W 2015 roku kolejne udogodnienia wprowadzono dla ludzi młodych, dając im szansę na bardziej swobodne poruszanie się po rynku pracy i samodzielne dokonywanie wyborów. Bezrobotni do 30 roku życia korzystali z bonów szkoleniowych – 669 osób, bonów stażowych – 1 003 osoby, bonów zatrudnieniowych – 457 osób i bonów na zasiedlenie – 405 osób. Należy przypuszczać, że formy te zyskają jeszcze większe zainteresowanie w roku 2016.
10. W 2015 roku po raz pierwszy podjęto działania aktywizacyjne w ramach umowy z agencją zatrudnienia. W aktywizację, łącznie 1 500 bezrobotnych, poprzez agencje zatrudnienia włączyło się pięć powiatowych urzędów pracy w Czarnkowie, Kaliszu, Poznaniu, Słupcy oraz Wągrowcu. W 2016 roku kontynuowane również będzie zlecenie działań aktywizacyjnych w naszym regionie.
11. Nowy instrument, stymulujący rozwój zasobów ludzkich - Krajowy Fundusz Szkoleniowy - wprowadzony nowelizacją ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, zyskał większe niż przed rokiem uznanie pracodawców. Dotychczas z tego wsparcia mogły skorzystać wyłącznie osoby w wieku 45+. Od 2016 priorytety MRPiPS wydatkowania KFS nie uwzględniają kryterium wieku.

12. W 2015 roku wprowadzono Program Praca dla Młodych, określony art. 150f ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy. Od 1 stycznia 2016 roku młodzi bezrobotni do 30. roku życia, zarejestrowani w powiatowych urzędach pracy oraz pracodawcy lub przedsiębiorcy zainteresowani ich zatrudnieniem, mogą skorzystać z nowego instrumentu rynku pracy. W grudniu 2015 r. Zarząd Województwa Wielkopolskiego na podstawie decyzji finansowej Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej dokonał podziału środków Funduszu Pracy na lata 2016-18 na realizację tego zadania.
13. Działania wspierające ludzi młodych w podejmowaniu zatrudnienia były kontynuowane w ramach *Gwarancji dla młodzieży*. Resort pracy w 2015 roku wprowadził Zaktualizowany Plan realizacji Gwarancji dla młodzieży w Polsce, który poszerzył kategorię wiekową osób młodych – do 29 roku życia.
14. Rok 2015 przyniósł kolejny raz wzrost wydatków z Funduszu Pracy na programy na rzecz promocji zatrudnienia, aczkolwiek tempo tego wzrostu było słabsze niż przed rokiem. Powiatowe urzędy pracy środki Funduszu Pracy kierowały na najbardziej efektywne formy pomocy wspomagając finansowanie staży, prac interwencyjnych i uruchamianie działalności gospodarczej. Środki Funduszu Pracy na aktywizację osób bezrobotnych były o 6,7% wyższe niż w 2014 r.
15. Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu w 2015 r. realizował działania nakierowane na poprawę sytuacji na wielkopolskim rynku pracy w ramach trzech programów współfinansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS): Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013 (PO KL), Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020 (PO WER) oraz Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014-2020 (WRPO 2014+). Działania wspierające były podejmowane w obszarze: zatrudnienia, włączenia i integracji społecznej, rozwoju potencjału adaptacyjnego pracowników i przedsiębiorstw oraz edukacji.
16. Na realizację komponentu regionalnego PO KL w Wielkopolsce przeznaczono limit środków w wysokości 640,2 mln €, tj. ok. 2,7 mld zł. Do końca 2015 r. środki przyznane województwu wielkopolskiemu w ramach PO KL zostały w pełni wykorzystane. Łącznie w projektach komponentu regionalnego PO KL uczestniczyło 491 148 osób oraz 36 350 przedsiębiorstw.
17. Na terenie województwa wielkopolskiego WUP jako IP PO WER od 2015 r. wdraża wsparcie w ramach osi priorytetowej I Osoby młode na rynku pracy, mające na celu

zwiększenie możliwości zatrudnienia osób młodych do 29 roku życia bez pracy, w tym w szczególności osób, które nie uczestniczą w kształceniu i szkoleniu (tzw. młodzież NEET). Na realizację projektów PO WER województwo uzyskało niemal 145,4 mln €, tj. ok. 610,1 mln zł.

18. WUP będący Instytucją Zarządzającą WRPO 2014+, w zakresie powierzonych Działań, w ramach Osi priorytetowej 6 Rynek pracy zajmuje się wdrażaniem wsparcia na rzecz wzrostu zatrudnienia osób bezrobotnych, poszukujących pracy i biernych zawodowo, znajdujących się w trudnej sytuacji na rynku pracy, będących powyżej 29 roku życia, w tym zarejestrowanych w PUP zakwalifikowanych do I lub II profilu pomocy. Celem Działania 7.1 *Aktywna integracja* w ramach Osi priorytetowej 7 *Włączenie społeczne* jest zwiększenie szans na rynku pracy osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym i ich realizacja. Alokacja środków na działania związane z obszarem zatrudnienia wynosi ponad 141,4 mln €, tj. prawie 587,8 mln zł oraz 86 mln €, tj. ponad 352,6 mln zł na rzecz wsparcia integracji społecznej.

9. WNIOSKI

1. Działania publicznych służb zatrudnienia w Wielkopolsce przyczyniły się do zmniejszenia liczby osób bezrobotnych i poszukujących pracy, głównie osób młodych w wieku do 30 roku życia, co było wynikiem skierowania znaczącej części środków finansowych na wsparcie tej grupy oraz wprowadzenia nowych rozwiązań ustawowych. Populacja bezrobotnych zmniejszyła się w stosunku do 2014 roku o blisko 20%.
2. Aktualnie w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy znajdują się osoby długotrwale bezrobotne oraz w wieku powyżej 50 roku życia, co wymaga skierowania dodatkowych środków finansowych na ich aktywizację.
3. W 2015 roku możemy mówić o dobrej koniunkturze gospodarczej, o czym świadczy większa liczba ofert pracy, zgłoszonych przez wielkopolskich pracodawców do powiatowych urzędów pracy. Ponadto pozytywnym zjawiskiem był fakt, że w 2015 roku nie została zwolniona co trzecia z 1 680 osób, które zakłady pracy zamierzały zwolnić w trybie zwolnień grupowych.
4. Dla poprawy sytuacji osób bezrobotnych, biernych zawodowo oraz zagrożonych wykluczeniem społecznym na wielkopolskim rynku pracy pozyskiwane z Unii Europejskiej dofinansowanie stanowiło znaczącą pomoc.